

SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZÁVĚRŮ ANALÝZY PREZIDENTSKÝCH VOLEB VE VYSÍLÁNÍ ČESKÉ TELEVIZE

Volba prezidenta České republiky proběhla v lednu 2018. O post prezidenta se ucházelo celkem devět kandidátů (Miloš Zeman, Jiří Drahoš, Michal Horáček, Pavel Fischer, Marek Hilšer, Mirek Topolánek, Petr Hannig, Jiří Hynek a Vratislav Kulhánek). Z prvního kola voleb, které se uskutečnilo 12. a 13. ledna 2018, postoupili do druhého kola Miloš Zeman a Jiří Drahoš. Ve druhém kole, které se konalo 26. a 27. ledna 2018, pak zvítězil Miloš Zeman.

Objektivitu a vyváženost vysílání před prezidentskými volbami si Rada zvolila jako jednu ze svých priorit pro rok 2018. Tato priorita je konkrétně formulována takto: „*V roce 2018 se v České republice uskuteční přímá volba prezidenta a rovněž proběhnou volby do třetiny Senátu PČR a do zastupitelstev obcí. Jako tradičně lze očekávat vysoký zájem médií o předvolební dění, v případě prezidentské volby je možné předpokládat mimořádnou pozornost médií. Řada televizních a rozhlasových programů do svého vysílání zařadí i speciální předvolební debaty kandidátů či jiné pořady s předvolební dramaturgií. Všechny tyto pořady budou předmětem kvantitativně-kvalitativních mediálních analýz, stejně jako standardní zpravodajské a publicistické pořady vysílané v období čtyř týdnů před volbami. Analýzy budou hodnotit, zda se provozovatelé nedopustili porušení zásad objektivit a vyváženosti a zda vysílání nekalým způsobem nevstoupilo do volební soutěže.*“

V duchu této formulace byla Radou na 5. zasedání v roce 2017 schválena metodika monitoringu vysílání před prezidentskou volbou. Vzhledem k rozsáhlému množství analytického materiálu rozhodla Rada, že monitoring k prezidentským volbám celoplošně vysílaných programů bude kompletně zpracován externím pracovištěm. Prostřednictvím vyhlášení zakázky malého rozsahu byla k realizaci monitoringu následně vybrána výzkumná agentura *FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o.* (dále jen „Focus“).

Předmětem zadání pro agenturu Focus bylo vypracovat kvantitativně-kvalitativní analýzy vybraných pořadů vysílaných v předvolebním období na programech **České televize, NOVA, Prima, Televize Barrandov, Českého rozhlasu, Rádía Impuls a Frekvence 1**. Hlavním cílem analýz bylo odpovědět na otázku, **zda předvolební vysílání vybraného provozovatele jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.**

Na tomto místě shrňme hlavní zjištění analýzy agentury Focus týkající se předvolebního vysílání pořadů **České televize**. Monitoringu byly podrobeny jak běžně vysílané zpravodajské, diskuzní a publicistické pořady, tak pořady s předvolební či povolební dramaturgií. Konkrétně se jednalo o tyto relace:

1) Pořady zpravodajské, diskuzní a publicistické

- **Události** (ČT1 a ČT24, relevantní zpravodajské příspěvky v rámci vysílání v období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Události, komentáře** (ČT24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Interview ČT24** (ČT24, všechna vysílání z období 27. 11. 2017 – 26. 1. 2018)
- **90' ČT24** (ČT 24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Otázky Václava Moravce** (ČT1 a ČT24, vysílání 17. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Politické spektrum** (ČT24, vysílání 16. 12. 2017, 6. 1. a 20. 1. 2018)
- **168 hodin** (ČT1, vysílání 31. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Reportéři ČT** (ČT1, vysílání 8. 1., 15. 1. a 22. 1. 2018)
- **Máte slovo** (ČT1, vysílání 18. 1. 2018)
- **Týden v politice** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Newsroom ČT24** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)

2) Pořady s předvolební dramaturgií, případně reflektující výsledky prvního kola voleb:

- **Prezidentská debata** (ČT1 a ČT24, 11. 1. 2018)
- **Prezidentský duel – finále** (ČT1 a ČT24, 25. 1. 2018)
- **Volba prezidenta ČR** (volební studio ČT24, vysílání 13. 1. 2018)
- **Události, komentáře speciál** (ČT24, vysílání 13. 1. 2018)

Analýza Focus konstatovala, že běžně vysílané zpravodajské, publicistické a diskuzní pořady se volební agendě věnovaly s různou intenzitou a v různých kontextech. Analýza ukázala na odlišnosti v kvantitativních ukazatelích¹ reprezentace jednotlivých kandidátů. Dle autorů analýzy ale rozdíly nevznikly dílem provozovatele, ale „odlišnými startovacími pozicemi jednotlivých kandidátů, z nichž do volební kampaně vstoupili, rozdílnou mírou angažovanosti v aktuální zpravodajské agendě, případně specifickým uchopením tématu voleb v některých publicistických pořadech“. V žádném ze sledovaných pořadů nebyla kvantitativní ani kvalitativní analýzou identifikována žádná závažnější pochybení.

Hlavní zpravodajská relace České televize **Události** se předvolební agendě věnovala před oběma koly voleb, s větší intenzitou pak před kolem druhým. Analýza shledala, že největší prostor v relaci získal Miloš Zeman. Tuto disproporci ale analytici nevyhodnotili jako znak nevyváženosti, jelikož vyšší medializace Miloše Zemana souvisela s jeho výkonem prezidentské funkce. Stopáž promluv jednotlivých kandidátů před prvním kolem, stejně jako počet referencí o jednotlivých kandidátech byly dle analýzy také výrazně ovlivněny tím, zda se kandidát ve sledovaném období zúčastnil projektu, v němž Česká televize jednotlivé osobnosti podrobně představovala formou přiblížení jednoho dne jejich kampaně a následného krátkého rozhovoru. Konkrétně byla dle analýzy takto představena čtveřice kandidátů (Michal Horáček, Jiří Hynek, Vratislav Kulháněk a Mirek Topolánek). Kandidáti byli představováni v abecedním pořádku, Miloš Zeman účast odmítl. Analýza neuvádí, z jakého důvodu nebyli touto formou představeni všichni kandidáti. OATV ale zjistilo, že relace poskytla prostor všem kandidátům (vyjma Miloše Zemana, jenž účast odmítl), avšak čtyřem kandidátům v období předcházejícím analyzovanému období.

Vyjma kvantitativní analýzy prostoru, který byl relací poskytován jednotlivým kandidátům, se analýza dále soustředila na obsahovou agendu referencí o kandidátech a hodnotící aspekt těchto výpovědí. Většina referencí o kandidátech měla před oběma koly neutrální hodnotící vyznění. U Jiřího Drahoše zaznamenala analýza výraznější výskyt výpovědí s pozitivní hodnotící valencí, generovaný zejména vyjádřeními podpory ze strany různých osobností. Naopak mírně vyšší výskyt referencí s negativní valencí byl zaznamenán před druhým kolem voleb u Miloše Zemana. Příčinou byla zejména reprezentace výroků na téma netransparentnosti jeho volební kampaně nebo problémů některých jeho spolupracovníků. Existenci rozdílů ve valenci referencí o jednotlivých kandidátech shledávají autoři analýzy odůvodnitelnou zpravodajským pokrýváním existující agendy ve sledovaném období, resp. existujícími asymetriemi mezi kandidáty.

Analýza pořadu **Události, komentáře** ukázala, že před oběma koly voleb byla pozornost věnována především Miloši Zemanovi, zejména v kontextu výkonu jeho prezidentských pravomocí. Před druhým kolem poté stoupl podíl referencí týkajících se Jiřího Drahoše. Osoba Jiřího Drahoše byla oproti jiným kandidátům častěji reprezentována prostřednictvím zmínek s pozitivním hodnotícím vyzněním. Příčinou byly zmínky, vyslovované hosty pořadu, reflektující zejména pozitivní hodnocení jeho osobních vlastností a profesních kompetencí nebo dobré výsledky v předvolebních průzkumech. Kvantitativní rozdíly v reprezentaci kandidátů vysvětlují autoři analýzy angažovaností kandidátů v každodenní politické agendě ve sledovaném období, odlišnostmi v komunikační aktivitě hostů, na

¹ Stopáž promluv jednotlivých kandidátů, četnost zmínek o kandidátech, valence zmínek.

jejichž promluvách je pořad do velké míry založen i malým počtem výpovědí, navázaných na některé kandidáty. Ve vysílání tohoto pořadu tak analýza nezaznamenala žádná problematická místa.

Dalším monitorovaným pořadem byla debata **Události, komentáře speciál** se šéfredaktory pěti významných českých médií, vysílaná v rámci volebního studia po skončení prvního kola voleb. Debata se zaměřila především na vliv volebního výsledku na vnitropolitické dění a na zhodnocení dosavadní předvolební kampaně. Analýza konstatovala, že debata byla vedena v neformálním duchu. Moderátor dával hostům značnou volnost ke spontánním reakcím a vzájemným interakcím. Na druhou stranu analýza nezaznamenala nekorektní nebo defavorizující přístup k některému z prezidentských kandidátů. Nutno dodat, že Rada se tímto pořadem již zabývala na základě divácké stížnosti. Porušení zásad objektivit a vyváženosti nebylo shledáno.

V pořadu **Interview ČT24** mělo téma prezidentských voleb spíše minoritní pozici. Před prvním kolem mělo nejčastěji charakter okrajové zmínky, před druhým kolem se většina relevantních příspěvků věnovala politickým aktivitám Miloše Zemana v mimovolebním kontextu. Ostatním kandidátům byla věnována jen velmi malá pozornost. Přestože byl obraz Miloše Zemana rámován především referencemi s neutrálním hodnotícím vyzněním, poměrně časté byly i negativně laděné komentáře, kdy hosté deklarovali podporu protikandidátům Miloše Zemana nebo kritizovali jeho postup při sestavování vlády. Přístup obou moderátorek pořadu byl ale shledán korektní, bez favorizujících či defavorizujících tendencí a vykazoval známky dobré informační a faktické připravenosti na rozhovor.

Stejně tak v pořadu **90' ČT24** nebyly identifikovány situace, které by ukazovaly na zjevnou a systematickou favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. Opět zde byl ale shledán výrazně vyšší podíl referencí vztahujících se k osobě Miloše Zemana před prvním i druhým kolem prezidentských voleb, který byl ovšem spojen s jeho ústavní rolí při tehdejší sestavování vlády.

Debatní pořad **Otázky Václava Moravce** se agendě prezidentských voleb a osobnostem jednotlivých kandidátů věnoval před prvním kolem voleb okrajově, velkou pozornost mu věnoval před kolem druhým. Prezidentské volby byly v období před druhým kolem rámovány především aktuální politickou agendou, zvláště pak v kontextu vzniku nové vlády. V této souvislosti byla největší pozornost věnována prezidentu Zemanovi jakožto podstatnému aktérovi těchto událostí. Pořad ale neopomíjel ani jiné kandidáty.

V pořadu **Reportéři ČT** byly ve sledovaném období odvysílané dvě relevantní reportáže, z nich jedna se prezidentským volbám věnovala jako hlavnímu tématu, druhá pak volební agendu tematizovala okrajově. V případě reportáže, ve které byly volby hlavním tématem, nazvané „*Prezidenti '18*“, poukázala analýza na možné pochybení moderátorky pořadu. Reportáž byla odvysílaná na programu ČT1 dne 8. 1. 2018. Moderátorka pořadu ohlásila reportáž slovy: „*...Zeman jako obhajující prezident má proti ostatním kandidátům nespornou výhodu. Osm dalších kandidátů tak v letošní volbě nebojuje ani tak mezi sebou, jako proti favorizované hlavě státu.*“ Moderátorka dle analýzy Focus tímto „projevem nepřistoupila ke všem kandidátům vyváženým způsobem, když souboj devíti kandidátů zjednodušila na dichotomii Miloš Zeman a ti ostatní“. V konečném posouzení je dle OATV nezbytné přihlídnout minimálně ke dvěma skutečnostem. První skutečností je, že zmíněná dichotomie byla reálným faktem. V daném případě tak nejde o posun významu, ale o akcentaci reálného rysu (Miloš Zeman je hlava státu a předvolební průzkumy ho favorizovaly), třebaže dílčího, a vyjádření úvahového názoru na něj (ostatní „nesoupeří“ spolu, ale proti Miloši Zemanovi). Druhou skutečností je formát pořadu. Jedná se o publicistiku, kde není vyjádření argumentovaného názoru problematické.

Na potenciálně další problematický moment ukázala analýza v souvislosti s pořadem **Týden v politice**. Kvantitativní analýza jednotlivých kandidátů reprezentovaných v tomto pořadu neodhalila žádné disproporce, které by ukazovaly na favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. Problematickým

označují autoři analýzy úvodní slovo moderátora v příspěvku ze dne 14. 1. 2018. V analýze stojí: „Průvodní komentář byl zcela neutrálního charakteru, avšak vizuální kompozice obsahuje propagační roll-up z petiční kampaně „Zeman znovu 2018“. Výběr takovéto kompozice nebyl moderátorem nijak okomentován ani vysvětlen (zda se například štáb ČT nachází v zázemí volebního štábu Miloše Zemana).“ OATV se nedomnívá, že by zmíněnou vizuální kompozicí mohlo dojít k porušení zákona o vysílání. OATV podrobilo příspěvek monitoringu, který potvrdil, že moderátor pořadu pronáší úvodní slovo (předcházející reportáž týkající se prvního kola voleb) z místnosti, ve které se nachází zmíněný propagační roll-up z petiční kampaně „Zeman znovu 2018“. Toto úvodní slovo však souvisí s následující reportáží, která je zaměřena na vítěze prvního kola voleb – Miloše Zemana. Pozice moderátora stojícího u daného roll-upu je tak zcela opodstatněná, respektive dokázat její účelovost se v dané věci jeví jako nemožné.

V ostatních analyzovaných běžně vysílaných pořadech (*Politické spektrum, 168 hodin, Máte slovo, Newsroom ČT24*) byla volební agenda prezentována buď okrajově, anebo vůbec. Kandidáti dostali v těchto pořadech prostor pouze na úrovni jednotlivých zmínek. Analýza tedy v souvislosti s těmito pořady nezaznamenala žádná potenciálně problematická místa.

Analýza se dále soustředila na speciální pořady s předvolební dramaturgií, případně pořady reflektující výsledky prvního kola voleb. Česká televize zařadila do svého programu několik předvolebních diskuzí. Jednalo se o **rozhovory s kandidáty v pořadu Interview ČT24, předvolební debaty pořadu Události, komentáře, Prezidentskou debatu a Prezidentský duel – finále**. Analýza neshledala žádnou z odvysílaných diskuzí problematickou. Z hlediska vyváženosti diskuzí analýza konstatovala, že Česká televize poskytla v diskuzních pořadech před prvním i druhým kolem voleb všem kandidátům stejný přístup do vysílání. V rámci zkoumaného vysílání obdrželi kandidáti srovnatelný prostor pro vyjádření. Vyskytli-li se dílčí rozdíly ve stopáži promluv jednotlivých kandidátů, pak byly vysvětlitelné odlišným mluvním stylem jednotlivých kandidátů i vlastní komunikační iniciativou jednotlivých mluvčích. Zjištěné rozdíly navíc nedosáhly talkových hodnot, na základě kterých by bylo možné konstatovat porušení principu vyvážené reprezentace. Stejně tak kvalitativní analýza neodhalila narušení principu moderátorské nestrannosti nebo de/favorizační přístup k některému či některým z kandidátů. V rámci zkoumaných diskuzních pořadů České televize přistupovali moderátoři ke kandidujícím osobnostem korektně, objektivně a vyváženě.

Posledním analyzovaným pořadem bylo volební studio České televize s názvem **Volba prezidenta ČR** vysílané po skončení prvního kola voleb. Analýza konstatovala, že jeho vysílání poskytlo objektivní a nestrannou reprezentaci prvního kola s vyváženým prostorem poskytnutým kandidujícím osobnostem. Analýza odhalila pouze dílčí nedostatky mající charakter jednotlivých profesních pochybení, která na objektivitu a vyváženost vysílání neměla vliv. V celku analyzovaného pořadu si dle analýzy moderátor i další redakční pracovníci počínali objektivně, nestranně a vyváženě.

Závěrem lze konstatovat, že vysílání sledovaných pořadů České televize bylo v předvolebním období v souladu s požadavky objektivity a vyváženosti. Na základě předložených dat je však zřejmé, že jednomu z kandidátů – Miloši Zemanovi se dostalo hned v několika sledovaných pořadech výrazně větší medializace než ostatním kandidátům. Autoři hovoří o vyšším podílu referencí vztahujících se k osobě Miloše Zemana v těchto běžně vysílaných relacích: Události, Události komentáře, 90' ČT24, Interview ČT24 a Otázky Václava Moravce. Současně je ale vždy doloženo, že příčina četnější prezentace Miloše Zemana souvisela s jeho výkonem prezidentské funkce. Z toho důvodu autoři analýzy tuto disproporcii nikterak neproblematizují. OATV se s tímto závěrem ztotožňuje. Zákon o vysílání hovoří o tom, že provozovatel je povinen zajistit, aby nebyl v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňován některý z politických subjektů, avšak současně tentýž zákon hovoří o tom, že je třeba přihlídnout k reálnému postavení politických subjektů v politickém a společenském životě.

Vyšší míra reprezentace Miloše Zemana oproti ostatním kandidátům je v kontextu jeho prezidentské funkce zcela opodstatněná. Analyzované předvolební období zahrnuje velmi intenzivní dění na české politické scéně, jehož důležitým aktérem byl právě prezident Miloš Zeman. Nelze tedy médiu vyčítat, že o tomto dění a tedy i o krocích prezidenta informovala. Současně je nutné mít na paměti, že samotná četnější prezentace jednoho kandidáta oproti ostatním nemusí znamenat jeho „zvýhodnění“ – tedy poskytnutí jakési výhody. Vždy záleží i na kontextu, v jakém je médiem reprezentován. Podstatné tedy je, že komplexní kvantitativně-kvalitativní zhodnocení neodhalilo žádné skutečnosti, které by ukazovaly na zvýhodnění či systematické zvýhodňování jednoho kandidáta oproti jiným, či jiné problémy v objektivitě a vyváženosti vysílání.

Návrhy usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programech ČT1 a ČT24 provozovatele ČESKÁ TELEVIZE v období před volbou prezidenta ČR.

říjen 2018

PREZIDENTSKÉ VOLBY VE VYSÍLÁNÍ ČESKÉ TELEVIZE

**Analýza objektivity a vyváženosti
vybraných pořadů odvysílaných Českou televizí v období před prvním a druhým kolem
prezidentských voleb v roce 2018**

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ZADÁNÍ ANALÝZY	11
2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	13
2.1 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	14
2.2 Mediální obraz a mediální rámce	15
2.2.1 Mediální rámce	15
2.2.2 Mediální obraz	16
2.3 Soubor, analytická jednotka	17
2.4 Zvolené metody	17
2.4.1 Obsahová analýza	18
2.4.2 Kvalitativní analýza	19
2.5 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	20
3. ANALYTICKÁ ČÁST	21
3.1 Zpravodajské a publicistické pořady	23
3.1.1 Události	23
3.1.1.1 Pozice volební agendy	24
3.1.1.2 Reference o kandidátech	28
3.1.2 Události, komentáře	33
3.1.2.1 Zpravodajská část pořadu	33
3.1.2.2 Debata politologů a odborníků o prezidentském duelu před 2. kolem voleb	39
3.1.3 Události komentáře speciál	41
3.1.4 Interview ČT24	43
3.1.4.1 Reference o kandidátech	45
3.1.5 90' ČT24	47
3.1.5.1 Pozice volební agendy	47
3.1.5.2 Reprezentace kandidujících subjektů	48
3.1.6 Otázky Václava Moravce	50
3.1.6.1 Obsahová agenda pořadu, pozice volební agendy	50
3.1.6.2 Reprezentace jednotlivých kandidátů	51
3.1.7 Politické spektrum	52
3.1.7.1 Reference o kandidátech	52
3.1.8 168 hodin	53
3.1.8.1 Pozice volební agendy	53
3.1.8.2 Reprezentace kandidujících subjektů	54

3.1.9	<i>Reportéři ČT</i>	56
3.1.9.1	Pozice volební agentury	56
3.1.9.2	Reprezentace kandidujících subjektů	57
3.1.10	<i>Máte slovo</i>	59
3.1.11	<i>Týden v politice</i>	59
3.1.11.1	Pozice volební agentury	59
3.1.11.2	Reprezentace kandidujících subjektů	60
3.1.12	<i>Newsroom ČT24</i>	62
3.1.12.1	Pozice volební agentury	62
3.1.12.2	Reprezentace kandidujících subjektů	63
3.1.13	<i>Volba prezidenta ČR</i>	64
3.1.14	<i>Zpravodajské a publicistické pořady – shrnutí</i>	69
3.2	Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií	73
3.2.1	<i>Interview ČT24 – rozhovory s kandidáty</i>	73
3.2.2	<i>Události, komentáře – předvolební debaty s kandidáty</i>	76
3.2.3	<i>Prezidentská debata</i>	80
3.2.4	<i>Prezidentský duel - finále</i>	83
3.2.5	<i>Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií – shrnutí</i>	85
4.	HLAVNÍ ZÁVĚRY	87
5.	LITERATURA	88

Předložená analýza se pokouší odpovědět na otázku, zda **Česká televize** respektovala při reprezentaci jednotlivých prezidentských kandidátů ustanovení § 31 odst. 2 a 3 Zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Jinými slovy, následující stránky poskytují datová východiska, která by měla posloužit RRTV k informovanému zodpovězení otázky, **zda předvolební vysílání vybraného provozovatele jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.**

Analýza je strukturována do **tří základních částí**. Po expozici teoreticko-metodologických východisek následuje analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných jednotlivým stanicím. Tyto podkapitoly jsou ukončeny dílčími shrnutími. Výsledky celé analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky.

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (..) „bude posouzení, zda ve sledovaných televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza poskytne informace o tom:

1. jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidátům, s jakými konotacemi a v jakých kontextech;
2. jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta od komentářů a jaká byla míra konfrontace svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti;
3. zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz jednotlivých kandidátů.

Předmětem analýzy budou následující televizní pořady odvysílané v období začínajícím čtyři týdny před prvním kolem voleb (včetně prvního dne konání voleb) do prvního dne druhého kola voleb. Do monitoringu budou zařazeny rovněž publicistické a diskuzní pořady s předvolební dramaturgií, přistoupí-li z provozovatel k jejich zařazení do vysílání i v období dřívejším než čtyř týdnů před volbami.

ČESKÁ TELEVIZE

1) Pořady s předvolební dramaturgií, případně reflektující výsledky prvního kola voleb:

- **Prezidentská debata** (ČT1 a ČT24, 11. 1. 2018)
- **Prezidentský duel – finále** (ČT1 a ČT24, 25. 1. 2018)
- **Volba prezidenta ČR** (volební studio ČT24, vysílání 13. 1. 2018)
- **Události, komentáře speciál** (ČT24, vysílání 13. 1. 2018)

2) Pořady zpravodajské, diskuzní a publicistické

- **Události** (ČT1 a ČT24, relevantní zpravodajské příspěvky v rámci vysílání v období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Události, komentáře** (ČT24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Interview ČT24** (ČT24, všechna vysílání z období 27. 11. 2017 – 26. 1. 2018)
- **90' ČT24** (ČT 24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Otázky Václava Moravce** (ČT1 a ČT24, vysílání 17. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Politické spektrum** (ČT24, vysílání 16. 12. 2017, 6. 1. a 20. 1. 2018)
- **168 hodin** (ČT1, vysílání 31. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Reportéři ČT** (ČT1, vysílání 8. 1., 15. 1. a 22. 1. 2018)

- **Máte slovo** (ČT1, vysílání 18. 1. 2018)
- **Týden v politice** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Newsroom ČT24** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Primární cíl analýzy byl v zadání vymezen tak, aby odpověděla na otázku, zda a do jaké míry sledované pořady ne/naplnily následující požadavky vycházející ze Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, respektive § 31, odstavce 2 a 3.

Tyto požadavky lze shrnout do podoby dvou základních otázek, na které se předložená analýza pokusí odpovědět:

- a) **Zda a do jaké míry poskytovaly sledované pořady objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.**
- b) **Zda provozovatel vysílání zajistil, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňován některý z kandidátů, popřípadě jeho názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.**

Klíčový teoretický rámec předložené analýzy tak vymezují koncepty objektivit a vyváženosti, které představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákoných normách a kodexech klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií.

Možnosti jejich měření, respektive objektivitace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického. Zvláště objektivita představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, což se ostatně projevuje i v mediální legislativě (nejen domácí), která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií. Přesto jde o kategorie, hodnotící kritéria, která jsou ve všech klíčových normách významně zastoupena.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivit a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

2.1 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

Požadavek objektivit ve zpravodajství a publicistice narůstá především v kritických momentech vývoje společnosti, kdy dochází k vyhocenému střetu dvou či více stran a potřeba nezkršených informací vzrůstá. Tuto podmínku naplňuje volba prezidenta ČR.

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepřilíš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem **objektivit**, případně **vyváženosti**. Koncepce mediální (žurnalistické) objektivit vychází z předpokladu, že je možné určité objektivit dosáhnout, nebo se tomuto ideálu alespoň do určité míry přiblížit. V naší studii vycházíme z toho, že podstatou nároku na objektivní, vyvážené a nestranné poskytování informací je **eliminace takových komunikačních strategií, které favorizují jen jednoho z řady aktérů-komunikátorů**, respektive jednu hodnotovou perspektivu a interpretaci událostí, o nichž je referováno.

Posuzujeme-li míru novinářské objektivit, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší studii budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje:

- poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet *skutečnost* zveřejňováním všech relevantních, *fakticky správných* a nezkršených (tj. úplných) *informací*, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena *fakta od názorů*. Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle naší studie, která se zabývá televizní reprezentací specifické volební agendy v různých zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, budeme vycházet z Westerstahlovy (1983) definice, kterou jsme museli upravit tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu.

Westerstahl hodnotí objektivitu z pohledu **a/ faktičnosti** a **b/ nestrannosti výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme identifikovat případná informační zkršení či nepravdivé výroky kandidátů v předvolebních debatách.²

Těžiště kvantitativní části předložené analýzy bude pracovat primárně s druhou složkou objektivit, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium

² V rámci analýzy pravdivosti a faktické správnosti bude přihlíženo k fakt-checkingovým analýzám serveru Demagog.cz

vyváženosti, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy. Primárně se tak zaměříme na to, **do jaké míry byl jednotlivým prezidentským kandidátům umožněn srovnatelný přístup do vysílání**, a to přímou formou zprostředkování jejich jednání nebo formou institucionalizace jejich postojů a názorů. Zaměříme se tak primárně na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvysílaného obsahu. Budeme tak primárně analyzovat, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech zabránit favorizaci / defavorizaci kandidátů.

V souladu s postupem Matthese a Kohringa (2008) budeme sledovat **valenci příspěvků** (celkové hodnotící vyznění) vůči prezidentským kandidátům. Valenci chápeme v širším smyslu jako potenciál příspěvku změnit mediální obraz kandidáta v očích příjemce sdělení v pozitivním nebo negativním smyslu. V případě zjištění výrazné valenční odchylky jednoho či více kandidátů provedeme detailní analýzu konkrétních příspěvků s cílem zjistit, zda nedošlo k porušení vyváženého přístupu k jednotlivým osobnostem.

Favorizaci /defavorizaci budeme chápat jak v rovině explicitní, tak implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě **prezidentské kandidáty**, jejich aktivity či ideje generovaná novináři jednotlivých médií. Zaměříme se tak na analytický popis takového chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílelo na formování mediálního obrazu kandidujících osobností.

2.2 Mediální obraz a mediální rámce

Základní teoretické východisko předložené studie se opírá o teorii mediálního obrazu, respektive o zákonitosti, které determinují jeho konstrukci.

Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře), jejichž interpretace, způsob čtení byl předdefinován pro čtenáře formou jejich zarámování.

2.2.1 Mediální rámce

Pro výsledný mediální obraz má klíčový význam forma zarámování událostí či sociálních aktérů, v našem případě jednání **prezidentských kandidátů**. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy dekodování obsahu, tedy formy recepčního chování publika.

Ne/objektivitu, respektive ne/vyváženost mediálních obsahů tak indikuje vedle prosté frekvenční analýzy proměnných a kvalitativní analýzy různých typů argumentace i způsob, jak pracuje daný pořad s **mediálními rámci**, které determinují zásadním způsobem vyznění jak dílčích novinářských příspěvků, tak především celkové vyznění dané zpravodajsko-publicistické agendy, a mají tak de facto povahu meta-komunikativních sdělení (Van Gorp, 2005).

Teorie rámců vznikla na poli psychologie a sociologie a dnes ji využívají různé socialněvědní disciplíny. Jako jeden z prvních popsal interpretační rámce Gregory Bateson (1954), který je chápe jako meta-komunikativní úroveň komunikace, jež instruuje její účastníky, jak mají číst a hodnotit sdělení. Rámce jsou v tomto smyslu nezbytné pro lidské mentální procesy, protože omezují souvislosti, v nichž je možné danou situaci nebo interakci chápat a vykládat. Podobně rozumí funkci rámců i Irwing Goffman, který zdůrazňuje, že nám poskytují návod k tomu, jak na konkrétní situaci reagovat, respektive jak organizovat lidskou zkušenost, abychom ji byli schopni vnímat, chápat a pojmenovat (Goffman, 1974). Jinými slovy, rámce umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

Aplikace těchto výchozích předpokladů ve výzkumu masové komunikace mají řadu verzí. Například Todd Gitlin (2003) chápe mediální rámce z hlediska jejich vzniku jako vzorce, které využívají novináři k rutinní organizaci diskurzu, a z hlediska jejich vlivu jako nástroje, které činí svět, nacházející se mimo přímou zkušenost čtenářů, přirozeným. Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje. (Vliegthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

V naší studii budeme vycházet z teorie, která předpokládá, že se rámce od sebe liší nejen formou reprezentace skutečnosti, ale především tím, jak zvýznamňují či naopak potlačují nebo zamlčují relevantní informace, postoje a hodnoty. Je zřejmé, že podle této definice mění způsob zarámování povahu komunikované informace/agendy, nejen její formu.

Budeme pracovat s modifikovanou definicí rámců od Roberta Entmana (1993), který je chápe jako procesy selekce a zvýznamňování. Zarámovat nějakou událost „znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení“ (Entman, 1993).

2.2.2 Mediální obraz

Identifikace a analýza mediálních rámců bude využita pro finální syntetický popis mediálních obrazů kandidátů. Jak vyplývá z výše exponované teorie, představuje koncept mediálního obrazu komplexnější mediální produkt než je rámec. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013).

Teorii mediálního obrazu tak budeme v této studii používat k výkladu procesu, v jehož rámci materializovaný a zdánlivě uchopitelný otisk reality, stejně jako individualizovaná zkušenost složená z dílčích atributů, podléhá rekonfiguraci a remediaci.

2.3 Soubor, analytická jednotka

Jak vyplývá ze zadání, analýza prezentuje závěry vyčerpávajícího šetření. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur a byly analyzovány všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které sledované pořady odvíšily. Jinými slovy, výstup kvantitativní části analýzy nepracuje se statisticky koncipovanou reprezentativitou závěrů, respektive nezobecňuje na základní soubor, ale poskytuje informace za celý relevantní soubor, jak jej definoval zadavatel. Přesnost závěrů je v tomto ohledu vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Jako základní **analytickou jednotku** jsme zvolili obrazový příspěvek, který tematizoval problematiku volby prezidenta ČR, respektive zabýval se:

- primárně tématem prezidentských voleb, nebo
- pracoval s motivem prezidentských voleb v podobě tematické subagendy, která byla součástí jiné agendy, již rozvíjela či doplňovala,
- nebo tematizoval chování a výroky prezidentských kandidátů v jakýchkoliv kontextech.

Příspěvek jsme definovali jako zvukovou, resp. obrazovou stopu, která je oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Vzhledem k rozsahu vzorku, výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, žánrové a formátové heterogenitě celého vzorku, který byl navíc analyzován jak kvantitativně, tak kvalitativně, bylo třeba pracovat v kvalitativní části analýzy s dalším subtypem analytické jednotky – **promluvou** (moderátorů, reportérů, komentátorů, expertů atd.), která byla využita při analýze zpravodajských, publicistických a diskuzních pořadů. Její nejtypičtější formou byla zvláště v diskuzních pořadech **moderátorova otázka**.

2.4 Zvolené metody

Vzhledem k naznačené heterogenitě analyzovaného materiálu, která byla dána jak výraznými rozdíly v celkové stopáži jednotlivých pořadů, tak i jejich širokým žánrovým a formátovým spektrem, bylo třeba zvolit kombinaci metod a technik, které budou schopny analyzovat různé aspekty komunikačních strategií jednotlivých pořadů/novinářů. V ideálním případě se budou použité metody doplňovat, tzn. budou vykrývat dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Jako výchozí metodu, která propojuje analýzu všech pořadů, jsme zvolili **obsahovou analýzu**, a to v její kvantitativní i kvalitativní podobě. Publicistické příspěvky budeme analyzovat současně i za pomoci metody interpretativního čtení, kvalitativní analýzy interpretačních rámců.

2.4.1 Obsahová analýza

Pro naplnění výše zmíněných cílů byla jako klíčový výzkumný nástroj zvolena metoda explorativní obsahové analýzy, respektive její kvantitativní i kvalitativní verze, které zohledňují a kombinují časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Porovnáme-li další možné metody, které by připadaly v úvahu pro analýzu daného tématu, z pohledu potenciální validity a reliability dat, které poskytují, jeví se obsahová analýza vzhledem k zadání analýzy jako nejvhodnější.

Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt. Analyzovaný soubor několika programových typů tak bylo třeba roztřídit a identifikovat relevantní příspěvky. Takový rozsah materiálu nelze analyzovat primárně kvalitativně, ani není možné využít výběrovou proceduru, která by soubor redukovala a vytvořila řádově menší reprezentativní soubor, jelikož jeden z klíčových cílů zadání sleduje parametr proporcionality reprezentace prezidentských kandidátů, témat či například expertních mluvčích. Jejich distribuce ve sledovaných pořadech ale nemá v základním souboru strukturu normálního rozložení. Jejich rozložení je determinováno do značné míry situačně, a tudíž by jakýkoliv pokus o reprezentativní redukci vedl k výrazným statistickým zkreslením.

Aplikace **kvantitativní části obsahové analýzy** probíhala v následujících krocích:

- I. V první kvantifikační fázi analýzy jsme převedli do operacionální, měřitelné podoby výše uvedené problémové okruhy/otázky tak, aby zvolené indikátory umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak reprezentaci jednotlivých kandidátů.
- II. Tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do následujících subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti:

A) PŘÍSPĚVEK

- 1/ TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- 2/ STOPÁŽ (v sekundách)
- 3/ TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- 1/ TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- 2/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- 3/ STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)

C) VOLBY

- 1/ POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- 2/ STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- 3/ TÉMATICKÉ INTEPRETAČNÍ RÁMCE

D) KANDIDÁTI

- 1/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech kandidátských promluv, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- 2/ CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ KANDIDÁTA osobnostní, programové a ideové charakteristiky, celkové hodnotící vyznění příspěvku (neutrální / pozitivní / negativní valence).

III. Po tomto základním deskriptivním popisu souboru jsme přistoupili k analýze hlavních interpretačních rámců, jež používali novináři/pořady při konstrukci obrazu **jednotlivých prezidentských kandidátů**.

Při procesu operacionalizace mediálních rámců jsme vycházeli z referenční studie Matthese a Kohringa (2008). Výše uvedené proměnné tvořily základní soubor, který měl potenciál sytit jednotlivé potenciální interpretační rámce, jež sledované pořady/novináři více či méně vědomě užívali při referování o prezidentských volbách, respektive jednotlivých kandidátech.

Jak jsme již uvedli, mediální rámce nemají v teorii a výzkumu jednotnou operační definici – různé výzkumy používají odlišné metody, jak rámce konstruovat a jak k nim přiřadit analytické jednotky. V naší analýze používáme induktivní postup konstrukce interpretačních (mediálních) rámců, který se ukázal jako vhodnější pro práci s velkým, kvantitativně kódovaným souborem, který popisuje konstrukční mechanismy užívané zvláště ve zpravodajských pořadech.

2.4.2 Kvalitativní analýza

Otázka, do jaké míry dodržovaly vybrané pořady ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jednotlivých stanic jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování, má samozřejmě i svou kvalitativně analyzovatelnou dimenzi, která může prohloubit základní kvantitativně naznačené rámce a trendy. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat. Jako základní přístup jsme zvolili koncepci kvalitativní obsahové analýzy Kimberley Neuendorf (2002), Neuendorf & Skalski (2009) doplněnou o metodu interpretativního čtení (Kronick, 1997), kterou jsme vzhledem k širokému spektru analyzovaných typů pořadů, žánrů a formátů doplnili prvky konverzační analýzy (Clayman, Heritage, 2002).

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se soustředili v této kvalitativní části analýzy na komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři v publicistických pořadech. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i

jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči prezidentským kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikl. Speciální pozornost byla zaměřena především na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivit. Kvalitativní analýza se soustředí na:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- 1) straní jednotlivým kandidátům (přímo i nepřímo),
- 2) snižují či zesměšňují kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- 3) nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- 4) uvádějí nepřesné informace,
- 5) zkreslují informace,
- 6) potlačují relevantní informace,

Zjištěná pochybení byla zaznamenávána do polostrukturovaných záznamových archů spolu s příslušnými ukázkami. Tyto archy sloužily spolu s kvantitativními daty jako podklad pro zpracování analýzy.

2.5 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována statistickým software SPSS PC. Kódování realizoval tým předem zaškolených kodérů. Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole tří analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část zprávy je rozdělena do dvou základních kapitol, z nichž jedna je věnována vybraným zpravodajským, publicistickým a diskusním pořadům v rámci běžného vysílání, druhá pak diskusním pořadům s předvolební dramaturgií, které byly odvysílány v určeném období před 1. a 2. kolem prezidentských voleb.

Jednotkou výzkumu byl obrazový příspěvek, splňující následující kritéria:

- byl obsahově tematizován přítomností (před) volební agendy a/nebo
- tematizoval chování a výroky prezidentských kandidátů v jakýchkoliv kontextech.

Příspěvek jsme definovali jako obrazovou stopu, která je oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku. Dalším subtypem analytické jednotky je promluva (moderátorů, reportérů, komentátorů, hostů atd.), která byla využita při analýze zejména publicistických a diskusních pořadů.

ZPRAVODAJSKÉ A PUBLICISTICKÉ POŘADY

Kritéria pro posouzení objektivitu a vyváženosti zpravodajství byla operacionalizována do podoby následujících indikátorů:

- celková stopáž příspěvků poskytnutá kandidátům,
- téma příspěvku ve vztahu k jednotlivým prezidentským kandidátům,
- program kandidáta,
- chování kandidáta,
- osobnostní či profesní kompetence kandidáta,
- hodnotící vyznění příspěvku vůči kandidátovi (neutrální / pozitivní / negativní valence).

V neposlední řadě nás zajímaly další osoby vystupující v příspěvku:

- počet mluvčích – novinářů,
- počet mluvčích – expertů,
- počet mluvčích – VIP,
- počet mluvčích – vox populi.

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků,
- neschopnost korigovat "fauly", kterých se mluvčí dopouštěli,
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora,
- defavorizace kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora
- favorizace kandidáta ze strany moderátora,
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění.

K popisu mediálního obrazu jednotlivých kandidátů využíváme reference, které jsme o těchto osobnostech identifikovali v relevantních zpravodajských a publicistických příspěvcích. Tyto

reference byly vytvořeny ze všech analyzovaných příspěvků s volební i mimovolební agendou coby konkrétní výpovědi o (a) programu kandidáta, (b) jeho konkrétních krocích a aktivitách, (c) jeho odborných a osobnostních předpokladech pro nejvyšší ústavní funkci. Reference jsou doprovázené hodnocením (pozitivní / neutrální / negativní valence).

DISKUSNÍ POŘADY

V rámci kvantitativní analýzy diskusních pořadů jsme sledovali dva základní faktory:

- kvantitativní reprezentaci kandidátů a
- strukturu a povahu dotazů položených moderátorem.

Kvantitativní reprezentace prezidentských kandidátů sleduje:

- zastoupení kandidátů v jednotlivých diskusních pořadech,
- stopáž, která byla těmto kandidátům poskytnuta,
- počet dotazů, které byly adresovány jednotlivým kandidátům.

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- typologie dotazů
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce),
 - vedlejší dotaz (rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem),
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi).
- míra polemičnosti dotazů - valence
 - neutrální dotaz,
 - vstřícný dotaz (nahrávka),
 - kritický dotaz (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/kandidáta).
- zacílení dotazů
 - ad hominem (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)
 - ad rem (obecně zjišťování).

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující rámce příkládané jednotlivým kandidátům:

- program kandidáta, plány ve funkci prezidenta,
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta,
- vnitropolitické názory kandidáta,
- zahraničně politické názory kandidáta,
- hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta,
- volební strategie, chování kandidáta v kampani,
- hodnocení protikandidáta.

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků,
- moderátor nesehrával roli názorového oponenta,
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků,

- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli,
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora,
- defavorizace kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora,
- favorizace kandidáta ze strany moderátora,
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění.

Následujících kapitoly předkládají výstupy analýzy vybraných zpravodajských, publicistických a diskusních pořadů České televize v následujícím pořadí:

1) Pořady zpravodajské a publicistické

- **Události** (ČT1 a ČT24, relevantní zpravodajské příspěvky v rámci vysílání v období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Události, komentáře** (ČT24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Události, komentáře speciál** (ČT24, vysílání 13. 1. 2018)
- **Interview ČT24** (ČT24, všechna vysílání z období 27. 11. 2017 – 26. 1. 2018 mimo rozhovory s kandidáty)
- **90' ČT24** (ČT 24, všechna vysílání z období 15. 12. 2017 – 26. 1. 2018)
- **Otázky Václava Moravce** (ČT1 a ČT24, vysílání 17. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Politické spektrum** (ČT24, vysílání 16. 12. 2017, 6. 1. a 20. 1. 2018)
- **168 hodin** (ČT1, vysílání 31. 12. 2017, 7. 1., 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Reportéři ČT** (ČT1, vysílání 8. 1., 15. 1. a 22. 1. 2018)
- **Máte slovo** (ČT1, vysílání 18. 1. 2018)
- **Týden v politice** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Newsroom ČT24** (ČT24, vysílání 14. 1. a 21. 1. 2018)
- **Volba prezidenta ČR** (volební studio ČT24, vysílání 13. 1. 2018)

2) Diskusní pořady s předvolební dramaturgií:

- **Interview ČT24** (ČT24, jen rozhovory s kandidáty)
- **Události, komentáře** (ČT24, jen debaty s kandidáty)
- **Prezidentská debata** (ČT1 a ČT24, 11. 1. 2018)
- **Prezidentský duel – finále** (ČT1 a ČT24, 25. 1. 2018)

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění. Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů s předvolební dramaturgií.

Poznámka: Ve zprávě se pracuje se členěním příspěvků dle data jejich vysílání na následující období (není-li u konkrétních pořadů uvedeno jinak):

- 1. kolo: 15. 12. 2017 – 12. 1. 2018,
- 2. kolo: 13. 1. - 26. 1. 2018.

3.1 Zpravodajské a publicistické pořady

3.1.1 Události

Události jsou hlavní zpravodajskou relací České televize, vysílanou paralelně na stanicích ČT1 a ČT24 se stopáží okolo 48 minut. Do analýzy vstoupila všechna vysílání ve sledovaném období (15. 12. 2017 – 26. 1. 2018), tj. celkem 41 relací. Ve dnech 24. 12. a 31. 12. 2018 nebyly Události

vyšlány. Identifikovali jsme 169 příspěvků, které byly relevantní z hlediska kritérií, která jsme pro naši analýzu stanovili.

Převažujícím žánrem relevantních příspěvků hlavní zpravodajské relace ČT byly před 1. kolem voleb kombinované příspěvky (52 %). 25 % příspěvků tvořily čtené zprávy a 24 % reportáže. Rozhovory byly zastoupeny s malou frekvencí (6 %). Před 2. kolem přibýlo kombinovaných příspěvků (57 %), ubylo naopak čtených zpráv (19 %). Podíl reportáží a rozhovorů zůstal zhruba stejný (20 %, resp. 5 %).

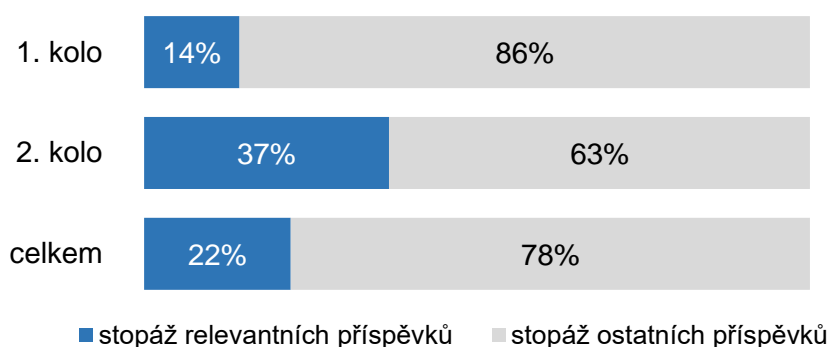
Tabulka 1: Typy příspěvků (N = 169)

	1. kolo		2. kolo		celek	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
kombinovaný příspěvek	30	45 %	58	57 %	88	52 %
čtená zpráva	17	25 %	19	19 %	36	21 %
reportáž	16	24 %	20	20 %	36	21 %
rozhovor	4	6 %	5	5 %	9	5 %
celek	67	100 %	102	100 %	169	100 %

3.1.1.1 Pozice volební agendy

Podíl stopáže příspěvků tematizujících volební agendu (tedy těch, které se buď explicitně týkají prezidentských voleb, nebo některé z kandidujících osobností) na celkové stopáži příspěvků před prvním kolem činí 14 %. Před druhým kolem podíl relevantních příspěvků vzrostl na 37 %.

Graf č. 1: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období (N = 169)

Proměnu pozice analyzované agendy v průběhu volebního procesu potvrzuje i následující tabulka. V období před prvním kolem měla status hlavního tématu v 57 % relevantních příspěvků a 30 % příspěvků se zabývalo kandidujícími osobnostmi v mimovolebním kontextu. Před kolem druhým měla sledovaná agenda pozici hlavního tématu již v 79 % příspěvků a pouze 12 % tematizovalo kandidáty mimo kontext voleb.

Tabulka č. 2: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 169)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	38	57 %	81	79 %	119	70 %
vedlejší téma	4	6 %	6	6 %	10	6 %
zmínka	5	7 %	3	3 %	8	5 %
volby nejsou tématem	20	30 %	12	12 %	32	19 %
celkem	67	100 %	102	100 %	169	100 %

Stopáž promluv jednotlivých kandidátů před prvním kolem byla výrazně ovlivněna tím, zda se kandidát ve sledovaném období zúčastnil projektu, v němž Česká televize jednotlivé osobnosti podrobně představovala formou přiblížení jednoho dne jejich kampaně a následného krátkého rozhovoru. Kandidáti byli představováni v abecedním pořádku, Miloš Zeman účast odmítl. Ve sledovaném období byli představeni Michal Horáček, Jiří Hynek, Vratislav Kulhánek a Mirek Topolánek, stopáž jejich promluv tedy byla výrazně delší než u ostatních kandidátů s výjimkou Miloše Zemana, který ve zpravodajské relaci promlouval v kontextu výkonu své funkce (vánoční projev, sestavování vlády apod.).

Před druhým kolem voleb dostali oba postupující kandidáti přibližně stejný prostor (okolo 9 minut), promluvy jejich soupeřů z prvního kola byly výrazně kratší (max. 2 minuty).

Tabulka 3: Počet promluv jednotlivých kandidátů, celková stopáž a průměrná délka promluvy

kandidát	1. kolo			2. kolo			celkem		
	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
Zeman	11	5 min 14 s	29 s	24	8 min 15 s	21 s	35	13 min 29 s	23 s
Drahoš	5	50 s	10 s	24	9 min 14 s	23 s	29	10 min 4 s	21 s
Horáček	6	5 min 4 s	51 s	4	1 min 57 s	29 s	10	7 min 1 s	42 s
Topolánek	7	5 min 2 s	43 s	3	1 min 1 s	20 s	10	6 min 3 s	36 s
Hynek	6	4 min 25 s	44 s	1	13 s	13 s	7	4 min 38 s	40 s
Kulhánek	6	4 min 12 s	42 s	1	10 s	10 s	7	4 min 22 s	37 s
Hilšer	5	55 s	11 s	2	1 min 18 s	39 s	7	2 min 13 s	19 s
Fischer	5	48 s	10 s	2	1 min 10 s	35 s	7	1 min 58 s	17 s
Hannig	6	1 min 6 s	11 s	2	10 s	5 s	8	1 min 16 s	10 s

V relevantních příspěvcích Událostí se ke slovu dostala široká škála externích mluvčích. Byli to především politici působící na celostátní i komunální úrovni a dále mluvčí či jiní představitelé nejrůznějších institucí. Zastoupení expertů bylo menší a novináři se mezi externími mluvčími neobjevovali vůbec (s výjimkou dvou zástupců ČT, kteří se ovšem spíše ze své expertní pozice vyjadřovali k prezidentskému duelu).

Tabulka 4: Externí mluvčí v Událostech

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
politici			
Andrej Babiš	premiér, ANO	Pavel Kováčik	předseda posl. klubu KSČM
Ivan Bartoš	předseda České pirátské strany	Věra Kovářová	místopředsedkyně STAN, členka rozpočtového výboru PS
Jan Bartošek	předseda posl. klubu KDU-ČSL	Petr Kulhánek	primátor Karlových Varů, KOA
Marek Benda	poslanec, ODS	Martin Kupka	místopředseda ODS
Pavel Bělobrádek	předseda KDU-ČSL	Jan Kůrka	plzeňský zastupitel, SPO
Jan Birke	místopředseda ČSSD	Jiří Mareš	starosta obce Chomle, nezaním
Richard Brabec	místopředseda ANO, ministr životního prostředí, vicepremiér	Jaroslava Němcová	ministřyně práce a sociálních věcí, ANO
Michael Canov	starosta Chrastavy, Starostové pro Liberecký kraj	Tomio Okamura	předseda hnutí SPD
Marcela Čabounová	starostka Osova, nezaním	Helena Panská	starostka Dolního Dvořiště, STAN
Jiří Dolejš	místopředseda KSČM	Jiří Paroubek	bývalý premiér a předseda ČSSD
Petr Dolínek	místopředseda ČSSD	Markéta Pekarová Adamová	místopředsedkyně TOP 09
Klára Dostálová	ministřyně pro místní rozvoj v demisi	Robert Pelikán	ministr spravedlnosti, ANO
Jaroslav Faltýnek	místopředseda ANO, předseda posl. klubu	Robert Plaga	ministr školství v demisi, ANO
Jan Farský	předseda posl. klubu STAN	Jaroslava Pokorná Jermanová	místopředsedkyně ANO
Mikuláš Ferjenčík	místopředseda rozpočtového výboru PS, Piráti	Jiří Pospíšil	předseda TOP 09
Petr Fiala	předseda ODS	Vít Rakušan	místopředseda STAN
Vojtěch Filip	předseda KSČM	Olga Richterová	místopředsedkyně Pirátů
Petr Gazdík	předseda STAN	Jiří Rusnok	bývalý předseda vlády
Jan Hamáček	místopředseda ČSSD	Alena Schillerová	ministřyně financí v demisi
Jiří Hamrozi	starosta Jablunkova, KDU-ČSL	Jiří Soukup	starosta Korkyně, nezaním
Petr Hubuček	starosta MČ Praha-Lysolaje, STAN	Zbyněk Stanjura	předseda posl. klubu ODS
Josef Hutěčka	starosta Březnice, STAN	Věra Szkanderová	starostka obce Písek, STAN
Dita Charanzová	europoslankyně, nezaním za ANO	Milan Štěch	předseda Senátu, ČSSD
Milan Chovanec	bývalý ministr vnitra, statutární místopředseda ČSSD	Lubomír Vaculin	starosta Zubří. ČSSD
Jan Chvojka	předseda posl. klubu ČSSD	Kateřina Valachová	místopředsedkyně posl. klubu ČSSD
Petr Ježek	europoslanec, nezaním za ANO	Miroslav Vlček	bývalý předseda PS, ČSSD
Marian Jurečka	místopředseda KDU-ČSL	Adam Vojtěch	ministr zdravotnictví v demisi
Miroslav Kalousek	předseda posl. klubu TOP 09	Petr Vokřál	místopředseda ANO, primátor Brna
Václav Klaus	bývalý prezident	Radek Vondráček	předseda PS, ANO
Jiří Klisák	náměstek primátora Karlových Varů, KOA	Veronika Vrecionová	poslankyně ODS
reprezentanti institucí, státní úředníci			
Petra Báčová	mluvčí ČSÚ	Eva Kropáčová	mluvčí, Policejní prezidium ČR
Josef Baxa	předseda, Nejvyšší správní soud	Leoš Křemenský	vedoucí správního odboru, Městský úřad Trutnov
Michal Berger	tajemník, MěÚ Pec pod Sněžkou	Tomáš Lichovník	soudce zpravodaj, Ústavní soud
Jozef Bocán	mluvčí, Policejní prezidium ČR		
Vladimír Dlouhý	prezident Hospodářské komory ČR	Petr Mareš	archivář, Národní archiv

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
Kateřina Dobešová	mluvčí, ÚMČ Brno-Střed	Petr Mlsna	náměstek ministra vnitra
Martin Dvořák	velvyslanec ČR v Kuvajtu	Jan Outlý	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí
Petr Garláthy	vedoucí oddělení správních činností, KÚ Olomouckého kraje	Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí prezidenta republiky
Petr Habenicht	mluvčí, Policejní prezidium ČR	Petr Vinklář	mluvčí Magistrátu, Hradec Králové
Jaroslav Hanák	prezident, Svaz průmyslu a dopravy ČR	Klára Pěkníková	mluvčí ministerstva vnitra
Eva Hašková	referentka matričního oddělení, ÚMČ Ostrava-Poruba	Milena Tomášková	referentka oddělení osobních dokladů, magistrát Hradce Králové
Tomáš Hejzlar	tajemník, ÚMČ Praha 12	František Sivera	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí
Alena Henychová	odborná referentka, MČ Praha 11	Miroslav Sklenář	šéf hradního protokolu
Libuše Holakovská	restaurátorka, Národní archiv	Eva Sychrová	volební koordinátorka Jihomoravského kraje
Dagmar Jačková	školitelka, ČSÚ	Ivana Szczygielová	vedoucí oddělení správního odboru, Magistrát města Karviná
Lenka Kluková	Archiv Pražského hradu	Martina Košíková	odbor vnitřních věcí, Magistrát města Karlovy Vary
Anna Kočicová	mluvčí Prahy 11		
experti			
Marek Antoš	ústavní právník, PF UK	Tomáš Poucha	ředitel, Marketingový institut
Radek Baran	ředitel, Domov Slunečnice, Ostrava	Pavel Ranocha	analytik, Kantar TNS
Václav Benedikt	zmocněnec přípravného výboru referenda, Karlovy Vary	Zdeněk Šámal	ředitel zpravodajství ČT
Eva Doležalová	historička, Historický ústav AV ČR	Jiří Šípek	psycholog, katedra psychologie FF UK
Aleš Gerloch	ústavní právník, PF UK	Andrej Šumbera	restaurátor
Martin Holcát	šéf prezidentova konzilia	Kamil Švec	politolog FSV UK, spolupracovník ČT
Lucie Hrdá	obhájkyně aktivistky hnutí Femen	Jan Tvrdouň	koordinátor, Demagog.cz
Miroslav Kalaš	osobní lékař Miloše Zemana	Helena Veselá	produkční ČT
Jan Kysela	ústavní právník, PF UK	Ladislav Vyhnánek	ústavní právník, PF MU
Jiří Linhart	bezpečnostní analytik	František Zapletal	vinař
Lumír Němec	bezpečnostní poradce		
spolupracovníci kandidátů			
Edvard Kožušník	vedoucí volebního týmu Mirka Topolánka	Jana Malíková	mluvčí Jiřího Hynka
Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí Miloše Zemana	Pavel Pafko	poradce Michala Horáčka
Kateřina Procházková	mluvčí Jiřího Drahoše	Vladimír Šulc	mluvčí Vratislava Kulhánka
Jiří Voldán	koordinátor dobrovolníků Jiřího Drahoše		
manželky a partnerky kandidátů			
Bohumila Bračiková	partnerka Vratislava Kulhánka	Michaela Hořejší Horáčková	manželka Michala Horáčka
Eva Drahošová	manželka Jiřího Drahoše	Eliška Hynková	manželka Jiřího Hynka
Klára Fischerová	manželka Pavla Fischera	Lucie Talmanová	partnerka Mirka Topolánka
Monika Hilšerová	manželka Marka Hilšera	Ivana Zemanová	manželka Miloše Zemana
umělci, sportovci a ostatní VIP			

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
František R. Čech	hudebník	Josef Němý	ředitel Filharmonie Bohuslava Martinů
Soňa Červená	herečka, zpěvačka	Jakub Paroulek	veslař
Dana Drábová	jaderná fyzička	Ondřej Pavelka	herec
Dominik Duka	kardinál, pražský arcibiskup	Jiří Pavlica	houslista, hudebník
Anna Geislerová	herečka	Boleslav Polívka	herec
Karel Gott	zpěvák	Marie Rottrová	zpěvačka
Jiří Grygar	astrofyzik	Ivan Otto Schwarz	generál, válečný letec v britské RAF
Vavřinec Hradílek	vodní slalomář a kajákář	Luděk Sobota	herec
Daniel Hůlka	zpěvák	Marek Straka	režisér
Helena Illnerová	fyzioložka a biochemička	Pavel Šporcl	houslista
Marta Isovoá	herečka	Zdeněk Troška	režisér
Petr Janda	zpěvák	Helena Třeštíková	režisérka
Daniela Kolářová	herečka	Jan Vetešník	veslař

3.1.1.2 Reference o kandidátech

Ve sledovaném období jsme ve 169 relevantních příspěvcích Událostí identifikovali celkem 517 konkrétních referencí o kandidujících osobnostech. Před prvním kolem voleb se největší část výpovědí týkala Miloše Zemana (37 %), především v souvislosti s výkonem prezidentské funkce. U ostatních kandidátů platilo, že více referencí (okolo 10 %) bylo navázáno na osobnosti, které ve sledovaném období vystoupily v projektu ČT mapujícím jeden den kandidáta (Michal Horáček, Jiří Hrynek, Vratislav Kulhánek, Mirek Topolánek). U dalších čtyř kandidátů to bylo od 4 % do 7 % jednotek.

Před druhým kolem voleb byla v Událostech pozornost věnována především dvěma finalistům prezidentské volby: Miloš Zeman 43 % referencí, Jiří Drahoš 37 %. Ostatním kandidátům byla věnována nejvýše 4 % výpovědí, týkaly se především podpory, kterou tyto osobnosti vyslovily některému z postoupivších soupeřů.

Tabulka 5: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 517)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	74	37 %	137	43 %	211	41 %
Drahoš	14	7 %	116	37 %	130	25 %
Topolánek	27	13 %	8	3 %	35	7 %
Horáček	21	10 %	13	4 %	34	7 %
Fischer	11	5 %	13	4 %	24	5 %
Kulhánek	18	9 %	5	2 %	23	4 %
Hynek	16	8 %	5	2 %	21	4 %
Hilšer	9	4 %	11	3 %	20	4 %
Hannig	11	5 %	8	3 %	19	4 %
celkem	201	100 %	316	100 %	517	100 %

Obraz jednotlivých kandidátů byl před 1. kolem voleb rámován především optikou jejich konkrétních kroků a aktivit (76 %). Nejčastěji byl takto rámován obraz Miloše Zemana (84 %) vzhledem ke zpravodajskému pokrývání jeho aktivit v prezidentské funkci. U necelé pětiny výpovědí o kandidátech byl využit rámec osobnostních a profesních kompetencí (17 %). Tímto způsobem byl rámován například obraz Jiřího Drahoše (29 %) zejména díky výpovědím o podpoře, jíž se mu dostalo od politických subjektů, politiků a jiných osobností. Silněji byl tento rámec zastoupen také u kandidátů, kteří vystoupili ve výše uvedeném projektu ČT věnovaném jednotlivým kandidátům.

Před druhým kolem voleb převažovalo využívání rámce osobnostních a profesních kompetencí (53 %), a to především u obou finalistů (Jiří Drahoš 67 %, Miloš Zeman 61 %). Obraz ostatních kandidátů byl vytvářen převážně nebo výlučně optikou jejich konkrétních kroků a aktivit. Šlo především o vyjadřování podpory či nabídky konkrétní pomoci některému z postoupivších soupeřů.

Tabulka 6: Typy referencí o kandidátech (N = 517)

	kandidát	program kandidáta		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	2	3 %	62	84 %	10	14 %	74	100 %
	Topolánek	1	4 %	21	78 %	5	19 %	27	100 %
	Horáček	3	14 %	14	67 %	4	19 %	21	100 %
	Kulhánek	2	11 %	13	72 %	3	17 %	18	100 %
	Hynek	1	6 %	11	69 %	4	25 %	16	100 %
	Drahoš	1	7 %	9	64 %	4	29 %	14	100 %
	Fischer	1	9 %	9	82 %	1	9 %	11	100 %
	Hannig	2	18 %	8	73 %	1	9 %	11	100 %
	Hilšer	1	11 %	6	67 %	2	22 %	9	100 %
	celkem	14	7 %	153	76 %	34	17 %	201	100 %
2. kolo	Zeman	4	3 %	49	36 %	84	61 %	137	100 %
	Drahoš	4	3 %	34	29 %	78	67 %	116	100 %
	Horáček			13	100 %			13	100 %

kandidát	program kandidáta		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Fischer			10	77 %	3	23 %	13	100 %
Hilšer			10	91 %	1	9 %	11	100 %
Topolánek			8	100 %			8	100 %
Hannig			6	75 %	2	25 %	8	100 %
Hynek			4	80 %	1	20 %	5	100 %
Kulhánek			5	100 %			5	100 %
<i>celkem</i>	<i>8</i>	<i>3 %</i>	<i>139</i>	<i>44 %</i>	<i>169</i>	<i>53 %</i>	<i>316</i>	<i>100 %</i>

Více než dvě třetiny referencí o kandidátech vytvořených z příspěvků vysílaných před prvním kolem voleb měly neutrální hodnotící dimenzi (69 %), zhruba stejně často byla přítomna pozitivní valence (16 %) i valence negativní (14 %). Pozitivní valence se objevuje především u Jiřího Drahoše (43 %), obsahovou agendou těchto referencí byla vyjádření podpory ze strany politiků a politických subjektů, dobré výsledky v předvolebních průzkumech a úspěch při získávání finančních prostředků na kampaň. Počet identifikovaných výpovědí spojených s Jiřím Drahošem je ovšem relativně malý (14 jednotek) a neumožňuje z tohoto rozdílu učinit validní závěry. V míře negativní valence nejsou mezi kandidáty výrazné rozdíly.

Před druhým kolem voleb opět převažovaly reference bez hodnotící valence (58 %), třetina měla pozitivní valenci (34 %) a 8 % negativní. Výpovědi s pozitivní valencí byly opět navázány především na Jiřího Drahoše (46 %). Vzhledem k polarizaci volebního souboje zintenzivnilo dosavadní vyjadřování podpory tomuto kandidátovi od politických subjektů, jednotlivých politiků i jiných významných osobností veřejného života. Oproti prvnímu kolu navíc přibyla reprezentace podpory a nabídek pomoci ze strany některých neúspěšných protikandidátů. Reference s negativním hodnotícím vyzněním byly nadprůměrně často navázány na Miloše Zemana (13 %), jejich obsahovou agendou bylo netransparentní vedení kampaně nebo kritika Zemanových spolupracovníků.

Tabulka 7: Hodnotící aspekt výpovědí o kandidátech (N = 517)

kandidát	neutrální		pozitivní		negativní		celkem		
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	
1. kolo	Zeman	45	61 %	15	20 %	14	19 %	74	100 %
	Topolánek	18	67 %	4	15 %	5	19 %	27	100 %
	Horáček	16	76 %	4	19 %	1	5 %	21	100 %
	Kulhánek	16	89 %			2	11 %	18	100 %
	Hynek	12	75 %	2	12 %	2	12 %	16	100 %
	Drahoš	8	57 %	6	43 %			14	100 %
	Fischer	9	82 %			2	18 %	11	100 %
	Hannig	8	73 %	1	9 %	2	18 %	11	100 %
	Hilšer	7	78 %	1	11 %	1	11 %	9	100 %
	<i>celkem</i>	<i>139</i>	<i>69 %</i>	<i>33</i>	<i>16 %</i>	<i>29</i>	<i>14 %</i>	<i>201</i>	<i>100 %</i>
2. kolo	Zeman	79	58 %	40	29 %	18	13 %	137	100 %
	Drahoš	59	51 %	53	46 %	4	3 %	116	100 %
	Horáček	9	69 %	4	31 %			13	100 %
	Fischer	10	77 %	3	23 %			13	100 %

kandidát	neutrální		pozitivní		negativní		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Hilšer	7	64 %	4	36 %			11	100 %
Topolánek	5	62 %	1	12 %	2	25 %	8	100 %
Hannig	6	75 %	2	25 %			8	100 %
Hynek	5	100 %					5	100 %
Kulhánek	4	80 %	1	20 %			5	100 %
<i>celkem</i>	<i>184</i>	<i>58 %</i>	<i>108</i>	<i>34 %</i>	<i>24</i>	<i>8 %</i>	<i>316</i>	<i>100 %</i>

Následující tabulka shrnuje hlavní body obsahové agendy referencí o kandidátech. Před prvním kolem šlo především o aktivní kroky kandidátů ve volební kampani (28 %), o aktivity Miloše Zemana ve funkci prezidenta (21 %) nebo o prezentaci výsledků předvolebních výzkumů (19 %). Před druhým kolem převažovala vyjádření podpory pro některého z finalistů od neúspěšných protikandidátů nebo od jiných osobností (32 %). 11 % výpovědí se týkalo průběhu předvolební kampaně a desetina reflektovala debaty kandidátů v médiích.

Tabulka 8: Struktura obsahové agendy - detailně (N = 517)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
vyjádření podpory jednotlivým kandidátům	10	5 %	101	32 %	111	21 %
aktivity kandidátů v souvislosti s volbami	57	28 %	25	8 %	82	16 %
aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	42	21 %	28	9 %	70	14 %
prezentace předvolebních výzkumů	38	19 %	13	4 %	51	10 %
debaty kandidátů v médiích - organizace, účast kandidátů, hodnocení	6	3 %	33	10 %	39	8 %
průběh předvolební kampaně	4	2 %	35	11 %	39	8 %
informace o konání a průběhu voleb	13	6 %	21	7 %	34	7 %
prezentace výsledků 1. / 2. kola			29	9 %	29	6 %
minulost kandidátů	16	8 %	1	0,3 %	17	3 %
financování předvolebních kampaní	8	4 %	9	3 %	17	3 %
programové cíle kandidátů	6	3 %	5	2 %	11	2 %
reflexe voleb na domácí politické scéně	1	0,5 %	9	3 %	10	2 %
interpretace a komentáře k výsledkům voleb			4	1 %	4	1 %
zahraniční reakce na konání a výsledky voleb			3	1 %	3	1 %
celkem	201	100 %	316	100 %	517	100 %

Pro větší přehlednost a snazší analytické uchopení jsme výše prezentovanou strukturu obsahové agendy sloučili do několika širších kategorií. Vzájemnou vazbu obou úrovní obecnosti ukazuje následující schéma.

Tabulka 9: Struktura obsahové agendy – základní a rozvinutá kategorizace

základní kategorizace	rozvinutá kategorizace
předvolební kampaň, debaty v médiích	aktivity kandidátů v souvislosti s volbami
	debaty kandidátů v médiích - organizace, účast kandidátů, hodnocení
	průběh předvolební kampaně
	financování předvolebních kampaní

základní kategorizace	rozvinutá kategorizace
zpravodajské pokrytí voleb	prezentace předvolebních výzkumů
	informace o konání a průběhu voleb
	prezentace výsledků 1. / 2. kola
vyjádření podpory jednotlivým kandidátům	vyjádření podpory jednotlivým kandidátům
aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta
osobnosti kandidátů	minulost kandidátů
	programové cíle kandidátů
reflexe a interpretace voleb	interpretace a komentáře k výsledkům voleb
	zahraniční reakce na konání a výsledky voleb
	reflexe voleb na domácí politické scéně

Před prvním kolem voleb byl obraz jednotlivých kandidátů utvářen především v rámci reprezentace jejich vystupování v předvolební kampani a v mediálních debatách (37 %) a v rámci komunikace faktických informací o volební kampani a samotných volbách (25 %). Mezi kandidáty samozřejmě existovaly rozdíly: nadpoloviční většina výpovědí o Miloši Zemanovi spadala do rámce jeho aktivit v mimovolebním kontextu (57 %), u Jiřího Drahoše byl nadprůměrně často zastoupen rámec vyjádření podpory ze strany politických subjektů, politiků a jiných osobností (21 %). Rámování prostřednictvím referencí o osobnostech kandidátů lze identifikovat zejména u čtveřice uchazečů, která se ve sledovaném období zúčastnila projektu ČT, jenž blíže představil jeden den jejich kampaně.

Před druhým kolem byly pro obraz kandidátů stejně často využity rámce předvolební kampaně a mediálních debat i vyjadřování podpory od různých subjektů a osobností (shodně 32 %). Pětina výpovědí spadala do rámce poskytování faktických informací o kampani a volbách (20 %). Konstrukce mediálního obrazu obou finalistů se lišila především stálou přítomností referencí o výkonu funkce prezidenta u Miloše Zemana (20 % z výpovědí o jeho osobě před 2. kolem) a větším zastoupením rámce deklarované podpory u Jiřího Drahoše (41 %) – šlo zejména o reprezentaci deklarované i faktické podpory ze strany čtyř neúspěšných protikandidátů.

Tabulka 10: Obsahová agenda referencí o kandidátech (N = 517)

	kandidát	předvolební kampaň, debaty		zpravodajské pokrytí voleb		vyjádření podpory jednotlivým kandidátům		aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta		osobnosti kandidátů		reflexe a interpretace voleb		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	8	11 %	13	18 %	4	5 %	42	57 %	6	8 %	1	1 %	74	100 %
	Topolánek	14	52 %	5	19 %	1	4 %			7	26 %			27	100 %
	Horáček	13	62 %	6	29 %					2	10 %			21	100 %
	Kulhánek	11	61 %	4	22 %					3	17 %			18	100 %
	Hynek	9	56 %	4	25 %					3	19 %			16	100 %
	Drahoš	4	29 %	6	43 %	3	21 %			1	7 %			14	100 %
	Fischer	5	45 %	6	55 %									11	100 %
	Hannig	6	55 %	4	36 %	1	9 %							11	100 %
	Hilšer	5	56 %	3	33 %	1	11 %							9	100 %

	kandidát	předvolební kampaň, debaty		zpravodajské pokrytí voleb		vyjádření podpory jednotlivým kandidátům		aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta		osobnosti kandidátů		reflexe a interpretace voleb		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
	<i>celkem</i>	75	37 %	51	25 %	10	5 %	42	21 %	22	11 %	1	1 %	201	100 %
2. kolo	Zeman	49	36 %	24	18 %	27	20 %	28	20 %	2	1 %	7	5 %	137	100 %
	Drahoš	39	34 %	22	19 %	47	41 %			3	3 %	5	4 %	116	100 %
	Horáček	2	15 %	3	23 %	8	62 %							13	100 %
	Fischer	2	15 %	5	38 %	4	31 %			1	8 %	1	8 %	13	100 %
	Hilšer	2	18 %	2	18 %	6	55 %					1	9 %	11	100 %
	Topolánek	3	38 %	1	12 %	2	25 %					2	25 %	8	100 %
	Hannig	2	25 %	2	25 %	4	50 %							8	100 %
	Hynek	2	40 %	2	40 %	1	20 %							5	100 %
	Kulhánek	1	20 %	2	40 %	2	40 %							5	100 %
		<i>celkem</i>	102	32 %	63	20 %	101	32 %	28	9 %	6	2 %	16	5 %	316

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza zpravodajské relace Události neodhalila ve vysíláních ze sledovaného období pochybení či profesní fauly redaktorů a moderátorů tohoto pořadu.

3.1.2 Události, komentáře

Události, komentáře je analyticko-zpravodajský pořad České televize, podrobně mapující aktuální politické, ekonomické a společenské trendy. Je vysílán každý všední den po 22. hodině na programu ČT24 se stopáží necelých 60 minut. Ve sledovaném období došlo ve vysílacím schématu tohoto pořadu k několika změnám. Ve dnech 27. 12. – 29. 12. 2017 nebyl vysílán, dne 11. 1. 2018 byl nahrazen debatou osmi prezidentských kandidátů, 25. 1. byla v rámci Událostí komentářů vysílána speciální debata politologů a odborníků o právě skončeném duelu dvou prezidentských kandidátů (tuto debatu analyzujeme odděleně). Další změnou bylo zařazení tří debat prezidentských kandidátů ve dnech 18. 12. – 20. 12. 2018 s přibližně půlhodinovou stopáží, které rovněž analyzujeme odděleně.

3.1.2.1 Zpravodajská část pořadu

V této kapitole analyzujeme příspěvky ze zpravodajské části 23 vysílání pořadu ve sledovaném období (14 příspěvků před prvním kolem voleb a 9 před kolem druhým). V těchto vysíláních jsme identifikovali 61 relevantních příspěvků.

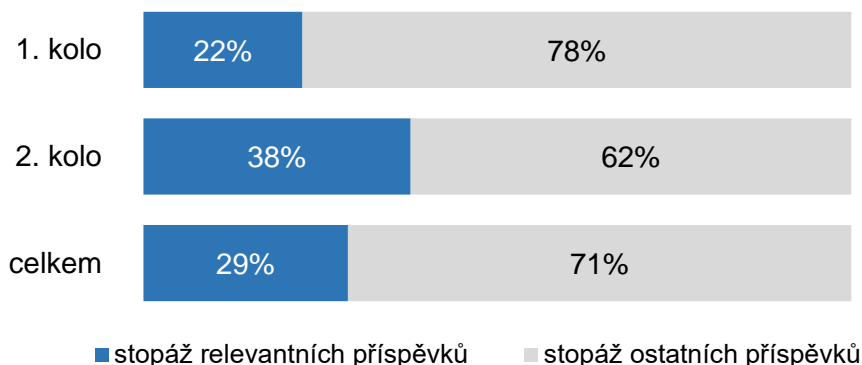
Z hlediska typu příspěvků převažovaly před 1. kolem kombinované příspěvky (29 %), následované komentáři a analýzami (26 %) a čtenými zprávami (26 %). Před 2. kolem to byly rovněž kombinované příspěvky (37 %) a komentáře a analýzy (30 %). Méně byly zastoupeny čtené zprávy (7 %), častěji naopak rozhovory (15 %).

Tabulka 11: Typy příspěvků (N = 161)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
kombinovaný příspěvek	10	29 %	10	37 %	20	33 %
komentář a analýza	9	26 %	8	30 %	17	28 %
čtená zpráva	9	26 %	2	7 %	11	18 %
reportáž	4	12 %	2	7 %	6	10 %
rozhovor	2	6 %	4	15 %	6	10 %
jiné			1	4 %	1	2 %
celkem	34	100 %	27	100 %	61	100 %

Stopáž relevantních příspěvků činila před 1. kolem 22 % celkové stopáže pořadu, před 2. kolem tento podíl vzrostl na 38 %.

Graf č. 2: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období³

Mezi oběma koly se změnila rovněž pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích. Před prvním kolem převládaly příspěvky tematizující mimovolební agendu (53 %). Šlo zejména o zpravodajské a publicistické pokrytí tématu sestavování vlády, okrajově i o další témata, jako například novoroční oběd prezidenta s premiérem, vztahy Čechů a Slováků, kanál D-O-L apod. Tyto příspěvky v mimovolebním kontextu referovaly o osobě Miloše Zemana, okrajově také Mirka Topolánka (byl připomínán neúspěšný pokus jeho první vlády o získání důvěry v roce 2006). 35 % relevantních příspěvků vysílaných před 1. kolem se pak prezidentským volbám věnovalo jako svému hlavnímu tématu, 9 % jako tématu vedlejšímu.

Před druhým kolem voleb podíl mimovolební agendy výrazně poklesl (26 %), téměř polovina příspěvků se prezidentským volbám věnovala jako hlavnímu tématu (48 %), 19 % jako tématu vedlejšímu.

Tabulka č. 12: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 61)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %

³ Celkovou stopáž počítáme jako souhrn stopáže analyticko-zpravodajské části pořadů, tj. bez rozhovorů s prezidentskými kandidáty a bez debaty politologů a odborníků z 25. 1. 2018.

hlavní téma	12	35 %	13	48 %	25	41 %
vedlejší téma	3	9 %	5	19 %	8	13 %
zmínka	1	3 %	2	7 %	3	5 %
volby nejsou tématem	18	53 %	7	26 %	25	41 %
celkem	34	100 %	27	100 %	61	100 %

S vyšším zastoupením mimovolební agendy v příspěvcích vysílaných před 1. kolem voleb koresponduje i větší prostor, který byl v tomto období věnován promluvám Miloše Zemana (1 minuta a 17 sekund). Ostatní kandidáti se ke slovu dostali nejvýše na 17 sekund. Před 2. kolem se vyrovnaly stopáže promluv obou finalistů, z ostatních se ke slovu krátce dostal pouze Michal Horáček.

Tabulka 13: Počet promluv jednotlivých kandidátů, celková stopáž a průměrná délka promluvy

kandidát	1. kolo			2. kolo			celek		
	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy	počet promluv	celková stopáž promluv	průměrná délka promluvy
Zeman	3	1 min 17 s	26 s	6	57 s	10 s	9	2 min 14s	15 s
Drahoš	1	7 s	7 s	6	1 min 8 s	11 s	7	1 min 15 s	11 s
Horáček	1	13 s	13 s	1	4 s	4 s	2	17 s	9 s
Fischer	2	17 s	9 s				2	17 s	9 s
Topolánek	2	14 s	7 s				2	14 s	7 s
Hynek	1	8 s	8 s				1	8 s	8 s
Kulhánek	1	8 s	8 s				1	8 s	8 s
Hannig	1	6 s	6 s				1	6 s	6 s
Hilšer	1	6 s	6 s				1	6 s	6 s

Externí mluvčí, kteří vystoupili ve zpravodajské části pořadu Události, komentáře, se rekrutovali zejména z řad představitelů domácí politické scény. Zastoupení expertních mluvčích, reprezentantů různých institucí nebo novinářů bylo výrazně menší.

Tabulka 14: Externí mluvčí v Událostech, komentářích

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
novináři z jiných médií			
Petr Dudek	slovesný dramaturg ČRo	Petr Kolář	politický reportér Mf Dnes
Jan Gruber	redaktor rubriky Domov Deníku Referendum.	Miroslav Korecký	komentátor Mladé fronty Dnes
Petr Hartman	komentátor ČRo plus	Radko Kubičko	editor, moderátor, komentátor ČRo plus
Daniel Kaiser	komentátor Týdeníku Echo 24	Bohumil Pečinka	politický komentátor časopisu Reflex
Petr Kamberský	šéfredaktor Lidových novin	Pavel Ranocha	analytik, Kantar TNS
politici			
Andrej Babiš	premiér a předseda hnutí ANO	Pavel Kováčik	poslanec, předseda poslaneckého klubu KSČM
Ivan Bartoš	předseda strany, Piráti	Taťána Malá	poslankyně, místopředsedkyně mandátového a imunitního výboru
Pavel Bělobrádek	předseda KDU-ČSL	Jakub Michálek	předseda poslaneckého klubu ČPS
Richard Brabec	ministr životního prostředí, vicepremiér, ANO	Patrik Nacher	poslanec, nestr. za hnutí ANO
Alexander Černý	poslanec, KSČM	Jaroslava Němcová	ministerně práce a soc. věcí, ANO
Jiří Dolejš	místopředseda strany KSČM	Tomio Okamura	předseda hnutí SPD
Petr Dolínek	poslanec, místopředseda ČSSD	Ladislav Okleštěk	poslanec, hejtman olomouckého kraje, ANO
Jaroslav Faltýnek	předseda poslaneckého klubu strany, ANO	Vojtěch Píkal	poslanec, Piráti
Jan Farský	předseda poslaneckého klubu hnutí STAN	Alen Schillerová	ministerně financí, nestr. za ANO
Mikuláš Ferjenčík	poslanec, místopředseda rozpočtového výboru PS, Piráti	Zbyněk Stanjura	předseda poslaneckého klubu ODS
Vojtěch Filip	předseda KSČM	Milan Štěch	předseda Senátu, ČSSD
Jaroslav Foldyna	poslanec, ČSSD	Alexandra Udženija	poslankyně, místopředsedkyně ODS
Jan Chvojka	poslanec, předseda poslaneckého klubu ČSSD	Kateřina Valachová	poslankyně, místopředsedkyně posl. klubu ČSSD
Petr Ježek	europoslanec	Radek Vondráček	předseda poslanecké sněmovny, ANO
Miroslav Kalousek	předseda poslaneckého klubu TOP 09	Marek Výborný	poslanec KDU-ČSL
reprezentanti institucí, státní úředníci			
Ladislav Jakl	bývalý ředitel pol. odboru kanceláře prezidenta	Miroslava Sedláčková	mluvčí Ústavního soudu
Jan Outlý	člen ÚDHPSH	Jana Šejharová	předsedkyně volební komise okr. 22, České Budějovice
Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí prezidenta republiky	Michael Žantovský	bývalý mluvčí a poradce Václava Havla, ředitel knihovny Václava Havla
experti			
Aleš Gerloch	ústavní právník, PF UK	Jiří Pehe	politolog
Tomáš Kostecký	sociolog, ředitel Sociologického ústavu AV ČR	Kamil Švec	politolog FSV UK, spolupracovník ČT
Jan Kudrna	ústavní právník a vysokoškolský pedagog, PF UK, MUP	Milan Znoj	politolog, UK

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
Josef Mlejnek	Institut politologických studií, Katedra politologie		
umělci, sportovci a ostatní VIP			
František R. Čech	hudebník	Daniel Hůlka	zpěvák
Dana Drábová	jaderná fyzička	Jiří Pavlica	houslista

3.1.2.1.1 Reference o kandidátech

V 61 relevantních příspěvcích Událostí, komentářů bylo obsaženo 311 zmínek o jednotlivých kandidátech. Před prvním kolem voleb se téměř polovina z nich týkala Miloše Zemana (47 %), s výrazným odstupem následoval Mirek Topolánek díky několika referencím o vzniku jeho dvou vlád (12 %), s ostatními kandidáty se pojilo nejvýše 9 % referencí. Před druhým kolem voleb byly Miloši Zemanovi věnovány dvě třetiny referencí, Jiřímu Drahošovi 30 %, ostatním kandidátům pak nejvýše 1 %. Větší zaměření pozornosti na Miloše Zemana bylo dáno jeho pokračující ústavní rolí při demisi první Babišovy vlády a sestavování druhé vlády, dále jeho účastí při vyzvedávání korunovačních klenotů a také hodnocením některých kroků z doby jeho předchozího politického působení (např. zahraniční politiky).

Tabulka 15: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 311)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	60	47 %	120	66 %	180	58 %
Drahoš	11	9 %	55	30 %	66	21 %
Topolánek	15	12 %			15	5 %
Horáček	9	7 %	2	1 %	11	4 %
Fischer	8	6 %	2	1 %	10	3 %
Hynek	7	5 %	1	0,5 %	8	3 %
Hannig	7	5 %	1	0,5 %	8	3 %
Kulhánek	7	5 %			7	2 %
Hilšer	5	4 %	1	0,5 %	6	2 %
celkem	129	100 %	182	100 %	311	100 %

Před prvním kolem voleb byl obraz jednotlivých kandidátů rámován především optikou jejich osobnostních a profesních kompetencí (57 %), v menší míře prostřednictvím jejich konkrétních kroků (38 %). Využití programového rámce bylo spíše okrajové (5 %). Poněkud odlišně byl konstruován obraz Miloše Zemana, neboť u něj byl vzhledem k výkonu jeho prezidentské funkce častěji využíván rámeček konkrétních kroků a aktivit (52 %).

Před druhým kolem byl více uplatňován rámeček osobnostních a profesních kompetencí kandidátů (69 %). Obraz Miloše Zemana byl ovšem i v tomto období spoluvytvářen rámcem konkrétních kroků kandidáta (32 %) díky výkonu ústavní funkce.

Tabulka 16: Typy referencí o kandidátech (N = 311)

	kandidát	program kandidáta		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	2	3 %	31	52 %	27	45 %	60	100 %
	Topolánek	1	7 %	3	20 %	11	73 %	15	100 %
	Drahoš	2	18 %	2	18 %	7	64 %	11	100 %
	Horáček	1	11 %	2	22 %	6	67 %	9	100 %
	Fischer			3	38 %	5	63 %	8	100 %
	Hynek			2	29 %	5	71 %	7	100 %
	Hannig			2	29 %	5	71 %	7	100 %
	Kulhánek			2	29 %	5	71 %	7	100 %
	Hilšer			2	40 %	3	60 %	5	100 %
	<i>celkem</i>	6	5 %	49	38 %	74	57 %	129	100 %
2. kolo	Zeman	2	2 %	38	32 %	80	67 %	120	100 %
	Drahoš	1	2 %	10	18 %	44	80 %	55	100 %
	Horáček			2	100 %			2	100 %
	Fischer			1	50 %	1	50 %	2	100 %
	Hynek			1	100 %			1	100 %
	Hannig			1	100 %			1	100 %
	Hilšer			1	100 %			1	100 %
	<i>celkem</i>	3	2 %	54	30 %	125	69 %	182	100 %

Téměř dvě třetiny referencí o kandidátech z období před 1. kolem voleb měly neutrální hodnotící vyznění (64 %), výpovědi s pozitivní a negativní valencí byly zhruba v rovnováze (pozitivní 17 %, negativní 19 %). Pozitivní valenci pozorujeme zejména u referencí navázaných na Jiřího Drahoše (55 %), šlo především o pozitivní hodnocení jeho osobních vlastností a profesní kompetence vyslovovaná hosty pořadu nebo o dobré výsledky v předvolebních průzkumech. Celkový počet referencí shromážděných pro jednotlivé kandidáty s výjimkou Miloše Zemana je ovšem poměrně nízký a neumožňuje učinit validní závěry.

Před 2. kolem voleb měla neutrální hodnotící vyznění polovina výpovědí o kandidátech, pozitivní i negativní valence byly opět v rovnováze (pozitivní 26 %, negativní 24 %). U Jiřího Drahoše ve srovnání s Milošem Zemanem pozorujeme mírně vyšší zastoupení výpovědí s pozitivní valencí a naopak méně referencí s valencí negativní. Pozitivní valence výpovědí o Jiřím Drahošovi byla generována především informováním o podpoře ze strany neúspěšných protikandidátů i jiných osobností, obsahovou agendou referencí s negativním hodnotícím vyzněním vůči osobě Miloše Zemana byla zejména kritika jeho kroků v prezidentském úřadě v minulém volebním období. K rozdílům v hodnotícím vyznění mediálního obrazu jednotlivých kandidátů přispívaly i rozdílné komunikační strategie a aktivita jednotlivých hostů, na jejichž promluvách je formát pořadu Události, komentáře do velké míry založen. V debatních blocích, které se explicitně věnovaly prezidentským volbám, jsme ze strany ČT při výběru hostů pozorovali snahu o vyvážený přístup k oběma kandidátům.

Tabulka 17: Hodnotící aspekt výpovědí o kandidátech (N = 311)

	kandidát	neutrální		pozitivní		negativní		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	42	70 %	8	13 %	10	17 %	60	100 %
	Topolánek	12	80 %			3	20 %	15	100 %
	Drahoš	4	36 %	6	55 %	1	9 %	11	100 %
	Horáček	5	56 %	3	33 %	1	11 %	9	100 %
	Fischer	5	63 %	1	13 %	2	25 %	8	100 %
	Hynek	4	57 %	1	14 %	2	29 %	7	100 %
	Hannig	3	43 %	1	14 %	3	43 %	7	100 %
	Kulhánek	4	57 %	1	14 %	2	29 %	7	100 %
	Hilšer	3	60 %	1	20 %	1	20 %	5	100 %
	<i>celkem</i>	<i>82</i>	<i>64 %</i>	<i>22</i>	<i>17 %</i>	<i>25</i>	<i>19 %</i>	<i>129</i>	<i>100 %</i>
2. kolo	Zeman	63	53 %	25	21 %	32	27 %	120	100 %
	Drahoš	27	49 %	18	33 %	10	18 %	55	100 %
	Horáček			2	100 %			2	100 %
	Fischer	1	50 %			1	50 %	2	100 %
	Hynek			1	100 %			1	100 %
	Hannig			1	100 %			1	100 %
	Hilšer			1	100 %			1	100 %
	<i>celkem</i>	<i>91</i>	<i>50 %</i>	<i>48</i>	<i>26 %</i>	<i>43</i>	<i>24 %</i>	<i>182</i>	<i>100 %</i>

3.1.2.2 Debata politologů a odborníků o prezidentském duelu před 2. kolem voleb

Dne 25. 1. 2018 byla v rámci Událostí, komentářů vysílána debata politologů a expertů, jejímž tématem byl duel Miloše Zemana a Jiřího Drahoše, vysílaný krátce před konáním debaty Českou televizí. Debatu moderoval David Borek, diskutovali následující hosté:

- Vladimíra Dvořáková, profesorka politologie
- Denisa Hejlová, Katedra marketingové komunikace Fakulty sociálních věd
- Lukáš Valeš, politolog, Západočeská univerzita v Plzni
- Lukáš Šaradín, politolog, Univerzita Palackého, Olomouc
- Stanislav Balík, politolog, FSS MU (připojil se k diskusi až v jejím průběhu).

Počet dotazů směřujících na jednotlivé hosty se velmi lišil. 41 % z nich směřovalo na Denisu Hejlovou. Na rozdíl od ostatních hostů nebyla expertkou na politologii, ale teorii komunikace, což moderátorovi umožnilo rozebírat s ní i otázky komunikačních kompetencí kandidátů. Již při představování Denisy Hejlové ostatně tento směr diskuze naznačil⁴. Svou roli zřejmě hrálo i to, že Denisa Hejlová byla spolu s Vladimírou Dvořákovou (na niž směřoval druhý největší podíl dotazů) na rozdíl od ostatních hostů osobně přítomna ve studiu.

⁴ „Zdůrazníme, že s vámi můžeme rozebírat i ten rozměr komunikace jako nástroje politického utkání.“

Tabulka 18: Počet dotazů na jednotlivé hosty (N = 59)

	počet dotazů	v %
Denisa Hejlová	14	41 %
Vladimíra Dvořáková	9	27 %
Pavel Šaradín	5	15 %
Lukáš Valeš	4	12 %
Stanislav Balík	2	6 %
celkem	34	100 %

Strukturu debaty dobře mapují podíly hlavních, vedlejších a doplňujících dotazů, které obdrželi jednotliví hosté. Zatímco Stanislav Balík, Pavel Šaradín a Lukáš Valeš odpovídali převážně nebo výlučně na hlavní dotazy postulující nová témata diskuze, s Vladimírou Dvořákovou a zejména s Denisou Hejlovou moderátor vedl strukturovanější diskusi se zastoupením vedlejších a doplňovacích dotazů.

Tabulka 19: Typy dotazů (N = 34)

	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	celkem	počet dotazů
Stanislav Balík	100 %			100 %	2
Vladimíra Dvořáková	56 %	22 %	22 %	100 %	9
Denisa Hejlová	36 %	43 %	21 %	100 %	14
Pavel Šaradín	80 %	20 %		100 %	5
Lukáš Valeš	100 %			100 %	4
celkem	59 %	27 %	15 %	100 %	34

Většina moderátorských dotazů netematizovala některého konkrétního kandidáta (85 %), týkaly se spíše celkového hodnocení debaty, role televizních debat ve volebních kampaních i volebních kampaní obecně v českém kontextu. Dotazy zmiňující některého z konkrétních kandidátů (15 %) se týkaly především jejich komunikačních strategií a mířily především na Denisu Hejlovou.

Tabulka 20: Zaměření dotazů na konkrétní kandidáty (N = 34)

	ano		ne		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Denisa Hejlová	3	21 %	11	79 %	14	100 %
Vladimíra Dvořáková	1	11 %	8	89 %	9	100 %
Pavel Šaradín			5	100 %	5	100 %
Lukáš Valeš			4	100 %	4	100 %
Stanislav Balík	1	50 %	1	50 %	2	100 %
celkem	5	15 %	29	85 %	34	100 %

Při analýze moderátorských dotazů jsme identifikovali 4 základní rámce, jež debatu strukturovaly. Nejvíce byl zastoupen rámec analýzy českých volebních kampaní jakožto komunikace s veřejností (38 %). Diskutující se zabývali volebními kampaněmi z minulých let

zejména z hlediska témat, která nastolovaly a jejich pozitivního či negativního zaměření. Dalším rámcem bylo nespécifické celkové hodnocení debaty („vaše první dojmy?“, „kdo vyhrál?“ – 26 %). Necelá čtvrtina dotazů se zabývala komunikačními strategiemi a kompetencemi českých politiků, a to jak obecně, tak i obou diskutujících kandidátů (24 %). Zastoupen byl i rámec názorové struktury české společnosti, kdy se hosté zamýšleli nad názorovým rozvrstvením společnosti a rozdíly v elektorátu obou kandidátů (12 %).

Tabulka 21: Tematické rámce dotazů

tematické rámce dotazů	počet	v %
české volební kampaně z hlediska komunikace	13	38 %
celková reflexe debaty	9	26 %
komunikační strategie a kompetence českých politiků	8	24 %
názorová struktura české společnosti	4	12 %

3.1.3 Události komentáře speciál

V rámci pořadu Volba prezidenta ČR, který byl na programu ČT24 vysílán dne 13. 1. 2018 (tedy ve druhém dnu prvního kola prezidentských voleb) bylo od 22 hodin zařazeno i speciální vysílání pořadu Události komentáře s přibližně hodinovou stopáží. Šlo o diskusi šéfredaktorů pěti českých médií moderovanou Danielem Takáčem na téma právě skončeného prvního kola prezidentských voleb.

Hosty pořadu byli:

- Marek Stoniš, šéfredaktor Reflexu,
- Jaroslav Plesl, šéfredaktor Mladé fronty Dnes,
- Dalibor Balšínek, šéfredaktor Echa 24,
- Robert Čásenský, šéfredaktor magazínu Reportér,
- Václav Žák, šéfredaktor Listů (nebyl osobně přítomen ve studiu).

V počtu dotazů adresovaných jednotlivým hostům jsme nepozorovali výrazné rozdíly, tyto podíly se pohybovaly mezi 16 – 25 % z celkového počtu dotazů.

Tabulka 22: Počet dotazů na jednotlivé hosty (N = 80)

	počet dotazů	v %
Jaroslav Plesl	20	25 %
Dalibor Balšínek	17	21 %
Marek Stoniš	16	20 %
Václav Žák	14	18 %
Robert Čásenský	13	16 %
celkem	80	100 %

Všichni dotázaní dostali podobný počet hlavních dotazů (v absolutním vyjádření 6 nebo 7) i dotazů vedlejších (3 nebo 4). U doplňovacích dotazů a spontánních reakcí se projevila rozdílná komunikační aktivita mluvčích. Václav Žák a Robert Čásenský se do debaty nezapojovali natolik

aktivně jako ostatní hosté, Václav Žák byl navíc handicapován osobní nepřítomností ve studiu. Jak dokazuje vysoký počet spontánních reakcí mluvčích na výroky ostatních (18 %), byla debata vedena poměrně volně, moderátor umožňoval hostům vzájemně na sebe reagovat, často je k odpovědi vybízel pouze pokynutím nebo oslovením křestním jménem. V několika případech se hosté zřejmě chopili slova i bez vyzvání moderátora. Debata ovšem nepůsobila neřízeným dojmem, vzhledem k předpokládatelné vysoké komunikační a sociální kompetenci hostů (šéfredaktoři významných médií) a jejich vzájemnému respektu se mluvčí vyjadřovali stručně, kultivovaně a drželi se moderátorem vytyčeného tématu.

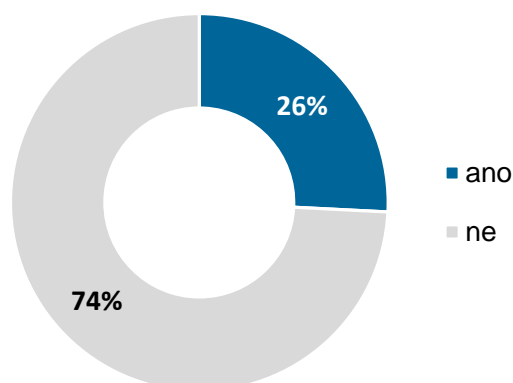
Tabulka 23: Typy dotazů (N = 80)

	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	spontánní reakce hosta	celkem	počet dotazů
Jaroslav Plesl	20 %	35 %	25 %	20 %	100 %	20
Dalibor Balšínek	24 %	35 %	12 %	29 %	100 %	17
Marek Stoniš	19 %	38 %	25 %	19 %	100 %	16
Václav Žák	29 %	43 %	21 %	7 %	100 %	14
Robert Čásenský	31 %	54 %	8 %	8 %	100 %	13
celkem	24 %	40 %	19 %	18 %	100 %	80

Přibližně čtvrtina dotazů moderátora tematizovala jednoho nebo více konkrétních kandidátů (26 %). 94 % z těchto dotazů se týkalo Miloše Zemana, 35 % Jiřího Drahoše.⁵ Vyšší podíl dotazů souvisejících s Milošem Zemanem byl vyvolán debatou hostů o pravdivosti prezidentova tvrzení, že nevede volební kampaň a o vlivu výsledku prvního kola na další vyjednávání Miloše Zemana s Andrejem Babišem o sestavení vlády.

⁵ Otázka mohla zahrnout i oba kandidáty, součet proto přesahuje 100 %.

Graf č. 3: Zaměření dotazů na konkrétní kandidáty (N = 66)⁶

Tabulka 24: Kandidáti, na které se dotazy zaměřovaly (N = 17 dotazů zaměřených na kandidáty)⁷

kandidát	počet	v %
Zeman	16	94 %
Drahoš	6	35 %

Dotazy položené v Událostech komentářích speciál spadaly do čtyř základních rámců. 36 % dotazů se týkalo vlivu volebního výsledku na vnitropolitické dění, zejména na průběh sestavování vlády a vztahy mezi prezidentem a premiérem. 29 % otázek se zaměřovalo na zhodnocení dosavadní předvolební kampaně – hodnotil se jednak celkový průběh kampaně, jednak existence a podoba předvolební kampaně Miloše Zemana. Pětina dotazů se zabývala predikcí dalšího vývoje, zejména možnými změnami charakteru volební kampaně. 15 % otázek obecně reflektovalo výsledky prvního kola prezidentských voleb.

Tabulka 25: Tematické rámce dotazů (N = 66)

	počet	v %
vliv volebního výsledku na vnitropolitické dění	24	36 %
hodnocení dosavadního průběhu kampaně	19	29 %
predikce dalšího vývoje	13	20 %
obecná reflexe výsledků 1. kola voleb	10	15 %

3.1.4 Interview ČT24

Pořad Interview ČT24 je profilovým rozhovorem moderátora či moderátorky s jedním hostem. Pořad je vysílán každý všední den po 18:30 na stanici ČT24, jeho stopáž se pohybuje okolo 27 minut. Pro tento pořad bylo v zadání naší analýzy stanoveno sledované období mezi 27. 11.

⁶ Za dotazy v tomto případě označujeme pouze ty komunikační situace, kdy byla otázka moderátora explicitně formulována, i když nemusela být přímo vyřčena (mohla být zřejmá z předchozího průběhu diskuze).

Nezahrnujeme sem tedy spontánní reakce hostů na vybidnutí moderátora nebo i bez něj.

⁷ Otázka mohla zahrnout i oba kandidáty, součet proto přesahuje 100 %.

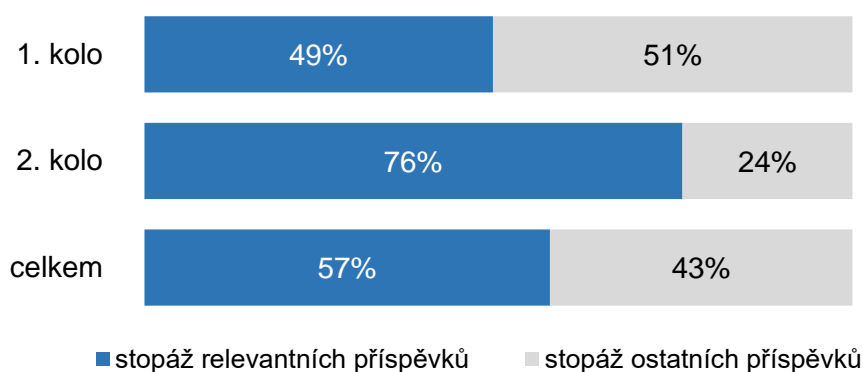
2017 a 26. 1. 2018. V tomto časovém rozmezí došlo v běžném vysílacím schématu tohoto pořadu k několika změnám. Ve dnech 27. 11. – 6. 12. 2017 byly vysílány rozhovory s osmi prezidentskými kandidáty (Miloš Zeman účast odmítl). Vzhledem k zásadnímu významu těchto osmi vysílání pro cíl naší analýzy se těmito osmi interview budeme věnovat v samostatné kapitole. Pořad nebyl vysílán 13. 12. 2017, kdy probíhalo zpravodajské pokrývání jmenování první vlády Andreje Babiše a 28. 12. byl nahrazen pořadem Interview ve vědě.

Analyzovali jsme tedy celkem 38 vysílání pořadu, z toho 29 před prvním kolem voleb a 9 před druhým. Nejprve se budeme věnovat 30 běžným vysíláním pořadu Interview ČT24 (bez účasti prezidentských kandidátů). Debatám moderátorů s osmi kandidujícími osobnostmi se věnujeme zvláště v další kapitole věnované diskusním pořadům s předvolební dramaturgií.

V celku 30 vysílání pořadu s mimovolební dramaturgií jsme identifikovali 21 příspěvků relevantních z hlediska naší analýzy (14 před prvním kolem a 10 před druhým) Vzhledem k formátu tohoto pořadu představovalo každé vysílání jeden příspěvek, výjimku tvořila pouze relace z 29. 12., která byla koncipována jako sestřih nejzajímavějších rozhovorů z roku 2017.

Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži vysílání pořadu ve sledovaném období byl poměrně vysoký – před prvním kolem to bylo 49 %, před druhým kolem dokonce 76 %. Takto vysoké podíly ovšem neznamenají, že by se pořad Interview ČT24 specificky zaměřoval na tematizaci voleb nebo osobností jednotlivých kandidátů. Velké zastoupení relevantních příspěvků bylo dáno především charakterem pořadu – hosté se v profilovém rozhovoru optikou své odbornosti či pozice vyjadřují k řadě témat, z nichž pouze některá spadají do naší zkoumané agendy (z hlediska typu příspěvků jde tedy ve všech případech o rozhovory). Hosty byli v převážné většině představitelé domácí politické scény, což do velké míry určovalo i obsahovou agendu rozhovorů.

Graf č. 4: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

Téma prezidentských voleb má v relevantních příspěvcích spíše okrajovou pozici. Před prvním kolem voleb mělo v nadpoloviční většině případů status pouhé zmínky (57 %), 14 % příspěvků se věnovalo mimovolební agendě (zahraniční politika Miloše Zemana a jeho zdravotní stav). Před druhým kolem voleb čtyři relevantní příspěvky z celkových sedmi (57 %) tematizovaly mimovolební agendu, a to postup Miloše Zemana při sestavování vlády Andreje Babiše.

Tabulka 26: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 21)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	1	7 %			1	5 %
vedlejší téma	3	21 %	1	14 %	4	19 %
zmínka	8	57 %	2	29 %	10	48 %
volby nejsou tématem	2	14 %	4	57 %	6	29 %
celkem	14	100 %	7	100 %	21	100 %

3.1.4.1 Reference o kandidátech

Ve 21 relevantních příspěvcích jsme identifikovali 39 referencí o některé z kandidujících osobností (26 před prvním kolem voleb a 13 před kolem druhým). Před prvním kolem voleb byla naprostá většina referencí (96 %) navázána na Miloše Zemana, a 4 % (tj. 1 výpověď) se týkala Mirka Topolánka. V souvislosti s Milošem Zemanem bylo v převážné většině případů tematizováno sestavování vlády. Před druhým kolem byla situace obdobná – 92 % referencí souviselo s Milošem Zemanem a 8 % (tj. opět jedna výpověď) s Jiřím Drahošem. Miloš Zeman opět v příspěvcích vystupoval především v kontextu vzniku vlády a vztahů s Andrejem Babišem.

Tabulka 27: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 39)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	25	96 %	12	92 %	37	95 %
Topolánek	1	4 %			1	3 %
Drahoš			1	8 %	1	3 %
celkem	26	100 %	13	100 %	39	100 %

Zaměření pořadu na aktuální publicistiku dokládá i způsob rámování mediálního obrazu jednotlivých kandidátů. Naprostá většina referencí vzniklá z příspěvků vysílaných před prvním i před druhým kolem voleb spadá do rámce konkrétních kroků kandidátů, okrajově je využito i rámec osobnostních a profesních kompetencí.

Tabulka 28: Typy referencí o kandidátech (N = 39)

		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	24	96 %	1	4 %	25	100 %
	Topolánek			1	100 %	1	100 %
	<i>celkem</i>	24	92 %	2	8 %	26	100 %
2. kolo	Zeman	12	100 %			12	100 %
	Drahoš	1	100 %			1	100 %
	<i>celkem</i>	13	100 %			13	100 %

Téměř tři čtvrtiny referencí navázaných na Miloše Zemana v období před prvním kolem voleb má neutrální hodnotící vyznění (72 %), 28 % nese negativní valenci (šlo o deklarovanou podporu protikandidátů Miloše Zemana z úst některých hostů nebo o kritiku prezidentova postupu při sestavování vlády). Před druhým kolem negativní valence výpovědi o Miloši Zemanovi zesílila (v 50 % referencí, které s ním souvisely). Šlo opět především o postup při vzniku vlády.

Obě moderátorky pořadu přistupovaly k hostům korektně a bez favorizujících či defavorizujících tendencí. Pro rozhovory byly dobře připraveny, hosty konfrontovaly s relevantními a ověřenými informacemi a fakty.

Tabulka 29: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 39)

		neutrální		pozitivní valence		negativní valence		celkem	
		počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	Zeman	18	72 %			7	28 %	25	100 %
	Topolánek			1	100 %			1	100 %
	<i>celkem</i>	18	69 %	1	4 %	7	27 %	26	100 %
2. kolo	Zeman	6	50 %			6	50 %	12	100 %
	Drahoš	1	100 %					1	100 %
	<i>celkem</i>	7	54 %			6	46 %	13	100 %

3.1.5 90' ČT24

Pořad 90' ČT24 je živě vysílaný publicisticko–zpravodajský blok s interaktivními prvky, v němž se moderátor spolu s hosty zabývá aktuálními tématy. Diváci mohou do vysílání vstupovat přes webové stránky ČT nebo sociální sítě. Pořad je vysílán každý všední den po 20. hodině na stanici ČT24 se stopáží necelých 90 minut.

Analyzováno bylo 23 vysílání z období 15. 12. 2017 až 26. 1. 2018, z nichž 19 obsahovalo relevantní příspěvky. Celkem tak do analýzy vstoupilo 81 příspěvků. Vzhledem k popsanému charakteru tohoto pořadu (či spíše bloku) se mezi relevantními příspěvky objevilo více žánrů. Nejčastěji to tak před prvním i druhým kolem byly kombinované příspěvky.

Tabulka 30: Typy příspěvků (N = 81)

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
čtená zpráva	7	17 %	10	26 %	17	21 %
reportáž	11	26 %	10	26 %	43	26 %
kombinovaný příspěvek	24	57 %	19	48 %	21	53 %
celkem	42	100 %	39	100 %	81	100 %

3.1.5.1 Pozice volební agendy

V období před 1. kolem i 2. kolem prezidentských voleb tvořily relevantní příspěvky zhruba třetinu z celkové délky vysílání. Před prvním kolem se jednalo o 42 relevantních příspěvků, které tvořily 37 % vysílání, před druhým kolem to bylo 39 relevantních příspěvků, které činily 31% podíl na sledovaném vysílání pořadu. Celkově tak analýza identifikovala 81 relevantních příspěvků.

Tabulka 31: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

	1. kolo	2. kolo	celkem
stopáž relevantních příspěvků	37 %	31 %	34 %
stopáž ostatních příspěvků	63 %	69 %	66 %
celkem	100 %	100 %	100 %

Tabulka 32: Prezidentské volby jako téma relevantních příspěvků

	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	22	52 %	13	33 %	35	43 %
vedlejší téma	5	12 %	2	5 %	7	9 %
zmínka	4	10 %	6	15 %	10	12 %
volby nejsou tématem	11	26 %	18	46 %	29	36 %
celkem	42	100 %	39	100 %	81	100 %

3.1.5.2 Reprezentace kandidujících subjektů

V relevantních příspěvcích pořadu 90'ČT24 bylo celkem identifikováno 169 referencí vztahujících se k jednotlivým prezidentským kandidátům. Před prvním i před druhým kolem se objevily reference o všech 9 kandidátech.

Výrazně největší počet zmínek byl v obou obdobích spojen s osobou Miloše Zemana. Detailnější pohled na jejich obsah však ukazuje, že tuto situaci nelze vnímat jako favorizaci jeho osoby, jelikož se valná většina těchto referencí vztahovala ke konání Miloše Zemana v úřadu prezidenta, konkrétně ve vztahu ke jmenování a (ne)vyslovení důvěry vládě Andreje Babiše. O ostatních kandidátech bylo před prvním kolem referováno rovnoměrně, pouze s malými odchylkami. Před 2. kolem voleb jsme v analýze zaznamenali kromě Miloše Zemana vyšší počet referencí i u dalšího postupujícího kandidáta Jiřího Drahoše, ale i u neúspěšného kandidáta Mirka Topolánka. Vyšší počet referencí k osobě Mirka Topolánka byl obdobně jako u prezidenta Miloše Zemana vázán na aktuální dění v parlamentu, kdy byl Topolánek a jeho dva pokusy sestavení vlády připodobňován k situaci Andreje Babiše.

Tabulka 33: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 169)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	52	66 %	61	68 %	113	67 %
Topolánek	5	6 %	10	11 %	15	9 %
Drahoš	3	4 %	12	13 %	15	9 %
Horáček	4	5 %	1	1 %	5	3 %
Fischer	3	4 %	2	2 %	5	3 %
Hilšer	4	5 %	1	1 %	5	3 %
Hynek	3	4 %	1	1 %	4	2 %
Kulhánek	3	4 %	1	1 %	4	2 %
Hannig	2	2 %	1	1 %	3	2 %
celkem	79	100 %	90	100 %	169	100 %

V období před 1. kolem se objevily zejména reference ve vztahu k osobnostem kandidátů, v menší míře reference o konkrétních krocích kandidátů. Vysoká míra těchto referencí (konkrétní kroky kandidáta) u Miloše Zemana koresponduje s výše popsanou situací vztahující se k dění kolem sestavování vlády Andreje Babiše. Před kolem druhým byl obraz kandidátů vytvářen především optikou osobnostní stránky kandidátů. Konkrétní kroky byly sledovány u stávajícího prezidenta a zároveň postupujícího kandidáta Miloše Zemana, postupujícího kandidáta Jiřího Drahoše, a také u Mirka Topolánka, který již ale v této době byl více než jako prezidentský kandidát prezentován jako bývalý premiér.

Tabulka 34: Typy referencí o kandidátech (N = 169)

	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem
1. kolo	Zeman		87 %	13 %	100 %	52
	Topolánek		40 %	60 %	100 %	5
	Horáček		50 %	50 %	100 %	4
	Hilšer		25 %	75 %	100 %	4

	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem
	Fischer			100 %	100 %	3
	Hynek		33 %	67 %	100 %	3
	Kulhánek		33 %	67 %	100 %	3
	Drahoš			100 %	100 %	3
	Hannig			100 %	100 %	2
2. kolo	Zeman		84 %	16 %	100 %	61
	Drahoš		42 %	58 %	100 %	12
	Topolánek		90 %	10 %	100 %	10
	Fischer			100 %	100 %	2
	Horáček			100 %	100 %	1
	Hynek			100 %	100 %	1
	Hannig			100 %	100 %	1
	Kulhánek			100 %	100 %	1
	Hilšer			100 %	100 %	1

Reference o kandidátech měly před prvním kolem téměř výhradně neutrální charakter. Negativní zmínky o Miloši Zemanovi byly z velké části navázány na jeho postup při opakovaném pověření Andreje Babiše o sestavení vlády a objevilo se zde také několik kritických referencí narážejících na rozpor ve výrocih Miloše Zemana při první přímé volbě prezidenta (kdy deklaroval, že předvolebních debat by se měl zúčastnit každý kandidát) a jeho aktuálním chováním (kdy před prvním kolem odmítl účast ve všech předvolebních debatách).

Negativní reference o Miloši Zemanovi před druhým kolem se také většinou vztahovaly k jeho aktuálnímu působení ve funkci prezidenta. Zmínky s pozitivní valencí se vztahovaly k výsledkům prvního kola a k podporovatelům tohoto kandidáta. Obdobná situace pak nastala v případě Jiřího Drahoše jako druhého postupujícího kandidáta.

Tabulka 35: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 169)

	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
1. kolo	Zeman	77 %		23 %	100 %	52
	Topolánek	100 %			100 %	5
	Horáček	100 %			100 %	4
	Hilšer	100 %			100 %	4
	Fischer	100 %			100 %	3
	Hynek	100 %			100 %	3
	Kulhánek	100 %			100 %	3
	Drahoš	100 %			100 %	3
	Hannig	100 %			100 %	2
2. kolo	Zeman	80 %	7 %	13 %	100 %	61
	Drahoš	67 %	8 %	25 %	100 %	12
	Topolánek	90 %		10 %	100 %	10
	Fischer	100 %			100 %	2
	Horáček	100 %			100 %	1
	Hynek	100 %			100 %	1

	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
	Hannig	100 %			100 %	1
	Kulhánek	100 %			100 %	1
	Hilšer	100 %			100 %	1

3.1.6 Otázky Václava Moravce

Pořad Otázky Václava Moravce je klasická politická diskuze většinou s dvojicí až trojicí hostů, které se mění v návaznosti na probírané tematické bloky. Pořad je vysílán jednou týdně vždy v neděli po poledni, stopáž se pohybuje okolo 115 minut. První hodina pořadu je vysílána souběžně na stanicích ČT1 a ČT24, druhá hodina již pouze na ČT24. Analyzovali jsme čtyři vysílání pořadu Otázky Václava Moravce ve sledovaném období, dvě před prvním kolem (17. 12. 2017 a 7. 1. 2018) a dvě před kolem druhým (14. 1. a 21. 1. 2018).

3.1.6.1 Obsahová agenda pořadu, pozice volební agendy

Každé vysílání pořadu má dva základní tematické bloky, které se většinou člení do dílčích podtémat. Následující tabulka přináší přehled okruhů, které jednotlivá vysílání pokrývala a hostů, kteří o nich diskutovali.

Před prvním kolem voleb agendu tvořila politická i společenská témata (vznik menšinové vlády, kauza Čapí hnízdo, regulace hazardu, bezpečnost potravin). Téma prezidentských voleb nebo zmínky o kandidátech se v obou relacích vysílaných před prvním kolem objevovaly pouze okrajově v kontextu vzniku nové vlády. Dne 17. 12. 2017 se o prezidentských volbách zmínil předseda poslanců KSČM Pavel Kováčik, v promluvě publicisty Martina Milana Šimečky měly status vedlejšího tématu.

V analyzovaných vysíláních z období před 2. kolem voleb byla situace odlišná. V obou relacích se agenda prezidentských voleb objevila jako jedno z témat diskuze, a to především v souvislosti se vznikem vlády. Všichni hosté se v příslušném bloku prezidentským volbám věnovali jako hlavnímu tématu, v debatách na související témata (vznik vlády, politická situace) pak měla agenda voleb status vedlejšího tématu nebo zmínky. Jediným mimopolitickým tématem byla v období před 2. kolem problematika EET (14. 1. 2018).

Tabulka 36: Obsahová agenda jednotlivých vysílání pořadu

	datum vysílání	tematické okruhy	hosté
1. kolo	17. 12. 2017	vznik menšinové vlády	Vojtěch Píkal, místopředseda Poslanecké sněmovny, ČPS
			Pavel Kováčik, předseda poslaneckého klubu KSČM
			Vladimíra Dvořáková, politoložka, profesorka z VŠE
	17. 12. 2017	regulace hazardu	Ondřej Závodský, náměstek ministryně financí
			Ivo Valenta, senátor, podnikatel v hazardu
			Martin Svoboda, předseda spolku Občané proti hazardu
7. 1. 2018		Jaroslav Faltýnek, 1. místopředseda hnutí ANO	

	datum vysílání	tematické okruhy	hosté
		vznik vlády, kauza Čapí hnízdo	Pavel Bělobrádek, předseda KDU-ČSL
			Martin Milan Šimečka, publicista
	7. 1. 2018	kvalita potravin	Ladislav Miko, úředník Evropské komise
			Jana Hajšlová, profesorka z Vysoké školy chemicko-technologické
2. kolo	14. 1. 2018	volba prezidenta, vznik vlády	Milan Štěch, předseda Senátu parlamentu ČR
			Radek Vondráček, předseda Poslanecké sněmovny
			Michal Klíma, politolog z Metropolitní univerzity v Praze
	14. 1. 2018	EET	Alena Schillerová, současná ministryně financí ČR
			David Hubal, daňový poradce
	21. 1. 2018	volba prezidenta, vznik vlády	Petr Fiala, předseda ODS, místopředseda Poslanecké sněmovny
			Jaroslava Pokorná Jermanová, místopředsedkyně hnutí ANO, hejtmanka Středočeského kraje
			Milan Chovanec, statutární místopředseda ČSSD, poslanec
	21. 1. 2018	politická situace	Václav Bělohradský, filozof a sociolog
			Lukáš Macek, politolog, ředitel dijonské sekce Science Po

3.1.6.2 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Reference o jednotlivých kandidujících osobnostech se ve vysíláních před 1. kolem voleb vyskytovaly jen zřídka. Jediným kandidátem, o němž hosté hovořili, a který se sám dostal ke slovu, byl Miloš Zeman. Bylo tomu tak díky jeho ústavou daným pravomocem v procesu sestavování vlády. Stopáž promluv Miloše Zemana činila 1 minutu a 6 sekund.

Před 2. kolem voleb se hosté zmínili o větším počtu kandidátů. Nejčastěji to byl opět Miloš Zeman, a to v kontextu jeho ústavní role při sestavování vlády, nebo s ohledem na jeho vítězství v 1. kole prezidentských voleb. Druhým nejčastěji zmiňovaným kandidátem byl další z finalistů Jiří Drahoš. O ostatních kandidátech se hovořilo buď výrazně méně (Michal Horáček, Pavel Fischer, Marek Hilšer) nebo vůbec (Mirek Topolánek, Vratislav Kulhánek, Petr Hannig, Jiří Hynek). Ke slovu se dostal opět pouze prezident Zeman, stopáž jeho promluv byla téměř stejná jako v 1. kole (1 minuta 5 sekund).

Další tabulka ukazuje, kteří mluvčí krom hostů ve studiu v pořadu ve sledovaném období vystoupili. Politici hovořili především o vzniku nové vlády nebo kauze Čapí hnízdo, představitelé samosprávných celků zase o regulaci hazardu.

Tabulka 37: Další mluvčí v pořadu Otázky Václava Moravce

mluvčí	pozice, specifikace
Andrej Babiš	premiér, bývalý ministr financí, předseda hnutí ANO
Robert Fico	slovenský premiér
Vojtěch Filip	předseda KSČM
Jan Fluksa	místostarosta MO Plzeň
Petr Gazdík	předseda hnutí STAN
Věra Jourová	eurokomisařka
Vladimír Koranda	starosta České Kubice

mluvčí	pozice, specifikace
Tomáš Macura	primátor Ostravy
Jakub Michálek	předseda poslaneckého klubu ČPS
Radislav Neubauer	starosta MO Plzeň
Daniel Prokop	sociolog společnosti Median
Karel Schwarzenberg	poslanec za TOP 09
Michal Šneberg	starosta Železná Ruda
Miloš Zeman	prezident

3.1.7 Politické spektrum

Politické spektrum je diskusní pořad ČT24, který se věnuje menším politickým stranám a iniciativám a ve kterém dostávají prostor politické strany a hnutí, které nejsou zastoupeny v Poslanecké sněmovně. Pořad je vysílán s týdenní periodicitou každou sobotu v 14:30 na ČT24, stopáž jednotlivých relací se pohybuje kolem 26 minut.

Ve zkoumaném období byly odvysílány celkem tři relace pořadu, dvě spadají do období před 1. kolem prezidentských voleb, jedno do období před 2. kolem voleb.

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, agenda prezidentských voleb byla v pozici hlavního diskutovaného tématu v debatě z 6. 1., která se za účasti pozvaných expertů zaměřila na technické a organizační aspekty nadcházejících voleb bez výraznější tematizace jednotlivých kandidátů. V debatách představitelů politických stran se agenda voleb vyskytla pouze okrajově, formou zmínek o kandidátech. V žádném z vysílání nebyl přítomen některý z prezidentských kandidátů.

Tabulka 38: Obsahová agenda a hosté vysílání pořadu

referenční období	datum	hosté	tematické okruhy
1. kolo voleb	16. 12. 2017	Petr Jantač, Evropani.cz Jaroslav Dvořák, SPO Michal Simkanič, Česká pravice	ohlédnutí za událostmi roku 2017
	6. 1. 2018	Marek Rojíček, místopředseda ČSÚ Kamil Švec, politolog, komentátor ČT Václav Henich, ředitel odboru všeobecné správy MV ČR	prezidentské volby
2. kolo voleb	20. 1. 2018	Džamila Stehlíková, LES Alois Sečkář, Svobodní Michal Struha, Konzervativní strana	výročí upálení J. Palacha, dezinformace, trestní stíhání A. Babiše, programové prohlášení vlády, zahraničně-politické směřování ČR

3.1.7.1 Reference o kandidátech

V celku analyzovaného vysílání jsme zaznamenali pouze 6 referencí o kandidátech – pětkrát byl zmíněn Miloš Zeman (z toho jednou s negativní valencí, čtyřikrát neutrálně) a jednou Jiří Drahoš (s neutrální valencí). Detailnější kvantitativní analýzu s ohledem na nízký počet zmínek o kandidátech neprovádíme.

Tabulka 39: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 6)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	1	100 %	4	75 %	5	83 %
Drahoš			1	25 %	1	17 %
celkem	1	100 %	6	100 %	6	100 %

3.1.8 168 hodin

Pořad 168 hodin kombinuje standardní reportáže ze společenského a politického života s ironickou až satirickou rubrikou Malostranské korekce a podobně laděnou krátkou závěrečnou reportáží. Vysílán je na stanici ČT1 vždy v neděli po 21. hodině, stopáž mírně přesahuje 30 minut.

3.1.8.1 Pozice volební agendy

V období před 1. kolem prezidentských voleb byla analyzována dvě vysílání (ze dne 31. 12. 2017 a 7. 1. 2018). Relevantní příspěvky tvořily v tomto období 20 % z celkové délky vysílání. Tento nižší podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži pořadu je však dán především specifickým formátem relace ze dne 31. 12. 2017. Tato měla spíše odlehčený silvestrovský charakter, a jednotlivé příspěvky měly netypicky krátkou stopáž (řádově pouze několik desítek vteřin).

Celkově tak byly před 1. kolem odvysílány 4 relevantní příspěvky – dvě silvestrovské reportáže, jedna reportáž standardního formátu a jeden příspěvek z cyklu Malostranských korekcí. Ze 4 příspěvků byly prezidentské volby hlavním tématem pouze v jednom z nich. Další příspěvky se volbě prezidenta nevěnovaly.

Analyzovaná vysílání pořadu před 2. kolem prezidentských voleb (ze dne 14. a 21. 1. 2018) již sledované agendě poskytla více prostoru – relevantní příspěvky tvořily polovinu (49 %) celkové stopáže pořadů.

Celkově byly v tomto období odvysílány dvě standardní reportáže, které se prezidentským volbám věnovaly jako hlavnímu tématu, a dva příspěvky z cyklu Malostranských korekcí, které volební agendu tématizovaly pouze okrajově či vůbec.

Tabulka 40: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

	1. kolo	2. kolo	celkem
stopáž relevantních příspěvků	20 %	49 %	35 %
stopáž ostatních příspěvků	80 %	51 %	65 %
celkem	100 %	100 %	100 %

Tabulka 41: Přehled relevantních příspěvků pořadu 168 hodin

datum vysílání	název příspěvku	stopáž příspěvku	agenda příspěvku	pozice tématu prezidentských voleb	prezentovaný kandidát
31. 12. 2017	Chybička	36 s	Prezident se setkal se sportovci se sluchovým handicapem a popřál jim šťastnou cestu na Deaf olympiádu, která již proběhla.	volby nejsou tématem	Miloš Zeman
31. 12. 2017	Fanyinka	24 s	Prezident i letos probrázdil republiku - jeho nejoddanější fanyinka čekala v Mostě.	volby nejsou tématem	Miloš Zeman
7. 1. 2018	Cíl: Hrad	9 min 7 s	Za 5 dní bude volba nového prezidenta, 9 kandidátů na prezidenta, jak oslovují voliče – analýza stylů kampaně.	hlavní téma	všech 9 kandidátů
7. 1. 2018	Malostranské korekce	1 min 37 s	Jaký bude rok Andreje Babiše?	volby nejsou tématem	Miloš Zeman
14. 1. 2018	Hradní poločas	18 min 7 s	Proběhlo první kolo prezidentských voleb - postupuje Zeman a Drahoš. Jak jsou na tom ostatní kandidáti?	hlavní téma	všech 9 kandidátů
14. 1. 2018	Malostranské korekce	1 min 54 s	Zeman se nemění – projev prezidenta ve Sněmovně.	volby nejsou tématem	Miloš Zeman
21. 1. 2018	Kóta Hrad	10 min 22 s	Nadcházející druhé kolo - Drahoš, Zeman a (kontroverzní) lidé kolem nich.	hlavní téma	Miloš Zeman, Jiří Drahoš
21. 1. 2018	Malostranské korekce	21 s	Možné ovlivnění prezidentských voleb cizími rozvědkami	zmínka	žádný

Jak již bylo zmíněno, příspěvky z cyklu Malostranské korekce a dva příspěvky ze silvestrovského vysílání, měly charakter úsměvného, humorného až satirického rázu, nelze je ovšem označit za defavorizující či nekorektní. Vzhledem k jejich specifickému charakteru ale tyto příspěvky nebyly dále podrobeny analýze reprezentace kandidátů, kterou přináší následující podkapitola.

3.1.8.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Přehled referencí o prezidentských kandidátech byl analyzován v rámci 3 standardních relevantních příspěvků (jeden vysílaný před prvním kolem volby ze dne 7. 1. 2018 a dva před druhým kolem ze dnů 14. a 21. 1. 2018). Celkem bylo identifikováno 58 výpovědí referujících prezidentských kandidátech. Před 1. kolem bylo o každém kandidátovi referováno jednou nebo dvakrát. Před 2. kolem se pak většina referencí týkala dvojice postupujících kandidátů – Miloše Zemana (17 zmínek) a Jiřího Drahoše (14 zmínek). O dalších kandidátech bylo referováno s výrazně nižší četností, avšak rovnoměrně (2 reference každý).

Tabulka 42: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 58)

kandidát	1. kolo	2. kolo	celkem
----------	---------	---------	--------

	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	2	15 %	17	38 %	19	33 %
Drahoš	2	15 %	14	31 %	16	28 %
Topolánek	2	15 %	2	4 %	4	7 %
Horáček	2	15 %	2	4 %	4	7 %
Fischer	1	8 %	2	4 %	3	5 %
Hynek	1	8 %	2	4 %	3	5 %
Hannig	1	8 %	2	4 %	3	5 %
Kulhánek	1	8 %	2	4 %	3	5 %
Hilšer	1	8 %	2	4 %	3	5 %
celkem	13	100 %	45	100 %	58	100 %

V období před 1. kolem se objevily zejména reference o programu jednotlivých kandidátů. Před kolem druhým byl obraz kandidátů vytvářen především prostřednictvím jejich konkrétních kroků a v případě dvojice postupujících kandidátů i optikou osobnostní stránky.

Tabulka 43: Typy referencí o kandidátech (N = 58)

	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem
1. kolo	Topolánek	50 %	50 %		100 %	2
	Horáček	50 %	50 %		100 %	2
	Fischer	100 %			100 %	1
	Hynek	100 %			100 %	1
	Hannig	100 %			100 %	1
	Kulhánek	100 %			100 %	1
	Zeman	50 %	50 %		100 %	2
	Hilšer	100 %			100 %	1
	Drahoš	50 %		50 %	100 %	2
2. kolo	Topolánek		100 %		100 %	2
	Horáček		100 %		100 %	2
	Fischer		100 %		100 %	2
	Hynek		100 %		100 %	2
	Hannig		100 %		100 %	2
	Kulhánek		100 %		100 %	2
	Zeman	6 %	76 %	18 %	100 %	17
	Hilšer		100 %		100 %	2
	Drahoš	7 %	50 %	43 %	100 %	14

Vzhledem k velmi malému počtu zmínek o kandidátech před 1. kolem volby nelze učinit závěry o míře pozitivního či negativního rámování jednotlivých kandidátů. O postupujících kandidátech bylo ve vysílání před 2. kolem referováno ve všech případech pouze s neutrální valencí.

Tabulka 44: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 58)

	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
1. kolo	Topolánek			100 %	100 %	2
	Horáček	50 %			100 %	2
	Fischer		100 %		100 %	1
	Hynek	100 %			100 %	1
	Hannig	100 %			100 %	1
	Kulhánek	100 %			100 %	1
	Zeman	50 %		50 %	100 %	2
	Hilšer	100 %			100 %	1
	Drahoš		50 %	50 %	100 %	2
2. kolo	Topolánek	100 %			100 %	2
	Horáček	50 %		50 %	100 %	2
	Fischer	50 %	50 %		100 %	2
	Hynek	50 %		50 %	100 %	2
	Hannig	50 %		50 %	100 %	2
	Kulhánek	100 %			100 %	2
	Zeman	100 %			100 %	17
	Hilšer	50 %	50 %		100 %	2
	Drahoš	100 %			100 %	14

3.1.9 Reportéři ČT

Pořad Reportéři ČT obsahuje investigativní reportáže a zabývá se politickými, společenskými a ekonomickými kauzami. V jednotlivých dílech se objevují 2 – 3 reportáže. Pořad je vysílán s týdenní periodicitou v pondělí ve 21:40 na ČT 1, stopáž jednotlivých relací se pohybuje okolo 40 minut.

3.1.9.1 Pozice volební agendy

V období před 1. kolem prezidentských voleb bylo analyzováno jedno vysílání (ze dne 8. 1. 2018). Relevantní příspěvky tvořily v tomto období 61 % z celkové délky vysílání. Jednalo se o jednu komplexní reportáž věnovanou nadcházející volbě prezidenta o celkové délce více než 22 minut.

Analyzovaná vysílání pořadu před 2. kolem prezidentských voleb (ze dne 15. a 22. 1. 2018) již sledované agendě poskytly o něco méně prostoru – objevil se zde jeden relevantní příspěvek, který tvořil pětinu (23 %) celkové stopáže pořadů. Primárně se zabýval problematikou tzv. fake news a prezidentské volby tematizoval jako vedlejší téma.

Tabulka 45: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

	1. kolo	2. kolo	celkem
stopáž relevantních příspěvků	61 %	23 %	42 %
stopáž ostatních příspěvků	39 %	77 %	58 %

celkem	100 %	100 %	100 %
--------	-------	-------	-------

Tabulka 46: Přehled relevantních příspěvků pořadu 168 hodin

datum vysílání	název příspěvku	stopáž příspěvku	agenda příspěvku	pozice tématu voleb do PS	prezentovaný kandidáti
8. 1. 2018	Prezidenti '18	22 m 32 s	V prvním kole volby se utká 9 kandidátů – stávající prezident a jeho 8 vyzyvatelů	hlavní téma	všech 9 kandidátů
22. 1. 2018	Pravdy a lži	8 m 19 s	Fake news jako hrozba zasahující do politických záležitostí země a demokratických voleb	vedlejší téma	Miloš Zeman, Jiří Drahoš

3.1.9.2 Reprezentace kandidujících subjektů

V rámci dvou relevantních reportáží jsme identifikovali 43 referencí vztahujících se k jednotlivým prezidentským kandidátům. V rozsáhlé reportáži před 1. kolem bylo referováno o všech 9 kandidátech. Výrazně nejvíc referencí se vztahovalo k osobě stávajícího prezidenta Miloše Zemana (29 %, 10 referencí), s odstupem následoval Jiří Drahoš (14 % a 5 referencí). O dalších kandidátech bylo referováno 4 a méně krát. Před druhým kolem se pak reference v relevantní reportáži vztahovaly pouze k Miloši Zemanovi (5 referencí) a Jiřímu Drahošovi (3 reference).

Tabulka 47: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 43)

kandidát	1. kolo		2. kolo		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	10	29 %	5	63 %	15	35 %
Drahoš	5	14 %	3	37 %	8	19 %
Horáček	4	11 %			4	9 %
Fischer	4	11 %			4	9 %
Topolánek	3	9 %			3	7 %
Hynek	3	9 %			3	7 %
Hannig	3	9 %			3	7 %
Hilšer	2	6 %			2	5 %
Kulhánek	1	3 %			1	2 %
celkem	35	100 %	8	100 %	43	100 %

V období před 1. kolem se objevily zejména zmínky o konkrétních krocích jednotlivých kandidátů, ale i o nich samotných (osobnostní, lidská stránka kandidátů). Před kolem druhým byl obraz dvou postupujících kandidátů vytvářen mírně odlišně – reference o Jiří Drahošovi se soustředily výhradně na jeho konkrétní kroky, reference o Miloši Zemanovi však častěji odkazovaly k jeho osobnostním rysům.

Tabulka 48: Typy referencí o kandidátech (N = 43)

	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem

1. kolo	Topolánek		33 %	67 %	100 %	3
	Horáček		25 %	75 %	100 %	4
	Fischer		25 %	75 %	100 %	4
	Hynek		67 %	33 %	100 %	3
	Hannig		100 %		100 %	3
	Kulhánek		100 %		100 %	1
	Zeman	10 %	40 %	50 %	100 %	10
	Hilšer		50 %	50 %	100 %	2
	Drahoš		20 %	80 %	100 %	5
2. kolo	Zeman		40 %	60 %	100 %	5
	Drahoš		100 %		100 %	3

Většina výpovědí o kandidátech ve vysílání před 1. kolem voleb měla neutrální charakter. Zmínky s jinou než neutrální valencí vztahující se k osobám kandidátů (vyjma Miloše Zemana) měly velmi nízkou četnost (1 maximálně dvě reference) a z těchto dat tak nelze usuzovat na přítomnost favorizačních či defavorizačních mechanismů. Nejvyšší počet pozitivních zmínek před 1. kolem se vázal k osobě Miloše Zemana. Před 2. kolem bylo o postupujících kandidátech referováno pouze s neutrální valencí.

Tabulka 49: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 43)

	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
1. kolo	Topolánek	33 %	33 %	33 %	100 %	3
	Horáček	50 %	25 %	25 %	100 %	4
	Fischer	50 %	25 %	25 %	100 %	4
	Hynek	100 %			100 %	3
	Hannig	100 %			100 %	3
	Kulhánek	100 %			100 %	1
	Zeman	40 %	40 %	20 %	100 %	10
	Hilšer	50 %		50 %	100 %	2
	Drahoš	40 %	20 %	40 %	100 %	5
2. kolo	Zeman	100 %			100 %	5
	Drahoš	100 %			100 %	3

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní optika odhalila, že v případě reportáže Prezidenti '18 ze dne 8. 1. 2018 došlo ze strany moderátorky ve studiu k možnému posunu významu sdělení (tzv. preferovanému čtení), když reportáž ohlásila slovy „...Zeman jako obhajující prezident má proti ostatním kandidátům nespornou výhodu. 8 dalších kandidátů tak v letošní volbě nebojuje ani tak mezi sebou, jako proti favorizované hlavě státu.“⁸ Moderátorka tak svým projevem nepřistoupila

⁸ Citováno z vysílání dne 8. 1. 2018, v čase 0:01:22 na dodané nahrávce.

ke všem kandidátům vyváženým způsobem, když boj 9 kandidátů zjednodušila na dichotomii Miloš Zeman a „ti ostatní“.

3.1.10 Máte slovo

Máte slovo je monotematický diskuzní pořad s přibližně hodinovou stopáží, v němž se moderátorka Michaela Jílková věnuje některému z aktuálních témat s účastí odborníků i laické veřejnosti. Pořad je vysílán vždy ve čtvrtek, díky úpravám programových schémat v období Vánoc a Nového roku byl ve sledovaném období vysílán pouze jednou, a to 18. 1. 2018 (tedy před druhým kolem voleb). Tématem této diskuze byl protikuřácký zákon.

Sledovaná agenda nebyla v tomto pořadu žádným způsobem přítomna. Hosté i ostatní mluvčí se věnovali problematice kouření, protikuřáckého zákona a jeho možných úprav. Tematizovány v žádném kontextu nebyly ani prezidentské volby, ani úřad prezidenta, ani žádný z kandidátů na prezidenta. V následující tabulce tedy pouze shrnujeme seznam hostů v analyzovaném vysílání.

Tabulka 50: Přehled mluvčích ve sledovaném vysílání pořadu Máte slovo

host	afiliace
Radek Vondráček	předseda Poslanecké sněmovny
Marek Benda	předseda Ústavně-právního výboru PS
Jindřich Vobořil	národní protidrogový koordinátor
Monika Hrubá	majitelka restaurace, signatářka petice za změnu protikuřáckého zákona
Martin Vrtiška	odnaučený kuřák
Martin Vejmla	nekuřák z iniciativy Kuřačky.cz

3.1.11 Týden v politice

Pořad Týden v politice je publicisticko-zpravodajským pořadem vysílaným v neděli od osmé hodiny večer na stanici ČT24 v celkové délce necelých 60 minut. Pořad se věnuje politickým událostem uplynulého týdne, přináší pohled prostřednictvím žánrové pestrosti – rozbory, analýzy, reportáže či rozhovory.

Do analýzy byla zařazena 2 vysílání - ze dne 14. a 21. 1. 2018, ve kterých se objevilo 10 relevantních příspěvků.

3.1.11.1 Pozice volební agendy

Ve vysílání ze dne 14. 1. 2018 tvořily relevantní příspěvky téměř tři čtvrtiny stopáže pořadu (71 %). V rámci tohoto vysílání se objevilo 5 reportáží, které volby prezidenta tematizovaly jako hlavní téma příspěvku, jedna reportáž, která se volbám věnovala pouze okrajově formou zmínky (reportáž ze stranického kongresu ODS), a další dvě reportáže, které volbu prezidenta netematizovaly, ale věnovaly se sestavování nové vlády a hlasování o její důvěře.

V rámci vysílání ze dne 21. 1. 2018 pak podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži vysílání tvořil 15 %. Objevila se zde jedna zpráva, jejíž hlavním tématem byly prezidentské volby a

jedna reportáž, která volby tematizovala pouze okrajově, a primárně se věnovala hlasování o důvěře vlády Andreje Babiše.

Tabulka 51: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

	vysílání 14. 1. 2018	vysílání 21. 1. 2018	celkem
stopáž relevantních příspěvků	71 %	15 %	43 %
stopáž ostatních příspěvků	29 %	85 %	57 %
celkem	100 %	100 %	100 %

Tabulka 52: Prezidentské volby jako téma relevantních příspěvků

	vysílání 14. 1. 2018		vysílání 21. 1. 2018		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	5	63 %	1	50 %	6	60 %
vedlejší téma	1	13 %			1	10 %
zmínka			1	50 %	1	10 %
volby nejsou tématem	2	25 %			2	20 %
celkem	8	100 %	2	100 %	10	100 %

3.1.11.2 Reprezentace kandidujících subjektů

V relevantních příspěvcích pořadu Týden v politice bylo celkem identifikováno 67 referencí vztahujících se k jednotlivým prezidentským kandidátům. Ve vysílání ze dne 14. 1. 2018 se objevily reference o všech 9 kandidátech, ve vysílání 21. 1. 2018 reference pouze o Miloši Zemanovi. Tyto reference se však vztahovaly k Miloši Zemanovi výhradně jako k osobě stávajícího prezidenta ve spojitosti s pověřením Andreje Babiše k sestavení vlády a k následnému hlasování o důvěře na půdě Parlamentu ČR. Stejně tak tomu bylo v případě mírně vyššího počtu referencí k jeho osobě (ve srovnání s postupujícím kandidátem Jiřím Drahošem) v rámci vysílání ze 14. 1. 2018. Tuto mírnou disproporci proto nepovažujeme za problematickou.

Tabulka 53: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 67)

kandidát	vysílání 14. 1. 2018		vysílání 21. 1. 2018		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	27	43 %	4	100 %	31	46 %
Drahoš	19	30 %			19	28 %
Topolánek	3	5 %			3	4 %
Kulhánek	3	5 %			3	4 %
Hilšer	3	5 %			3	4 %
Horáček	2	3 %			2	3 %
Fischer	2	3 %			2	3 %
Hynek	2	3 %			2	3 %
Hannig	2	3 %			2	3 %
celkem	63	43 %	4	100 %	67	46 %

Reference se ve sledovaných pořadech týkaly především konkrétních kroků jednotlivých kandidátů či přímo jejich osobnostní stránky. U dvojice postupujících kandidátů s nejvyšším

počtem referencí (Miloš Zeman a Jiří Drahoš) se pak v menší míře objevily i reference o jejich programu.

Tabulka 54: Typy referencí o kandidátech (N = 67)

datum vysílání	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem
14. 1.	Zeman	4 %	59 %	37 %	100 %	27
	Drahoš	11 %	42 %	47 %	100 %	19
	Topolánek		33 %	67 %	100 %	3
	Kulhánek	33 %	33 %	33 %	100 %	3
	Hilšer		67 %	33 %	100 %	3
	Horáček		50 %	50 %	100 %	2
	Fischer		50 %	50 %	100 %	2
	Hynek		50 %	50 %	100 %	2
	Hannig		50 %	50 %	100 %	2
21. 1.	Zeman		100 %		100 %	4

Reference o kandidátech měly téměř výhradně neutrální charakter. Pozitivní zmínky ve vztahu k Miloši Zemanovi a Jiřímu Drahošovi se vztahovaly k vyslovené podpoře jednoho nebo druhého postupujícího kandidáta z řad dalších neúspěšných kandidátů a k sumarizaci jejich silných stránek před druhým kolem. Zmínky s negativní valencí adresované Miloši Zemanovi byly hodnocením jeho mluvního stylu ale především jeho politických kroků ve funkci prezidenta ve vztahu k vládní situaci (opakované pověření Andreje Babiše k sestavení vlády). Negativní reference o Mirku Topolánkovi sumarizovala jeho propad v prvním kole navzdory velkým očekáváním.

Tabulka 55: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 67)

datum vysílání	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
14. 1.	Zeman	74 %	7 %	19 %	100 %	27
	Drahoš	74 %	26 %		100 %	19
	Topolánek	67 %		33 %	100 %	3
	Kulhánek	100 %			100 %	3
	Hilšer	100 %			100 %	3
	Horáček	100 %			100 %	2
	Fischer	100 %			100 %	2
	Hynek	100 %			100 %	2
	Hannig	100 %			100 %	2
21. 1.	Zeman	100 %			100 %	4

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza odhalila problematický moment v úvodním slově moderátora ve vysílání ze 14. 1. 2018⁹. Průvodní komentář byl zcela neutrálního charakteru¹⁰, avšak vizuální kompozice obsahuje propagační roll-up z petiční kampaně „Zeman znovu 2018“. Výběr takovéto kompozice nebyl moderátorem nijak okomentován ani vysvětlen (zda se například štáb ČT nachází v zázemí volebního štábu Miloše Zemana), a divák si tak může jen domýšlet, proč se Česká televize rozhodla pro tento krok.

3.1.12 Newsroom ČT24

Pořad Newsroom ČT24 je publicisticko–zpravodajský týdeník vysílaný každou neděli po 22. hodině na stanici ČT24 se stopáží necelých 60 minut. Pořad se věnuje událostem z českých i zahraničních médií.

Do analýzy byla zahrnuta dvě vysílání – ze dne 14. 1. a 21. 1. 2018, ve kterých se objevilo celkem 7 relevantních příspěvků.

3.1.12.1 Pozice volební agendy

Ve vysílání ze dne 14. 1. 2018 tvořily relevantní příspěvky 61 % obsahu vysílání – jednalo se o dva relevantní příspěvky, z nichž jeden se věnoval prezidentským volbám jako hlavnímu tématu (reportáž, která přinesla pohled do redakcí různých médií v souvislosti s reportováním o volbě prezidenta) a reportáž, která se věnovala volbám jako tématu vedlejšímu. Ve vysílání dne 21. 1. 2018 tvořily relevantní příspěvky 83 % odvysílaného obsahu. V tomto vysílání se objevilo příspěvků pět – jeden z nich pojednával o volbě prezidenta jako o hlavním tématu (ve vztahu k nadcházející debatě postupujících kandidátů) a čtyři z nich se pak volbě věnovaly jako tématu vedlejšímu.

Tabulka 56: Podíl relevantních příspěvků na celkové stopáži ve sledovaném období

	vysílání 14. 1. 2018	vysílání 21. 1. 2018	celkem
stopáž relevantních příspěvků	61 %	83 %	72 %
stopáž ostatních příspěvků	39 %	17 %	28 %
celkem	100 %	100 %	100 %

Tabulka 57: Prezidentské volby jako téma relevantních příspěvků

	vysílání 14. 1. 2018		vysílání 21. 1. 2018		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	1	50 %	1	20 %	2	29 %
vedlejší téma	1	50 %	4	80 %	5	71 %
zmínka						
volby nejsou tématem						

⁹ Úvodní slovo moderátora hned po znělce pořadu, na nahrávce dodané zadavatelem v čase 3:40

¹⁰ „Česká republika má za sebou zásadní týden, proběhlo první kolo prezidentských voleb. My Vám teď připomeneme, co se o víkendu dělo“ Citováno z pořadu Týden v politice ze dne 14. 1. 2018, na nahrávce dodané zadavatelem v čase 3:40

celkem	2	100 %	5	100 %	7	100 %
--------	---	-------	---	-------	---	-------

3.1.12.2 Reprezentace kandidujících subjektů

V relevantních příspěvcích pořadu Newsroom ČT24 bylo celkem identifikováno 33 referencí vztahujících se k jednotlivým prezidentským kandidátům. Ve vysílání ze dne 14. 1. 2018 se polovina z nich vztahovala k osobě Miloše Zemana (11 referencí, 52 %), pětina k Jiřímu Drahošovi a Michalovi Horáčkovi (shodně 4 reference, 19 %) a desetina k Marku Hilšerovi (2 reference, 10 %). Vyšší počet zmínek vztahujících se k osobě Miloše Zemana byl vázán k osobě Zemana objektivně, jako k vítězi prvního kola. Distribuci referencí v rámci tohoto vysílání tak nelze vnímat jako problematickou.

Ve vysílání ze dne 21. 1. 2018 se objevily reference pouze o dvojici postupujících kandidátů (Jiří Drahoš 4 reference, Miloš Zeman 8 referencí). V rámci tohoto vysílání pak byl vyšší počet zmínek o osobě Miloše Zemana způsoben reportáží, která volby tematizovala pouze jako téma vedlejší a primárně se soustředila na problematiku šíření fake news, negativních kampaní či útoku aktivistky ve volební místnosti v průběhu prvního kola.

Tabulka 58: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 33)

kandidát	vysílání 14. 1. 2018		vysílání 21. 1. 2018		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	11	52 %	8	67 %	19	58 %
Drahoš	4	19 %	4	33 %	8	24 %
Horáček	4	19 %			4	12 %
Hilšer	2	10 %			2	6 %
celkem	21	100 %	12	100 %	33	100 %

Reference o jednotlivých kandidátech se ve sledovaných vysíláních soustředily na konkrétní kroky a jednání kandidátů či na informace o kandidátech jako osobnostech.

Tabulka 59: Typy referencí o kandidátech (N = 33)

datum vysílání	kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnost a lidská stránka kandidáta	celkem	počet referencí celkem
14. 1.	Zeman		73 %	27 %	100 %	11
	Horáček		100 %		100 %	4
	Drahoš		50 %	50 %	100 %	4
	Hilšer		100 %		100 %	2
21. 1.	Zeman		50 %	50 %	100 %	8
	Drahoš		25 %	75 %	100 %	4

Reference o kandidátech měly ve vysílání ze dne 14. 1. 2018 téměř výhradně neutrální charakter. Pozitivní reference k osobě Jiřího Drahoše se vztahovala k promluvě Michala Horáčka, který po prvním kole prezidentské volby veřejně podpořil právě tohoto kandidáta.

Obdobně měly reference o kandidátech neutrální valenci i v rámci vysílání z 21. 1. Jediná reference s negativní valencí, která se vztahovala k osobě Miloše Zemana, pojednávala o

kampani Spolku podporovatelů Miloše Zemana, která dle mínění novinářky poškozují Jiřího Drahoše.

Tabulka 60: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 33)

datum vysílání	kandidát	neutrální valence	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet referencí celkem
14. 1.	Zeman	100 %			100 %	11
	Horáček	100 %			100 %	4
	Drahoš	75 %	25 %		100 %	4
	Hilšer	100 %			100 %	2
21. 1.	Zeman	88 %		13 %	100 %	8
	Drahoš	100 %			100 %	4

3.1.13 Volba prezidenta ČR

13. 1., tedy v den skončení voleb, Česká televize na stanici ČT24 odvysílala speciální volební vysílání k 1. kolu prezidentských voleb. Jednalo se o kombinovaný pořad prezentující průběžně dostupné i konečné volební výsledky, reportáže s volební tematikou, vstupy z volebních štábů kandidátů, reakce na výsledky voleb ze strany kandidátů a jejich podporovatelů i debatu neúspěšných kandidátů. Pořad dále nabídl komentáře a analýzy sociologů, politologů a právníků.

Volební studio odvysílala stanice ČT24. Vysílání započalo od 13:30 hodin, tedy 30 minut před uzavřením volebních místností, a s přestávkami (19:00 - 19:45 Události, 22-23 hod. Události, komentáře) pokračovalo až do půlnoci (00:10 hod.). Pořad moderoval Václav Moravec, výsledky voleb prezentovala Marcela Augustová.

Pro posouzení objektivitu a vyváženosti pořadu se analýza zaměřila na strukturu a počet mluvčích, kteří v pořadu vystoupili, zajímalo nás také, jaké bylo zpravodajské pokrytí voleb ve vztahu ke kandidátům, zda byl kandidátům umožněn srovnatelný přístup do vysílání a zda nebyli ve zpravodajském pokrytí agendy voleb potlačeni či vyloučeni někteří relevantní aktéři voleb. Zkoumali jsme také, zda moderátor a další redakční pracovníci zachovávali nestranný a neutrální postoj k prezentované agendě a jejím aktérům.

Z hlediska zpravodajského pokrytí zkoumané agendy můžeme konstatovat, že Česká televize měla pokryty volební štáby všech kandidátů, což hned v úvodu vysílání doložila reportážními vstupy z volebních štábů všech kandidátů. Pozornost, která byla věnována reakcím jednotlivých kandidátů na výsledky voleb, však byla rozdílná. U některých kandidátů byla odvysílána mediální vystoupení k výsledkům voleb, u jiných mělo vyjádření charakter rozhovoru s reportérem ČT, u dalších se vyskytly oba formáty. Příčiny toho, proč byly odvysílány rozhovory jen s některými kandidáty, nebyly explicitně osvětleny. Lze jen usuzovat na různou míru ochoty kandidátů poskytnout v rozhovoru vyjádření České televizi, případně rozdílnou míru mediální aktivity jednotlivých kandidátů v době vysílání.

Větší prostor poskytnutý Miloši Zemanovi a Jiřímu Drahošovi je pak vysvětlitelný skutečností, že se jednalo o kandidáty postupující do 2. kola voleb. Přibližně od 16. hodiny, kdy bylo zřejmé, že do 2. kola voleb postoupí Miloš Zeman a Jiří Drahoš, se větší pozornost upřela k těmto dvěma kandidátům, jejichž kompletní prohlášení z tiskové konference byla odvysílána živě a dále čtyřikrát ze záznamu.

U tří kandidátů – Jiřího Hynka, Petra Hanniga a Vratislava Kulhánka, nebyla ve zpravodajské části pořadu (tj. mimo debatu s neúspěšnými kandidáty) zprostředkována přímá reakce na výsledky voleb (ať už jejich živým vystoupením ve vysílání, či alespoň prostřednictvím reportéra ze štábu), a to i přesto, že volební štáby uvedených kandidátů měla ČT zpravodajsky pokryty. Z vysílání také není nijak zřejmé, zda zmínění kandidáti vyjádření poskytli a ČT je nezprostředkovala, či je neposkytli vůbec, zda a s jakým výsledkem byli reportéry požádaní o reakci či zda se ve svých volebních štábech vůbec vyskytovali. Jakkoliv tito kandidáti následně získali výrazný prostor ve vysílání v diskuzní části pořadu (debata s neúspěšnými kandidáty), opomenutí jejich vyjádření k výsledkům voleb (či alespoň vysvětlení, proč reakce těchto kandidátů nejsou odvysílány) považujeme za pochybení při zpravodajském pokrytí voleb¹¹.

Kandidáti, kteří nepostoupili do 2. kola voleb, však dostali výrazný prostor v dvouhodinové debatě neúspěšných kandidátů, která byla odvysílána v čase od 20 do 22 hodin. Lze tak konstatovat, že v celku vysílání pořad nabídl reflexi výsledků voleb ze strany všech kandidátů a těmto kandidátům poskytl prostor k vyjádření. Za chybu ve zpravodajském pokrytí voleb však považujeme skutečnost, že nezazněla vyjádření tří uvedených kandidátů, ani nezazněla informace, že toto vyjádření nebylo poskytnuto či jej nelze získat.

Tabulka 61: Pokrytí volebních štábů, počet a stopáž promluv jednotlivých kandidátů ve zpravodajské části pořadu

kandidát	pokrytí vol. štábu	počet vstupů z vol. štábu	přítomnost kandidáta ve zpravodajské části vysílání (promluvy živě či záznamu)	mediální vystoupení kandidáta z volebního štábu živě	z toho rozhovor	účast v debatě s neúspěšným i kandidáty	jiné*
Jiří Drahoš	ano	3	8	2	1		6
Miloš Zeman	ano	3	7	1			6
Jiří Hynek	ano	1	2			ano	2
Marek Hilšer	ano	2	3	1	1	ano	2
Michal Horáček	ano	3	4	2	1	ano	2
Mirek Topolánek	ano	2	3	1			2
Pavel Fischer	ano	2	3	1	1	ano	2
Petr Hannig	ano	1	2			ano	2
Vratislav Kulhánek	ano	1	2			ano	2

*Zahrnuje promluvy v rámci mediálního vystoupení z volebního štábu ze záznamu či jiné promluvy ze záznamu. Nezahrnuje promluvy kandidátů (živě či ze záznamu) z debatní části pořadu.

¹¹ Mimo debatu s neúspěšnými kandidáty byly u těchto tří kandidátů odvysílány záznamy částí jejich promluv z pořadu Interview ČT24 a částí jejich vyjádření v debatě vztahující se k případné podpoře některému z kandidátů ve 2. kole voleb v příspěvku v 23:32 hodin.

Kromě způsobu pokrytí agendy voleb a jednotlivých kandidátů jsme se dále zaměřili na to, jaká byla struktura mluvčích, kteří ve zpravodajsko-publicistické části vysílání vystoupili, a zda prostřednictvím výběru mluvčích nedošlo k narušení objektivnosti a vyváženosti v reprezentaci volební agendy a jejích aktérů.

Výsledky prvního kola voleb ve studiu komentovali politologové, sociologové, respektive odborníci na výzkum veřejného mínění a právníci. V úvodu vysílání krátce vystoupil také bývalý vedoucí protokolu Kanceláře prezidenta republiky Jindřich Forejt.

Pozvání experti diskutovaná témata i výsledky voleb komentovali nestranným způsobem, z expertních pozic. Kvalitativní analýza neodhalila, že by prostřednictvím promluv expertů došlo k narušení vyváženosti na úrovni celku pořadu v tom smyslu, že by výrazným způsobem převážila optika jednostranně negativně či pozitivně postihující některého z aktérů voleb či výsledek voleb.

Tabulka 62: Expertní mluvčí, hosté ve studiu

expertní mluvčí	afiliace
Jindřich Forejt	bývalý vedoucí protokolu Kanceláře prezidenta republiky
Pavel Ranocha	analytik, Kantar TNS
Daniel Prokop	sociolog, Median
Vladimíra Dvořáková	politoložka, Vysoká škola ekonomická v Praze
Michal Kubát	politolog, FSV UK
Jan Kysela	ústavní právník, Právnická fakulta UK
Jan Wintr	ústavní právník, Právnická fakulta UK
Kamil Švec	politolog, FSV UK, spolupracovník ČT

V pořadu byla také odvysílána vyjádření čelných představitelů všech politických stran, zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR, k výsledkům prvního kola prezidentských voleb, včetně doporučení voličům či vyjádření podpory některému z postoupivších kandidátů.

Tabulka 63: Mluvčí – představitelé politických stran, reflektující výsledky 1. kola voleb

mluvčí	strana
Petr Gazdík	STAN
Jiří Pospíšil	TOP 09
Petr Fiala	ODS
Ivan Bartoš	Piráti
Jiří Bělobrádek	KDU-ČSL
Tomio Okamura	SPD
Vojtěch Filip	KSČM
Milan Chovanec	ČSSD
Andrej Babiš	ANO

Odvysílány byly i dva rozhovory s podporovateli kandidátů, kteří postoupili do 2. kola voleb – s Jiřím Grygarem z volebního štábu Jiřího Drahoše a Jiřím Ovčáčkem z volebního štábu Miloše Zemana.

Tabulka 64: Podporovatelé jednotlivých kandidátů, kteří v pořadu vystoupili

podporovatelé Miloše Zemana		podporovatelé Jiřího Drahoše	
Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí prezidenta republiky	Jiří Grygar	astrofyzik

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci profesních pochybení a faulů indikujících možnou přítomnost de/favorizačního přístupu vůči některým aktérům voleb či ztrátu nestranného přístupu ze strany moderátora pořadu či dalších redakčních pracovníků. Analýza odhalila pouze dílčí pochybení. Za poněkud problematický lze považovat způsob, kterým v několika případech moderátor prezentoval průběžné volební výsledky Miloše Zemana. Mezi 15. a 16. hodinou jsme v některých promluvách pozorovali tendenci moderátora Václava Moravce prezentovat výsledky vítěze 1. kola voleb Miloše Zemana poněkud negativním způsobem v tom smyslu, že se moderátor při prezentaci průběžných výsledků Miloše Zemana až příliš zaměřil na dynamiku vývoje výsledku uvedeného kandidáta, která měla mírně klesající tendenci. Na tento dynamický aspekt se moderátor zaměřil a v několika případech tak prezentoval průběžný výsledek Miloše Zemana v negativních konotacích¹² (spadl, klesá) na úkor základní informace, tedy že Miloš Zeman i dle průběžných výsledků získal výrazně nejvyšší podporu a s velkým náskokem vede před ostatními kandidáty. V čase 15:35 pak tuto optiku v kontextu doplňovacích voleb do Senátu a pravděpodobné prohry Jiřího Hlavatého prostřednictvím sugestivního dotazu adresoval jednomu z expertů ve studiu, Janu Wintrovi: „(a)le podívejte se na rozhodování voličů. Pokud Jiřímu Hlavatému z těch prozatímních výsledků se ta situace vymstila, že se vzdal sněmovního mandátu a zároveň přijde i o senátorský, protože se dostane do Senátu jeho protikandidát ve druhém kole. Totéž možná Miloši Zemanovi, jehož volební výsledky nám dál klesají k 40% hranici, a zároveň čtyři poměrně silní protikandidáti za ním, kteří přiznávali, že vedou prezidentskou kampaň, zatímco Miloš Zeman říkal, že prezidentskou kampaň nevede. Neukazuje se síla a občanská vyspělost českého voličstva?“

Přibližně od 16. hodiny pak již moderátor tuto stránku opustil a prezentoval výsledky Miloše Zemana primárně v kontextu výsledků dalších kandidátů (vítěz voleb).

DEBATA S KANDIDÁTY, KTEŘÍ NEPOSTOUPILI DO 2. KOLA VOLEB

Pořad v čase od 20 do 22 hodin nabídl také velkou debatu s neúspěšnými kandidáty z prvního kola voleb. Debaty se zúčastnili všichni neúspěšní kandidáti s výjimkou Mirka Topolánka, který se omluvil. Debatu moderoval Václav Moravec. Stopáž debaty činila necelé 2 hodiny.

¹² „Miloš Zeman z původní 44% hranice prozatím sečtených okrsků nám spadl pod 43 %“ (moderátor, čas: 14:56). I s ohledem na skutečnost, že druhý v pořadí, Jiří Drahoš měl v daný okamžik 24,72 % hlasů, se domníváme, že příhodnější by byla interpretace akcentující skutečnost, že Miloš Zeman dle průběžně sečtených hlasů výrazně vede. Podobný popis průběžných výsledků M. Zemana v negativním trendu zazněl i v čase 15:35: „máme sečteno zhruba 80 % volebních okrsků. Výsledky jsou následující. Máme tři kandidáty na té zhruba 10% hranici, Pavla Fischera, Michala Horáčka a Marka Hilšera. Jiří Drahoš, se zdá, že postoupí do druhého kola se zhruba 26 % a prezident Miloš Zeman, který obhájí mandát, tak nám, jak sami vidíte na svých obrazovkách, klesá ke 40% hranici.“

Tabulka 65: Zúčastnění kandidáti

kandidáti
Michal Horáček
Pavel Fischer
Jiří Hynek
Petr Hannig
Vratislav Kulhánek
Marek Hilšer

Debata nabídla zúčastněným kandidátům prostor pro reflexi voleb a souvisejících témat jako volební účast, hodnocení volební kampaně a neúčasti Miloše Zemana v předvolebních debatách, dezinformace před 1. kolem voleb a riziko dezinformační kampaně před 2. kolem voleb, transparentnost a pravidla financování kampaně, chybějící témata v předvolební kampani a možná témata pro druhé kolo prezidentských voleb. Diskutována byla také otázka možného pokračování některých kandidátů v politice, vliv zvoleného prezidenta na zahraničně politické směřování České republiky a na stranický a politický systém v zemi a také vztah kandidátů k politickým stranám.

Některá témata, která se přímo týkala kandidátů postoupivších do 2. kola volby, byla uvedena záznamy vyjádření Miloše Zemana a Jiřího Drahoše k diskutovanému tématu (udělování prezidentských milostí a amnestie, zahraničně-politická orientace ČR, postup při sestavování nové vlády).

Samotná debata byla pojata poměrně volně. Moderátor vnášel jednotlivá témata a mimo zodpovídání moderátorských dotazů ponechával hostům pole pro další vyjádření, pokud se přihlásili o slovo. Z hlediska valence a zacílení dotazů nepozorujeme žádné rozdíly. Moderátor všem hostům adresoval pouze neutrálně laděné, věcně zacílené dotazy a v tomto smyslu k nim přistupoval vyváženě. Všichni mluvčí měli možnost vyjádřit se k srovnatelnému počtu diskutovaných témat, rozdíly v počtech vedlejších a doplňujících dotazů nepovažujeme za projev nevyváženosti.

Podobně poměrně výrazné rozdíly v celkové stopáži promluv jednotlivých mluvčích nepovažujeme za výraz odlišného přístupu moderátora či záměrné favorizace některých mluvčích. Vzhledem k tomu, že se z hlediska zúčastněných kandidátů jednalo o povolební debatu, neinterpretujeme zjištěné rozdíly v indikátorech kvantitativní reprezentace (poskytnutý prostor, počet dotazů) jako zvýhodnění či znevýhodnění některého z kandidátů.

Kvalitativní analýza neodhalila přítomnost de/favorizačních promluv indikujících narušení nestrannosti moderátora vůči některému z hostů. Moderátor ve zkoumané debatě vůči jednotlivým mluvčím i diskutovaným tématům přistupoval nestranně. Kvalitativní analýza také neodhalila, že by prostřednictvím moderátorských promluv docházelo k favorizaci či defavorizaci Miloše Zemana a Jiřího Drahoše, tedy kandidátů postupujících do druhého kola prezidentských voleb.

Tabulka 66: Celková stopáž debaty, stopáž promluv kandidátů, počet dotazů a průměrná délka odpovědi

kandidát	celková stopáž debaty	celková stopáž promluv kandidáta	počet dotazů	průměrná délka odpovědi
Michal Horáček	1 h 55 min 43 s	12 min 4 s	18	40 s
Pavel Fischer	1 h 55 min 43 s	19 min 44 s	29	41 s
Jiří Hynek	1 h 55 min 43 s	17 min 52 s	25	43 s
Petr Hannig	1 h 55 min 43 s	8 min 3 s	17	28 s
Vratislav Kulhánek	1 h 55 min 43 s	8 min 33 s	18	29 s
Marek Hilšer	1 h 55 min 43 s	15 min 42 s	22	41 s

Tabulka 67: Typ dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Michal Horáček	39 %	44 %	17 %	7	8	3	18
Pavel Fischer	24 %	55 %	21 %	7	16	6	29
Jiří Hynek	28 %	52 %	20 %	7	13	5	25
Petr Hannig	35 %	59 %	6 %	6	10	1	17
Vratislav Kulhánek	44 %	44 %	11 %	8	8	2	18
Marek Hilšer	36 %	55 %	9 %	8	12	2	22

Tabulka 68: Valence a zacílení dotazů

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	ad rem (%)	ad hominem (%)	celkem dotazů
Michal Horáček	100 %			100 %		18
Pavel Fischer	100 %			100 %		29
Jiří Hynek	100 %			100 %		25
Petr Hannig	100 %			100 %		17
Vratislav Kulhánek	100 %			100 %		18
Marek Hilšer	100 %			100 %		22

I přes popsaná pochybení či problematické body tak můžeme celkově konstatovat, že zkoumaný pořad ve svém celku nabídl vyváženou a nestrannou reprezentaci 1. kola prezidentských voleb i samotných kandidátů, s korektním a neutrálním postojem moderátora a dalších redakčních pracovníků. Dílčí popsaná pochybení nedosahují četnosti ani intenzity, na základě kterých by bylo možno hovořit o porušení zákona.

3.1.14 Zpravodajské a publicistické pořady – shrnutí

Hlavní zpravodajská relace České televize **Události** se sledované agendě věnovala před oběma koly voleb, intenzivně zejména před kolem druhým (v 79 % relevantních příspěvků z tohoto období měla prezidentská volba status hlavního tématu). Stopáž promluv kandidátů a počet referencí o nich byl před 1. kolem výrazně ovlivněn tím, zda se kandidát ve sledovaném období zúčastnil projektu, kdy ČT podrobněji sledovala jeden den jeho kampaně. Před 2. kolem byla

pozornost věnována především oběma postupujícím kandidátům, a to ve zhruba stejném rozsahu.

Většina referencí o kandidátech měla před oběma koly neutrální hodnotící vyznění. U Jiřího Drahoše jsme pozorovali nadprůměrný výskyt výpovědí s pozitivní hodnotící valencí, generovaný zejména vyjádřeními podpory ze strany různých osobností a před 2. kolem i od protikandidátů. Mírně vyšší výskyt referencí s negativní valencí vytvářejících obraz Miloše Zemana před 2. kolem voleb byl způsoben zejména reprezentací výroků na téma netransparentnosti jeho volební kampaně nebo problémů některých jeho spolupracovníků. Existenci rozdílů ve valenci referencí o jednotlivých kandidátech pokládáme za odůvodnitelnou zpravodajským pokrýváním existující agendy ve sledovaném období, existujícími asymetriemi mezi kandidáty (v míře minulé i aktuální angažovanosti v politickém dění, ve stylu vedení kampaně a podobně) a také menším počtem referencí, které se k některým kandidátům podařilo shromáždit.

Kvalitativní analýza zpravodajské relace Události neodhalila ve vysíláních ze sledovaného období pochybení či profesní fauly redaktorů a moderátorů tohoto pořadu.

V analyticko-zpravodajském pořadu **Události, komentáře** byla před oběma koly voleb pozornost věnována především Miloši Zemanovi, zejména v kontextu výkonu jeho prezidentských pravomocí. Před 2. kolem očekávatelně stoupl podíl referencí navázaných na Jiřího Drahoše, nepostupující kandidáti byli tematizováni jen okrajově nebo vůbec. Mediální obraz Jiřího Drahoše byl oproti ostatním kandidátům častěji sycen referencemi s pozitivním hodnotícím vyzněním, zejména před 1. kolem. Obsahovou agendou těchto referencí byla zejména pozitivní hodnocení jeho osobních vlastností a profesní kompetence vyslovovaná hosty pořadu nebo dobré výsledky v předvolebních průzkumech. Rozdílnou valenční strukturu mediálního obrazu kandidátů pokládáme za vysvětlitelnou rozdílnou angažovaností kandidátů v každodenní politické agendě ve sledovaném období (zejména vydání představitelů ANO k trestnímu stíhání a sestavování vlády), odlišnostmi v komunikační aktivitě hostů, na jejichž promluvách je pořad do velké míry založen i malým počtem výpovědí, navázaných na některé kandidáty.

Debata **Události komentáře speciál** se šéfredaktory pěti významných českých médií, vysílaná v rámci volebního studia po skončení 1. kola voleb, se zaměřila především na vliv volebního výsledku na vnitropolitické dění a na zhodnocení dosavadní předvolební kampaně. Přestože byla debata vedena v neformálním duchu a moderátor dával hostům značnou volnost ke spontánním reakcím a vzájemným interakcím, nepůsobila debata neřízeným dojmem a nezaznamenali jsme během ní nekorektní nebo defavorizující přístup k některému z prezidentských kandidátů.

V pořadu **Interview ČT24** mělo téma prezidentských voleb spíše minoritní pozici (s výjimkou osmi samostatně analyzovaných rozhovorů s prezidentskými kandidáty). Před 1. kolem mělo nejčastěji status okrajové zmínky, před 2. kolem se většina relevantních příspěvků věnovala politickým aktivitám Miloše Zemana v mimovolebním kontextu. Ostatním kandidátům byla věnována jen velmi malá pozornost. Přestože byl obraz Miloše Zemana rámován především referencemi s neutrálním hodnotícím vyzněním, poměrně častá byla i negativní valence, kdy hosté deklarovali podporu protikandidátům Miloše Zemana nebo kritizovali jeho postup při

sestavování vlády. Přístup obou moderátorek pořadu byl korektní, bez favorizujících či defavorizujících tendencí a vykazoval známky dobré informační a faktické připravenosti na rozhovor.

V pořadu **90' ČT24** nenacházíme situace, které by ukazovaly na zjevnou a systematickou favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. Výrazně vyšší podíl referencí vztahujících se k osobě Miloše Zemana před prvním i druhým kolem prezidentských voleb byl spojen s jeho ústavní rolí při sestavování vlády. Tyto výsledky tak nelze označit za problematické ve smyslu objektivity a vyváženosti celého pořadu.

Debatní pořad **Otázky Václava Moravce** se agendě prezidentských voleb a osobnostem jednotlivých kandidátů věnoval okrajově před 1. kolem voleb, velkou pozornost mu pak věnoval před 2. kolem. Jelikož se pořad profiluje jako diskuze o aktuálních tématech s jejich aktéry, rámoval prezidentské volby především aktuální politickou agendou, tedy zejména sestavováním nové vlády. Největší pozornost byla tedy logicky věnována prezidentu Zemanovi jako aktivnímu aktérovi těchto událostí. Tento přístup tvůrců pořadu nepokládáme za doklad nevyváženosti vůči jednotlivým kandidátům, ale spíše za důsledek nesymetrie, která objektivně existovala mezi úřadujícím prezidentem věnujícím se zpravodajsky relevantní agendě svého úřadu a ostatními kandidáty.

Další z debatních pořadů ČT **Politické spektrum** se tématu prezidentských voleb věnoval v expertní debatě odborníků na téma technického a organizačního zajištění voleb, zmínky o jednotlivých kandidátech se v malém počtu objevily v debatách představitelů mimoparlamentních stran.

Analýza pořadu **168 hodin** ve třech příspěvcích, akcentujících zkoumanou agendu neidentifikovala problémy, které by zakládaly podezření na porušení objektivity a vyváženosti.

V pořadu **Reportéři ČT** byly odvysílány dvě relevantní reportáže, z nich jedna se prezidentským volbám věnovala jako hlavnímu tématu, druhá pak volební agendu tematizovala jako téma vedlejší. Kvalitativní analýza ukázala, že v případě reportáže Prezidenti '18 ze dne 8. 1. 2018 došlo ze strany moderátorky ve studiu k možnému posunu významu sdělení (tzv. preferovanému čtení), když reportáž ohlásila slovy „...Zeman jako obhajující prezident má proti ostatním kandidátům nespornou výhodu. 8 dalších kandidátů tak v letošní volbě nebojuje ani tak mezi sebou, jako proti favorizované hlavě státu.“ Moderátorka tak svým projevem nepřistoupila ke všem kandidátům vyváženým způsobem, když souboj 9 kandidátů zjednodušila na dichotomii Miloš Zeman a „ti ostatní“.

V pořadu **Máte slovo** nebyla ve sledovaném období analyzovaná agenda žádným způsobem reprezentována (šlo o jediné vysílání na téma protikuřáckého zákona).

Kvantitativní analýza jednotlivých kandidátů v pořadu **Týden v politice** neodhalila žádné disproporce, které by ukazovaly na favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. Za problematický moment ale musíme označit hned úvodní slovo moderátora v příspěvku ze dne 14. 1. 2018. Průvodní komentář byl zcela neutrálního charakteru, avšak vizuální kompozice obsahuje propagační roll-up z petiční kampaně „Zeman znovu 2018“. Výběr takového

kompozice nebyl moderátorem nijak okomentován ani vysvětlen (zda se například štáb ČT nachází v zázemí volebního štábu Miloše Zemana).

Kvantitativní a kvalitativní analýza pořadu **Newsroom ČT24** neodhalila žádná pochybení, na základě kterých by bylo možné usuzovat na porušení objektivity či vyváženosti.

Volební studio České televize s názvem **Volba prezidenta ČR** vysílané po skončení 1. kola voleb dle naší analýzy poskytlo objektivní a nestrannou reprezentaci 1. kola prezidentských voleb s vyváženým prostorem poskytnutým kandidujícím osobnostem. Analýza odhalila pouze dílčí nedostatky. U tří kandidátů – Jiřího Hynka, Petra Hanniga a Vratislava Kulhánka, nebyla ve zpravodajské části pořadu zprostředkována přímá reakce na výsledky voleb, což lze chápat jako pochybení ve zpravodajském pokrytí voleb. I tito kandidáti však následně dostali rozsáhlý prostor v debatě neúspěšných kandidátů, která byla součástí pořadu. Kvalitativní analýza odhalila, že moderátor v několika případech prezentoval průběžný výsledek Miloše Zemana v negativních konotacích (spadl, klesá) na úkor základní informace, že Miloš Zeman i dle průběžných výsledků získal nejvyšší podporu a s velkým náskokem vedl před ostatními kandidáty. Jednalo se však pouze o tři výroky tohoto typu v celku téměř devítihodinového vysílání. V celku analyzovaného pořadu si moderátor i další redakční pracovníci počínali objektivně, nestranně a vyváženě.

3.2 Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií

Následující kapitola se týká vybraných diskuzních pořadů České televize s předvolební dramaturgií. Postupně jsou analyzovány následující pořady: Interview ČT24 (rozhovory s kandidáty, Události, komentáře (předvolební debaty), Prezidentská debata a Prezidentský duel – finále.

3.2.1 Interview ČT24 – rozhovory s kandidáty

Pravidelný profilový podvečerní rozhovor s osobností, která má co říci k aktuálnímu dění v ČR nebo ve světě. Jeden moderátor – jeden host. Každý všední den v 18:30 na ČT24.

V rámci speciálního předvolebního vysílání před 1. kolem voleb pořad z prezidentského salonku Rudolfiny odvysílal rozhovory s kandidáty na prezidenta České republiky. Celkem bylo v období od 27. 11. do 6. 12. 2017 odvysíláno 8 rozhovorů, nabídku účasti v pořadu nevyužil pouze Miloš Zeman.

Stopáž rozhovorů se pohybovala kolem 26 minut. Rozhovory moderovaly Světlana Witovská (27. 11., 29. 11., 1. 12., 5. 12.) a Lucie Tvarůžková (28. 11., 30. 11., 4. 12., 6. 12.).

V této kapitole analyzujeme pouze rozhovory s prezidentskými kandidáty.

Rozhovory byly odvysílány dle abecedního pořadí jmen kandidátů, rozdělených do skupin dle způsobu získání nominace do voleb. V první skupině byly odvysílány rozhovory kandidátů, kteří získali nominaci podporou senátorů, ve druhé skupině kandidáti, kteří získali nominaci podpisy poslanců, třetí skupinu tvoří občanští kandidáti.

Tabulka 69: Data vysílání rozhovorů a zúčastnění kandidáti

datum vysílání	kandidát
27. 11. 2017	Pavel Fischer
28. 11. 2017	Marek Hilšer
29. 11. 2017	Mirek Topolánek
30. 11. 2017	Petr Hannig
01. 12. 2017	Jiří Hynek
04. 12. 2017	Vratislav Kulhánek
05. 12. 2017	Jiří Drahoš
06. 12. 2017	Michal Horáček

Jednotliví kandidáti obdrželi srovnatelný prostor pro vyjádření. Z hlediska počtu a základní struktury dotazů sice pozorujeme rozdíly, tyto však považujeme za výraz odlišné dynamiky jednotlivých rozhovorů (dané jak moderátorským stylem obou moderátorek, tak i samotným projevem a povahou odpovědí samotných mluvčích) a nepovažujeme je za projev nevyváženosti.

Tabulka 70: Celková stopáž, stopáž promluv kandidátů, počet dotazů a průměrná délka odpovědí

kandidát	celková stopáž rozhovoru	celková stopáž promluv kandidáta	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
Pavel Fischer	25 min 40 s	18 min 30 s	62	18 s
Marek Hilšer	26 min 39 s	19 min 25 s	40	29 s
Mirek Topolánek	26 min 3 s	20 min 41 s	45	28 s
Petr Hannig	26 min 38 s	17 min 42 s	51	21 s
Jiří Hynek	26 min 17 s	18 min 50 s	42	27 s
Vratislav Kulhánek	25 min 42 s	18 min 20 s	36	31 s
Jiří Drahoš	25 min 33 s	16 min 24 s	54	18 s
Michal Horáček	26 min 32 s	18 min 25 s	36	31 s

Tabulka 71: Typ dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer	29 %	52 %	19 %	18	32	12	62
Marek Hilšer	40 %	48 %	13 %	16	19	5	40
Mirek Topolánek	31 %	56 %	13 %	14	25	6	45
Petr Hannig	24 %	63 %	14 %	12	32	7	51
Jiří Hynek	40 %	48 %	12 %	17	20	5	42
Vratislav Kulhánek	33 %	58 %	8 %	12	21	3	36
Jiří Drahoš	35 %	44 %	20 %	19	24	11	54
Michal Horáček	39 %	56 %	6 %	14	20	2	36

Z hlediska povahy kladených dotazů lze konstatovat, že naprostá většina dotazů měla věcný charakter a neutrální vyznění. Výskyt kritických dotazů jsme na úrovni jednotlivých kandidátů zaznamenali pouze ojediněle, ad hominem či vstřícné dotazy jsme nezaznamenali vůbec.

Tabulka 72: Valence dotazů

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer	98 %		2 %	61		1	62
Marek Hilšer	100 %			40			40
Mirek Topolánek	93 %		7 %	42		3	45
Petr Hannig	100 %			51			51
Jiří Hynek	100 %			42			42
Vratislav Kulhánek	100 %			36			36
Jiří Drahoš	94 %		6 %	51		3	54
Michal Horáček	100 %			36			36

Tabulka 73: Zacílení dotazů

kandidát	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer		100 %		62	62
Marek Hilšer		100 %		40	40
Mirek Topolánek		100 %		45	45
Petr Hannig		100 %		51	51
Jiří Hynek		100 %		42	42
Vratislav Kulhánek		100 %		36	36
Jiří Drahoš		100 %		54	54
Michal Horáček		100 %		36	36

Tematická analýza dotazů ukazuje, že moderátorky kandidátům nejčastěji adresovaly dotazy spadající do rámců „program kandidáta, plány ve funkci prezidenta“, „vnitropolitické a zahraničněpolitické názory kandidáta“ a „volební kampaň / strategie“. Při bližším zkoumání lze v tematickém rámování jednotlivých kandidátů vidět dílčí rozdíly. Tyto považujeme za vysvětlitelné odlišnými „programovými tezemi“ kandidátů, které moderátorky akcentovaly při formulaci dotazů, svou roli sehrála také biografická a profesní specifika jednotlivých kandidátů i charakter jejich odpovědí v samotném rozhovoru. I přes velký překryv témat, která byla v jednotlivých rozhovorech akcentována, je patrný i vliv moderátorek rozhovorů. Světлана Witovská o něco silněji zanašela témata spojená s konkrétními prioritami kandidátů ve funkci prezidenta a častěji se dotazovala na kampaň kandidátů a její financování (včetně etického rozměru spojeného s přijímáním darů od soukromých osob či firem). Lucie Tvarůžková se v dotazech více zaměřovala na názory kandidátů na tuzemská témata. Dílčí odchylky v tematickém rámování kandidátů tak nepovažujeme za důsledek záměrných aktivit moderátorek či výraz nevyváženého přístupu k jednotlivým mluvčím.

Tabulka 74: Tematické rámce dotazů

kandidát	počet dotazů	program kandidáta, plány ve funkci	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraničně politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta	jiné téma
Pavel Fischer	62	35 %	24 %	32 %	2 %	5 %	40 %		
Marek Hilšer	40	23 %	8 %	48 %	20 %	28 %	18 %		
Mirek Topolánek	45	31 %	33 %	31 %	2 %	2 %	36 %	4 %	
Petr Hannig	51	22 %	6 %	41 %	47 %	6 %	12 %	2 %	2 %
Jiří Hynek	42	40 %	21 %	33 %	17 %	2 %	26 %		2 %
Vratislav Kulhánek	36	39 %	8 %	53 %	31 %	14 %	3 %		
Jiří Drahoš	54	35 %	17 %	37 %	15 %	6 %	28 %	4 %	6 %
Michal Horáček	36	39 %	11 %	69 %	22 %	6 %	8 %		

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Během osmi předvolebních rozhovorů moderátorky zachovávaly korektní a nestranný postoj a dopouštěly se pouze dílčích pochybení, nezakládajících úvahy o de/favorizaci mluvčích či ztrátě moderátorské nestrannosti.

V několika případech moderátorky stavěly dotazy na informacích, které nebyly dostatečně podloženy jasně definovaným zdrojem či byl zdroj uveden nepřesně, případně odkazujících na výsledky průzkumu veřejného mínění bez uvedení parametrů citovaného výzkumu:

- „Četla jsem, že jako prezident byste podrobil zkoumání amnestií, kterou vyhlásil Václav Klaus. Není to čistě populistické gesto? (Pavel Fischer, 27. 11. 2017: čas 18:11)
- „Já se na to ptám proto, že právě tohle téma se často spojuje i s těmi mezinárodními otázkami, například při problému migrace. Často někteří politici zmiňovali, že to může být téma, které je také zneužíváno. Je ale čemu se divit?“ (Marek Hilšer, 28. 11. 2017, čas: 11:02)
- „Ptám se na to proto, že z těch výzkumů vyplývá, že vy jste nepřijatelný pro tři čtvrtiny lidí, jako prezident, což je mnohem víc než v případě třeba Miloše Zemana a ostatních kandidátů.“ (Mirek Topolánek, 29. 11. 2017, čas: 8:54)

3.2.2 Události, komentáře – předvolební debaty s kandidáty

V rámci předvolebního vysílání pořadu Události, komentáře byly odvysílány debaty s prezidentskými kandidáty, kandidujícími do 1. kola prezidentských voleb. Nabídku účasti obdrželi všichni kandidáti, v celkem třech debatách se postupně představilo osm z nich, Miloš Zeman účast odmítl.

Klíčem k rozdělení kandidátů do debatních skupin byl způsob nominace do voleb. V první debatě z 18. 12. vystoupili tři kandidáti, kteří volební nominaci získali podpisy poslanců, debata z 19. 12. byla určena pro tři kandidáty se senátorskými nominacemi, ve třetí debatě, odvysílané 20. 12., se představili dva kandidáti, kteří se do prezidentské volby nominovali získáním potřebného počtu podpisů občanů.

Stopáž debat se třemi účastníky se pohybovala kolem 32 minut, délka debaty 20. 12. byla s ohledem na nižší počet účastníků zkrácena o třetinu na 22 minut. Debaty moderovali Dan Takáč (18. a 20. 12.) a David Borek a (19. 12.).

V této kapitole analyzujeme pouze předvolební debaty s kandidáty.

Tabulka 75: Data vysílání předvolebních diskuzí a zúčastnění kandidáti

datum vysílání	počet zúčastněných kandidátů	kandidáti
18. 12. 2017	3	Jiří Hynek
		Petr Hannig
		Vratislav Kulhánek
19. 12. 2017	3	Mirek Topolánek
		Pavel Fischer
		Marek Hilšer
20. 12. 2017	2	Michal Horáček
		Jiří Drahoš

Samotné debaty byly vedeny tak, že strukturované části (zodpovídání moderátorských dotazů) byly doplňovány o diskuzní části, v nichž moderátoři připouštěli možnost dalšího vyjádření mluvčím, kteří požádali o slovo, případně akceptovali spontánní reakce mluvčích na sebe navzájem.

Z hlediska distribuce dotazů, jejich valence i zacílení můžeme konstatovat, že moderátoři přistupovali ke všem účastníkům vyváženě. V rámci jednotlivých debat byl kandidátům položen téměř stejný počet hlavních dotazů, rozdíly v počtech obdržených hlavních dotazů napříč jednotlivými debatami jsou vysvětlitelné odlišnou dynamikou debat i přístupem obou moderátorů. Rozdílné počty vedlejších a doplňovacích dotazů adresovaných jednotlivým kandidátům do značné míry vycházely z charakteru předchozích výpovědí mluvčích a nepovažujeme je za výraz odlišného přístupu moderátorů vůči některému z mluvčích.

Téměř všechny dotazy byly neutrálního vyznění a věcně zacíleny. Z hlediska témat nesených moderátorskými dotazy můžeme říci, že účastníci jednotlivých debat nebyli tematizováni výrazně odlišným způsobem.

Rozdíly pozorujeme v prostoru, který jednotliví mluvčí získali k vyjádření. Nejvíce času k promluvám získali Mirek Topolánek (10 min. 47 s.) a Jiří Hynek (10 min. 11 s.), naopak nejméně Vratislav Kulhánek (5 min. 32 s.) a Marek Hilšer (5 min. 51 s.). V případě Vratislava Kulhánka je nízká souhrnná stopáž promluv vysvětlitelná úsporným mluvním stylem kandidáta. V případě Marka Hilšera lze dát nízkou stopáž promluv do souvislosti s prostorem, který v debatě získal Mirek Topolánek, u kterého průměrná délka promluv (57 s.) indikuje, že moderátor mohl délku jeho vyjádření více regulovat, což by poskytlo dodatečný prostor dalším hostům v debatě. Rozdíly ve stopáži promluv považujeme za vysvětlitelné i rozdílnou mírou vlastní komunikační iniciativy jednotlivých mluvčích¹³.

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt vážnějších profesních chyb nebo přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátorů vůči některému z kandidátů.

¹³ Například v čase 26:38 se moderátor na Marka Hilšera obrací s nabídkou vyjádřit se k tématu vztahu prezidenta a vlády v oblasti zahraniční politiky, Marek Hilšer pokynem ruky přenechává slovo Mirku Topolánkovi.

Tabulka 76: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

datum vysílání	kandidát	celková stopáž diskuze	celková stopáž promluv kandidáta	celková stopáž odpovědí na dotazy moderátora	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
18. 12. 2017	Jiří Hynek	32 min 35 s	10 min 11 s	9 min 39 s	32 s	30 %
	Petr Hannig	32 min 35 s	8 min 25 s	6 min 40 s	1 min 45 s	20 %
	Vratislav Kulhánek	32 min 35 s	5 min 32 s	5 min 32 s		17 %
19. 12. 2017	Mirek Topolánek	32 min 32 s	10 min 47 s	9 min 27 s	1 min 20 s	29 %
	Pavel Fischer	32 min 32 s	7 min 37 s	6 min 42 s	55 s	21 %
	Marek Hilšer	32 min 32 s	5 min 51 s	5 min 14 s	37 s	16 %
20. 12. 2017	Michal Horáček	22 min 32 s	9 min 2 s	8 min 32 s	30 s	38 %
	Jiří Drahoš	22 min 32 s	7 min 2 s	7 min 0 s	2 s	31 %

Tabulka 77: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědí

datum vysílání	kandidát	počet dotazů	podíl na celkovém počtu dotazů v diskuzi (%)	průměrná délka odpovědi
18. 12. 2017	Jiří Hynek	27	36 %	21 s
	Petr Hannig	27	36 %	15 s
	Vratislav Kulhánek	21	28 %	16 s
19. 12. 2017	Mirek Topolánek	10	30 %	57 s
	Pavel Fischer	14	42 %	29 s
	Marek Hilšer	9	27 %	35 s
20. 12. 2017	Michal Horáček	23	50 %	22 s
	Jiří Drahoš	23	50 %	18 s

Tabulka 78: Typ dotazů

datum vysílání	kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
18. 12.	Jiří Hynek	30 %	44 %	26 %	8	12	7	27
	Petr Hannig	26 %	30 %	44 %	7	8	12	27
	Vratislav Kulhánek	38 %	29 %	33 %	8	6	7	21
19. 12.	Mirek Topolánek	40 %	60 %		4	6		10
	Pavel Fischer	29 %	43 %	29 %	4	6	4	14
	Marek Hilšer	44 %	33 %	22 %	4	3	2	9
20. 12.	Michal Horáček	30 %	26 %	43 %	7	6	10	23
	Jiří Drahoš	30 %	35 %	35 %	7	8	8	23

Tabulka 79: Valence dotazů

datum vysílání	kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
18. 12.	Jiří Hynek	100 %			27			27
	Petr Hannig	100 %			27			27
	Vratislav Kulhánek	100 %			21			21
19. 12.	Mirek Topolánek	100 %			10			10
	Pavel Fischer	100 %			14			14
	Marek Hilšer	100 %			9			9
20. 12.	Michal Horáček	100 %			23			23
	Jiří Drahoš	96 %		4 %	22		1	23

Tabulka 80: Zacílení dotazů

datum vysílání	kandidát	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
18. 12.	Jiří Hynek		100 %		27	27
	Petr Hannig		100 %		27	27
	Vratislav Kulhánek		100 %		21	21
19. 12.	Mirek Topolánek		100 %		10	10
	Pavel Fischer		100 %		14	14
	Marek Hilšer		100 %		9	9
20. 12.	Michal Horáček		100 %		23	23
	Jiří Drahoš		100 %		23	23

Tabulka 81: Tematické rámce dotazů

datum vysílání	kandidát	celkový počet dotazů	program, plány ve funkci prezidenta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraničně-politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta	jiné téma
18. 12.	Jiří Hynek	27			37 %	56 %	11 %			4 %
	Petr Hannig	27			48 %	44 %	11 %			
	Vratislav Kulhánek	21			38 %	52 %	14 %			5 %
19. 12.	Mirek Topolánek	10			70 %	30 %	20 %			
	Pavel Fischer	14			71 %	29 %	7 %			
	Marek Hilšer	9			78 %	22 %	11 %			
20. 12.	Michal Horáček	23	4 %	4 %	48 %	43 %	9 %			4 %
	Jiří Drahoš	23	4 %	4 %	48 %	43 %	9 %			4 %

3.2.3 Prezidentská debata

V předvečer 1. kola prezidentských voleb odvysílala Česká televize debatu s kandidáty na úřad prezidenta. Do debaty byli pozváni všichni kandidáti kandidující v 1. kole prezidentských voleb, pozvání přijalo osm z nich, Miloš Zeman účast odmítl.

Debatu z Kongresového centra v Praze, za účasti publika, moderoval Václav Moravec. Stopáž pořadu činila 120 minut. Pořad odvysílaly ČT1 a ČT24.

Debata byla strukturována do tří tematických bloků. První se věnoval roli a kompetencím prezidenta v rámci vnitřní politiky, ve druhé části byla diskutována oblast zahraničně-politického působení prezidenta, třetí část se zaměřila na fungování Kanceláře prezidenta republiky.

S ohledem na počet účastníků byli kandidáti prostřednictvím losu rozděleni do dvou skupin. První skupina, kterou tvořili Michal Horáček, Jiří Drahoš, Vratislav Kulhánek a Petr Hannig, diskutovala téma prvního bloku (role prezidenta v rámci domácí politiky), druhá skupina mluvčích, kterou tvořili Mirek Topolánek, Pavel Fischer, Marek Hilšer a Jiří Hynek, pak diskutovala v rámci druhého tematického bloku (prezident a zahraniční politika). Kandidáti ze skupiny, která nebyla určena pro daný tematický blok, sledovali příslušnou část debaty z hlediště.

První dva diskuzní bloky byly rozděleny do tří částí. V první části kladl kandidátům na jevišti otázky moderátor, ve druhé části měli kandidáti na jevišti možnost pokládat si otázky navzájem, ve třetí části mluvčím na jevišti kladli otázky kandidáti z druhé diskuzní skupiny v hledišti. Každý z kandidátů měl možnost položit dotaz jinému kandidátovi na jevišti dle vlastního uvážení. V případě neuspokojivé či neúplné odpovědi měl možnost položit doplňující otázku (případně ji položil sám moderátor). Výběr respondentů byl plně na rozhodnutí kandidátů, všichni zúčastnění měli stejnou možnost položení dotazu. Třetí diskuzní část, věnovanou kanceláři prezidenta republiky, respektive výběru klíčových spolupracovníků prezidenta, již absolvovali všichni kandidáti společně.

Pro lepší vzhled do prostoru, poskytnutého k vyjádření jednotlivým mluvčím, prezentujeme u jednotlivých mluvčích odděleně čas poskytnutý pro zodpovídání moderátorských dotazů a čas určený pro zodpovídání dotazů protikandidátů. Z tabulky pak vyplývá, že jednotliví mluvčí obdrželi srovnatelný čas pro zodpovídání moderátorských dotazů, rozdíly jsou zejména ve složce zodpovídání dotazů protikandidátů. Zde je nutno si uvědomit, že kandidáti se vůči sobě obraceli nestejnou měrou, bylo na jejich vlastním uvážení, kterému z protikandidátů adresují své dotazy.

Tabulka 82: Stopáž promluv kandidátů, celková a průměrná stopáž

kandidát	celková stopáž diskuze	celková stopáž promluv kandidáta*	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	průměrná délka odpovědí	stopáž odpovědí na dotazy protikandidátů	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži* (%)
Pavel Fischer	2 h 56 s	9 min 28 s	6 min 43 s	25 s	2 min 45 s	8 %

kandidát	celková stopáž diskuze	celková stopáž promluvy kandidáta*	celková stopáž odpovědí na otázky moderátora	průměrná délka odpovědí	stopáž odpovědí na dotazy protikandidátů	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži* (%)
Mirek Topolánek	2 h 56 s	9 min 3 s	6 min 22 s	29 s	2 min 41 s	7 %
Michal Horáček	2 h 56 s	9 min 2 s	6 min 45 s	31 s	2 min 17 s	7 %
Jiří Drahoš	2 h 56 s	8 min 24 s	4 min 53 s	23 s	3 min 31 s	7 %
Marek Hilšer	2 h 56 s	8 min 12 s	6 min 2 s	33 s	2 min 10 s	7 %
Jiří Hynek	2 h 56 s	7 min 14 s	6 min 50 s	37 s	24 s	6 %
Petr Hannig	2 h 56 s	5 min 47 s	5 min 0 s	30 s	47 s	5 %
Vratislav Kulhánek	2 h 56 s	5 min 30 s	4 min 25 s	20 s	1 min 5 s	5 %

*Bez stopáže dotazů adresovaných protikandidátům.

Podobně z hlediska distribuce moderátorských dotazů, jejich valence i zacílení můžeme konstatovat, že moderátor přistupoval ke všem účastníkům vyváženě. Jednotliví mluvčí obdrželi stejný počet hlavních dotazů, v rámci svých diskuzních skupin měli stejnou možnost vyjádřit se k diskutovaným tématům. Dílčí rozdíly v počtech vedlejších a doplňujících dotazů odráží jednak odlišný mluvní styl jednotlivých mluvčích i charakter předchozích výpovědí respondentů (obsažnost výpovědi, relevance ve vztahu k položenému dotazu) a nepovažujeme za projev nevyváženosti.

Tabulka 83: Celkový počet a typy moderátorských dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer	38 %	38 %	25 %	6	6	4	16
Mirek Topolánek	46 %	23 %	31 %	6	3	4	13
Michal Horáček	46 %	38 %	15 %	6	5	2	13
Jiří Drahoš	46 %	31 %	23 %	6	4	3	13
Marek Hilšer	55 %	36 %	9 %	6	4	1	11
Jiří Hynek	55 %	27 %	18 %	6	3	2	11
Petr Hannig	60 %	20 %	20 %	6	2	2	10
Vratislav Kulhánek	46 %	38 %	15 %	6	5	2	13

Z hlediska valence a zacílení moderátorských dotazů nepozorujeme žádné rozdíly. Všem kandidátům byly adresovány pouze věcné, neutrálně laděné dotazy.

Tabulka 84: Valence dotazů

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer	100 %			16			16
Mirek Topolánek	100 %			13			13
Michal Horáček	100 %			13			13

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Jiří Drahoš	100 %			13			13
Marek Hilšer	100 %			11			11
Jiří Hynek	100 %			11			11
Petr Hannig	100 %			10			10
Vratislav Kulhánek	100 %			13			13

Tabulka 85: Zacílení dotazů

kandidát	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Pavel Fischer		100 %		16	16
Mírek Topolánek		100 %		13	13
Michal Horáček		100 %		13	13
Jiří Drahoš		100 %		13	13
Marek Hilšer		100 %		11	11
Jiří Hynek		100 %		11	11
Petr Hannig		100 %		10	10
Vratislav Kulhánek		100 %		13	13

Další rovinou analýzy struktury dotazů bylo sledování jejich tematického zaměření. Dotazy adresované jednotlivým kandidátům většinou spadaly do tří tematických rámců: „hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta“, „vnitropolitické názory“ a „zahraničněpolitické názory kandidáta“.

Tematické rámce adresované kandidátům prostřednictvím moderátorských dotazů také odráží příslušnost mluvčích k diskuzní skupině. Kandidátům z první skupiny byly dominantně adresovány dotazy zaměřené na domácí politiku a roli prezidenta v ústavním systému země, u kandidátů z druhé skupiny logicky nejsilněji vystupuje zahraničně-politická agenda a role prezidenta v zahraniční politice země. Dílčí rozdíly na úrovni jednotlivých kandidátů s ohledem na nízké četnosti dotazů nechápeme jako výraz odlišného tematického rámování zúčastněných kandidátů.

Tabulka 86: Tematické rámce dotazů

kandidát	počet dotazů	program kandidáta, plány ve funkci	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraničně politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta	jiné téma
Pavel Fischer	16	6 %		13 %	63 %		6 %	19 %	
Mírek Topolánek	13	31 %			46 %		8 %	15 %	
Michal Horáček	13	15 %		54 %	15 %		8 %		8 %

Jiří Drahoš	13	23 %		69 %			8 %		
Marek Hilšer	11	9 %		9 %	45 %		9 %	18 %	9 %
Jiří Hynek	11	9 %	9 %	18 %	45 %	9 %	9 %	9 %	9 %
Petr Hannig	10	10 %		70 %	10 %		10 %		
Vratislav Kulhánek	13	15 %		77 %			8 %		

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt vážnějších profesních chyb nebo přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátora vůči některému z kandidátů.

3.2.4 Prezidentský duel - finále

V předvečer 2. kola prezidentských voleb odvysílala Česká televize duel s prezidentskými kandidáty pro 2. kolo voleb. Pozvání přijali oba kandidáti, Miloš Zeman i Jiří Drahoš.

Debata byla odvysílána živě z Rudolfiny, za účasti publika. Moderovala ji Světlana Witovská. Stopáž pořadu činila 90 minut.

Debata byla rozdělena do tří částí. V první části byla diskutována aktuální politická témata a politické vize obou kandidátů, ve druhé části kandidáti zodpovídali dotazy od předsedů obou komor Parlamentu České republiky a zástupců občanské veřejnosti¹⁴, ve třetí části měli kandidáti možnost položit protikandidátovi tři předem připravené otázky. Dotazy kandidátů byly v písemné podobě dodány před začátkem vysílání, dotazy četla moderátorka, přičemž tazatel měl možnost po zodpovězení dotazu reagovat na respondentovu odpověď.

Z hlediska kvantitativních indikátorů lze pořad označit za vyvážený. Oba kandidáti obdrželi podobný prostor k promluvám a téměř identický počet moderátorských dotazů. Jak ukazuje průměrná délka odpovědí, poskytnutý prostor pro vyjádření dokázal o něco lépe využít zkušenější rétor Miloš Zeman, vliv na celkovou stopáž promluv měl i odlišný mluvní styl obou mluvčích.

Tabulka 87: Stopáž promluv kandidátů, celková a průměrná stopáž odpovědí

kandidát	celková stopáž diskuze	celková stopáž promluv kandidáta	počet moderátorských dotazů	průměrná délka odpovědí	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
Miloš Zeman	1 h 27 min 55 s	30 min 14 s	59	22 s	34 %
Jiří Drahoš	1 h 27 min 55 s	25 min 25 s	60	16 s	29 %

¹⁴ Jeden volič Miloše Zemana a jeden volič Jiřího Drahoše, oba z obce Srubec, ve které oba kandidáti obdrželi v prvním kole voleb shodný počet hlasů. Každý z podporovatelů adresoval každému kandidátovi jeden dotaz.

Stejně tak ani v základní typologii dotazů nespátřujeme významné rozdíly – oba mluvčí obdrželi stejný počet hlavních dotazů a měli stejný prostor pro vyjádření k diskutovaným tématům. Rozdíly v počtech vedlejších a doplňujících dotazů jsou interpretačně nevýznamné.

Tabulka 88: Typy moderátorských dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Miloš Zeman	38 %	35 %	40 %	22	25	16	63
Jiří Drahoš	46 %	37 %	31 %	23	19	20	62

Vyšší počty vedlejších a doplňujících dotazů, které lze pozorovat u obou kandidátů, indikují aktivní přístup moderátorky, která kriticky reflektovala odpovědi a vyjádření obou kandidátů. Tento přístup se projevuje také vyšším počtem kritických dotazů, adresovaných oběma kandidátům. Mírně čtenější výskyt kriticky laděných moderátorských dotazů u prezidenta Zemana lze dát do spojitosti s tím, že na rozdíl od protikandidáta svou funkci obhajoval a čelil i dotazům, v rámci kterých musel obhajovat některé kroky či počiny ať již své, či svých blízkých spolupracovníků.

Tabulka 89: Valence dotazů

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Miloš Zeman	84 %		16 %	53		10	63
Jiří Drahoš	89 %		11 %	55		7	62

Tabulka 90: Zacílení dotazů

kandidát	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Miloš Zeman	6 %	94 %	4	59	63
Jiří Drahoš	3 %	97 %	2	60	62

Podobně ani v tematickém zaměření dotazů adresovaných oběma kandidátům nespátřujeme rozdíly. Oba kandidáti byli dotazováni zejména na svůj program či plány ve funkci prezidenta, dále na své názory a postoje k domácím politickým tématům, třetí nejfrekventovanější skupinou byly dotazy spadající do tematického rámce osobnost a morální integrita kandidáta. Do tohoto rámce spadaly i dotazy na problematiku osoby v profesním okolí obou kandidátů a spolupráce s nimi.

Tabulka 91: Tematické rámce dotazů

kandidát	počet dotazů	program kandidáta, plány ve funkci	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraničně politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta	jiné téma
Miloš Zeman	63	6 %	32 %	17 %	25 %	3 %	10 %	3 %	5 %
Jiří Drahoš	62	8 %	35 %	16 %	27 %	2 %	10 %	3 %	

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza neodhalila výskyt vážnějších profesních chyb¹⁵ nebo přítomnost de/favorizačního přístupu ze strany moderátorky vůči některému z kandidátů. Moderátorka zachovávala nestranný postoj a udržela věcně objektivní průběh debaty¹⁶.

3.2.5 Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií – shrnutí

Cílem analýzy vybraných diskuzních pořadů České televize v rámci předvolebního vysílání bylo ověřit, zda v těchto pořadech docházelo k objektivní a vyvážené reprezentaci prezidentských kandidátů a zda byl vůči nim uplatněn nestranný přístup.

Z hlediska zastoupení kandidátů v předvolebních diskuzních pořadech lze konstatovat, že Česká televize v diskuzních pořadech před prvním i druhým kolem voleb poskytla všem kandidátům stejný přístup do vysílání.

V rámci zkoumaného vysílání obdrželi kandidáti srovnatelný prostor pro vyjádření. Dílčí rozdíly ve stopáži promluv, identifikované v předvolebních debatách v Událostech komentářích a v Prezidentské debatě považujeme za vysvětlitelné odlišným mluvnickým stylem jednotlivých kandidátů i vlastní komunikační iniciativou jednotlivých mluvčích. Zjištěné rozdíly navíc nedosahují hodnot, na základě kterých bychom mohli konstatovat porušení principu vyvážené reprezentace.

Kvalitativní analýza neodhalila narušení principu moderátorské nestrannosti nebo de/favorizační přístup k některému či některým z kandidátů. V rámci zkoumaných diskuzních

¹⁵ Identifikovali jsme pouze ojedinělý výskyt menších prohrěšků typu kladení sugestivních dotazů typu: „(p)ane profesore, za jakých okolností, byste uvažoval o tom, že byste Andreji Babišovi abolicí udělil?“ (Jiří Drahoš, čas: 10:40)

¹⁶ Ani v případě této debaty se však nezdařilo korigovat všechny nepravdivé výroky, které od mluvčích ve vysílání zazněly. Server Demagog.cz podrobil analýze celkem 52 faktických výroků Miloše Zemana, které v debatě zazněly. 25 vyhodnotil jako pravdivé, 14 jako nepravdivé, 5 jako zavádějící, 8 jako neověřitelné. Z celku 38 faktických výroků Jiřího Drahoše bylo 29 vyhodnoceno jako pravdivé, 3 jako nepravdivé, 1 jako zavádějící, 5 jako neověřitelné. Detailní výsledky jsou ke zhlédnutí zde: <https://demagog.cz/diskuze/prezidentsky-duel-ceske-televize>

pořadů České televize přistupovali moderátoři ke kandidujícím osobnostem korektně, objektivně a vyváženě.

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Primární cíl analýzy byl v zadání vymezen tak, aby odpověděla na otázku, zda a do jaké míry sledované pořady ne/naplnily následující požadavky vycházející ze Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, respektive § 31, odstavce 2 a 3.

Dle zadání měla analýza odpovědět na dva základní okruhy otázek:

- a) **Zda a do jaké míry poskytovaly sledované pořady objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.**

Běžné zpravodajské, publicistické a diskuzní pořady se sledované agendě věnovaly s různou intenzitou a v různých kontextech. Rozdíly v kvantitativních ukazatelích reprezentace jednotlivých kandidátů byly vyvolány odlišnými startovacími pozicemi těchto osobností, z nichž do kampaně vstoupily, rozdílnou mírou angažovanosti v aktuální zpravodajské agendě, případně specifickým uchopením tohoto tématu v některých publicistických pořadech.

Jednotlivá méně závažná pochybení jsme zaznamenali v pořadech Reportéři ČT (zavádějící interpretace volebního souboje jako dichotomického střetnutí Miloše Zemana s ostatními osmi kandidáty) nebo Týden v Politice (příspěvek neutrálního charakteru prezentuje reportér stojící před propagačním materiálem kampaně Miloše Zemana). Dílčí výhrady lze rovněž mít k některým aspektům prezentace kandidátů a jejich volebních výsledků v pořadu Volba prezidenta ČR, jednalo se ovšem o dílčí prohršky nezakládající úvahy o de/favorizaci některého z kandidátů. Ani v diskuzních pořadech s předvolební dramaturgií nebyla kvantitativní ani kvalitativní analýzou identifikována žádná závažnější pochybení.

- b) **Zda provozovatel vysílání zajistil, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.**

Vzhledem k výše uvedenému lze konstatovat, že analýza předvolebního vysílání ČT před prezidentskými volbami neodhalila porušení objektivity, vyváženosti a nestrannosti v celku vysílaných programů nebo jednostranné zvýhodňování některého z kandidujících subjektů.

5. LITERATURA

- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: Media a společnost. Praha.

- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijaté dne 6. listopadu 2018 (zasedání Rady č. 18/2018):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programech ČT1 a ČT24 provozovatele ČESKÁ TELEVIZE v období před volbou prezidenta ČR.

Dle výsledků předložené analýzy byly zpravodajské i politicko-publicistické příspěvky na programech ČT1 a ČT24 ve dnech před prezidentskými volbami, tj. 15. 12. až 26. 1. 2018, odvysílány v souladu se zákonem č. 231/2001 Sb. Zkoumané příspěvky splňovaly kritéria vyváženosti a objektivity a ve svém celku nevedly k upřednostňování žádné politické strany ani hnutí. Rada se s analýzou seznámila a vzhledem k jejím závěrům nepřistoupila k dalším právním krokům.